

2021-2030

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

DANIEL SMUCZEK
665 648 952
DANIEL.SMUCZEK@WP.PL

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
2. Metodologia Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030	6
2.1. Pojęcie Strategii Rozwoju.....	6
2.2. Wymogi prawne opracowania	7
2.3. Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka	8
3. Diagnoza Gminy Krzywczka	10
3.1. Ogólna charakterystyka obszaru gminy	10
3.2. Demografia.....	11
3.3. Rynek pracy i bezrobocie	18
3.4. Gospodarka i rolnictwo	22
3.5. Oświata, sport i kultura.....	26
3.6. Walory historyczne i turystyka.....	38
3.7. Ochrona zdrowia.....	44
3.8. Pomoc społeczna.....	45
3.9. Bezpieczeństwo publiczne	46
3.10. Komunikacja i transport.....	47
3.11. Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo	51
3.12. Infrastruktura techniczna.....	54
3.13. Planowanie przestrzenne.....	56
3.14. Gospodarka finansowa.....	57
4. Główne problemy w obszarach strategii	67
4.1. Główne problemy w obszarze społecznym.....	67
4.2. Główne problemy w obszarze infrastruktura i środowisko	69
4.3. Główne problemy w obszarze gospodarki i promocji gminy	70
5. Gmina w oczach mieszkańców	71
6. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT	76
6.1. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym, „Jakość życia”	77
6.2. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Potencjał gospodarczy”	78
6.3. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Kapitał ludzki”	79
6.4. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Komunikacja, położenie”	80

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

6.5.	Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny i środowisko”	81
6.6.	Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”	82
6.7.	Wnioski z diagnozy - analiza SWOT – szanse i zagrożenia.....	83
7.	Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030 oraz kierunki interwencji rozwoju Gminy	84
7.1.	Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja.....	86
7.1.1.	Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Krzywca.....	86
7.1.2.	Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Krzywca	89
7.2.	Obszar 2 Efektywne zarządzanie rozwojem Gminy	92
7.2.1	Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.....	92
7.2.2.	Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi	95
7.2.3.	Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju Gminy	98
7.3.	Obszar 3. Wysoka, jakość życia mieszkańców	102
7.3.1.	Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	102
7.3.2.	Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy	105
7.3.3.	Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	108
7.3.4.	Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.....	110
7.4.	Obszar 4 Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego	114
7.4.1	Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Krzywca	114
7.4.2.	Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki	116
7.4.3.	Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej.....	117
7.4.4.	Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację.....	119
8.	Wieloletni Plan Inwestycyjny.....	121
9.	Część planistyczna	126
9.1	Misja i wizja.....	126
9.2	Cel nadrzędny	127
9.3	Paradygmat rozwoju.....	128
9.4	Model strukturalny funkcjonalno – przestrzennej Gminy	128

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

9.5	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	139
9.6	Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	149
9.7	Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań ..	155
10	Cześć wdrożeniowa.....	165
10.1	Struktura zarządzania i wdrożenia strategii rozwoju gminy	167
10.2	System obiegu informacji w ramach zarządzania strategią rozwoju gminy	169
10.3	System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Krzywca.....	170
10.4	Analiza wskaźnikowa.....	170
10.5	Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krzywca.....	171
10.6	Schemat i harmonogram realizacji procesu monitoringu.....	171
10.7	Zasady aktualizacji.....	172
10.8	Partycypacja społeczna	176
11	Źródła finansowania	177
12	Spis tabel.....	179
13	Spis map.....	181
14	Spis Wykresów	181
15.	Spis zdjęć.....	182
16.	Spis załączników	182

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy na lata 2021-2030. Jest komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w Gminie. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Krzywczyna, jednocześnie pozostając spójny z dokumentami wyższego rzędu – w szczególności Strategią rozwoju województwa podkarpackiego do 2030 roku. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030 została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnianych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji były warsztaty strategiczne, w których uczestniczyli przedstawiciele stowarzyszeń, organizacji senioralnych i młodzieżowych, przedsiębiorcy, sołtysi, radni, pracownicy Urzędu Gminy, kierownicy jednostek organizacyjnych.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.).

Ważnym elementem prac nad Strategią było doradztwo i wsparcie oraz udział w warsztatach strategicznych **Zespołu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030**, w skład, którego wchodził:

- **Wacław Pawłowski – Wójt Gminy Krzywczyna – Koordynator prac nad Strategią Rozwoju,**
- **Wojciech Sobol – Zastępca Wójta/Sekretarz Gminy Krzywczyna,**
- **Robert Sobol – Kierownik Referatu Organizacyjno – Administracyjnego i Promocji Gminy, Inspektor ds. Obrony Cywilnej, Zarządzania Kryzysowego i Informacji Niejawnych.**

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2021 roku, kiedy to Wójt Gminy Krzywczyna podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Szczegółowy tryb i harmonogram pracy przyjęto uchwałą nr XXVII/153/2021 Rady Gminy Krzywczyna z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030.

2. Metodologia Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

2.1. Pojęcie Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić zrównoważony rozwój, a mieszkańcom poprawę, jakości życia. Jej celem jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości. Strategia Rozwoju Gminy to plan długofalowego działania Rady Gminy Krzywczyna, Wójta Gminy Krzywczyna i wspierających go urzędników z Urzędu Gminy Krzywczyna oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia Rozwoju ma charakter krótkookresowy tzn. obejmuje zwykle okres kilku lat. Dłuższa perspektywa dla potrzeb jednostek samorządu terytorialnego nie jest zasadna, ponieważ powoduje, że cele stają się mniej realne np. nie spełniają kryterium SMART (Konkretność, Mierzalność, Afirmatywność, Realistyczność, Określone w czasie).

Strategia Rozwoju nie może zawierać precyzyjnej listy inwestycji do realizacji, a jedynie wskazać te kluczowe, ponieważ z definicji jest to domeną Wieloletnich Prognoz Finansowych. Tak szczegółowe informacje mogą być umieszczane tylko w dokumentach, które zawierają stale aktualizowane plany finansowe. Popełnienie takiego błędu spowodowałoby, że Strategia Rozwoju bardzo szybko straciłaby swoją aktualność i wystąpiłaby konieczność zmiany przez Radę Gminy.

Warto zauważyć, że Strategia Rozwoju jest dokumentem „otwartym”, nie powinien być opracowaniem „zamkniętym w szafie”, o którym przypomina się tylko wtedy, gdy istnieje konieczność dodatkowego uzasadnienia dokumentacji aplikacyjnej do programu operacyjnego. Przyjmuje się, że mogą pojawić się czynniki wewnętrzne i zewnętrzne w istotny sposób wpływające na założenia dokumentu. Dlatego proces realizacji Strategii Rozwoju powinien mieć charakter dynamicznej ciągłości, uwzględniającej możliwe zmiany uwarunkowań, w celu ewentualnej korekty planów.

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który w swoich założeniach ma być wzorem rozwoju gminy. Określa on m. in.: ostateczną wizję rozwoju, operacyjne i strategiczne cele wraz z zadaniami a także sposobem ich realizacji. Dokument ten musi przede wszystkim wyróżniać się pewnymi cechami:

- Zawierać analizę sytuacji na danym terenie,
- Opracowywany plan działań musi odpowiadać na problemy tego obszaru,
- Powinien być oparty na zasobach lokalnych i wskazywać wyraźnie na oddolny charakter jego realizacji,
- Powinien zawierać opis kluczowych celów strategicznych,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Powinien zawierać system monitorowania, aktualizacji i oceny.

Strategia Rozwoju stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć, a także polityki przestrzennej (jedną z podstaw dla sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy.

Stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do UE Strategia Rozwoju oraz Program Rozwoju są wskazywane, jako jedne z najważniejszych dokumentów (nadrzędne wobec innych dokumentów) w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego, przedstawiający kierunki rozwoju jednostki na najbliższe lata.

Najważniejsze jest jednak, że Strategia Rozwoju tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów, głównych aktorów życia publicznego (mieszkańców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz władz gminy) w celu wypracowania wspólnej przyszłości, odpowiadającej ich potrzebom.

2.2. Wymogi prawne opracowania

Podstawą prawną uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 jest Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (ustawa z dnia 6 kwietnia 2020 r., t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713). Artykuł 18 ust. 2 poz. 6 i 6a tejże ustawy mówi, że do wyłącznej właściwości Rady Gminy należy m.in. uchwalanie programów gospodarczych i przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poprzednia strategia została opracowana w 2000 r., a do jej przygotowania posłużyły dane z końca roku 1998 oraz 1999. Strategia obowiązywała do roku 2015. Obecnie, w stosunku do tego okresu, zmieniły się uwarunkowania społeczne i gospodarcze m.in. dzięki absorpcji środków unijnych i krajowych zmodernizowano szereg dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych, zmieniła się skala infrastruktury technicznej (w tym zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej, której długość w ostatnich latach zwiększyła się) oraz infrastruktura szkolnictwa.

Jednak najważniejszym argumentem przemawiającym za aktualizacją strategii są ramy wieloletnie budżetu Unii Europejskiej, który zobowiązuje gminę do opracowania wizji rozwoju uwzględniającej nowe wyzwania i polityki horyzontalne.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Powyższe przesłanki jednoznacznie wskazują, iż pożądane jest, aby Gmina Krzywczka ponownie oceniła swój potencjał i uwarunkowania rozwoju, a także na nowo określiła cele i kierunki, które będą optymalne w nowych uwarunkowaniach.

2.3. Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka

Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 jest złożonym procesem, w ramach, którego należy wymienić następujące etapy:

Etap I – Przygotowanie do wdrożenia:

- Decyzja samorządu o rozpoczęciu procedury formułowania strategii rozwoju lokalnego,
- Wybór zespołu ekspertów zewnętrznych,
- Przygotowanie ankietyzacji mieszkańców.

Etap II – Przygotowanie diagnozy:

- Zbieranie i analiza danych o gminie,
- Analiza dokumentów strategicznych lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- Ocena przebiegu procesów rozwojowych w przeszłości,
- Analiza zasobów gminy oraz trendów społeczno-gospodarczych,
- Identyfikacja słabych i mocnych stron gminy,
- Określenie szans i zagrożeń rozwoju gminy.

Etap III – Hierarchizacja celów:

- Sformułowanie wizji i misji gminy,
- Opracowanie scenariuszy rozwoju gminy,
- Określenie strategicznych celów rozwoju,
- Określenie celów operacyjnych,
- Hierarchizacja celów.

Etap IV – Implementacja strategii:

- Konsultacje dokumentu ze społecznością lokalną,
- Określenie podmiotów, procedury oraz monitoringu w procesie wdrażania strategii,
- Przyjęcie Strategii Rozwoju przez Radę Gminy Krzywczka,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- Realizacja projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów strategicznych.

3. Diagnoza Gminy Krzywca

3.1. Ogólna charakterystyka obszaru gminy

Gmina Krzywca położona jest w południowo – wschodniej części województwa podkarpackiego po zachodniej stronie powiatu przemyskiego, nad rzeką San w obszarze Pogórza Karpackiego. Zajmuje powierzchnię równą 94,98 km², leży przy drodze wojewódzkiej nr 884 Przemysł – Domaradz w odległości ok. 20 km od miasta Przemysła.

Mapa 1 Gmina Krzywca na tle innych gmin w powiecie przemyskim

Źródło: Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej

Miejscowość Krzywca jest siedzibą gminy, na terenie której znajdują się instytucje zaspokajające potrzeby mieszkańców w zakresie szkolnictwa, opieki zdrowotnej oraz społecznej a także usług kulturalnych. Gmina Krzywca posiada ułatwiony kontakt z Ukrainą, Przemysłem oraz Rzeszowem dzięki korzystnemu położeniu oraz niewielkim odległościom do przejść granicznych w Medyce i Korczowej. Gmina posiada dogodny system dróg, zapewniający dobre połączenia z głównymi miastami regionu i przejściami granicznymi.

Szkieletem dróg jest droga wojewódzka nr 884 przebiegająca przez teren gminy na długości 12 km. Pod względem zajmowanej powierzchni w powiecie przemyskim, Gmina Krzywca plasuje się na 7 miejscu zajmując 7,83% całego powiatu, a w jej skład wchodzi 10 sołectw (Babice, Bachów, Chyrzyna, Krzywca, Kupna, Reczpol, Ruszelczyce, Skopów, Średnia, Wola Krzywiecka).

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, a konkretnie produkcja żywności, obsługa ludności oraz związane z tym osadnictwo ze względu na występujące tutaj korzystne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawie zbóż, ziemniaków i roślin pastewnych. Użytki rolne stanowią 4 048 ha (43%) powierzchni gminy.

W rejonie Pogórza Przemyskiego, w którym znajduje się Gmina Krzywczka, występują złoża ropy naftowej oraz gazu ziemnego – częściowo w eksploatacji, a także złoża żwiru i piasku – największe w Bachowie i Ruszelczycach. Klimat okolic Krzywczki zaliczamy do piętra podgórskiego, umiarkowanie ciepłego o cechach kontynentalnych. Teren Gminy Krzywczka jest interesujący zabytkowo zwłaszcza pod względem zespołów sakralnych i dworskich. Interesującą cechą krajobrazu są także dziewiętnasto i dwudziestowieczne kapliczki i krzyże, zabytkowe domy i zagrody o charakterystycznej dla tego rodzaju architektury i zabudowie.

3.2. Demografia

Gmina Krzywczka ma, zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2019 r., 4 820 mieszkańców z czego 52% to mężczyźni, a 48% to kobiety. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 51 osób/km². W 2019 roku na terenie gminy zawarto 25 małżeństw, łącznie 56,2% ludności żyje w małżeństwie, 32,4% mieszkańców jest stanu wolnego, 2,2% jest po rozwodzie, a 8,8% to wdowy/wdowcy. Na przełomie lat 2002 – 2019 liczba ludności zmalała o 4,2%.

Poniższa tabela przedstawia stan ludności w Gminie Krzywczka na tle innych gmin wiejskich w powiecie przemyskim.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Tabela 1 Ludność, średnia gęstość zaludnienia oraz powierzchnia gmin powiatu przemyskiego

Jednostka terytorialna	Ludność						Powierzchnia w km ²
	2014			2019			
	ogółem	w tym kobiety	osób / km ²	ogółem	w tym kobiety	osób / km ²	
Gmina Bircza	6 708	3 266	26	6 539	3 188	26	254
Gmina Dubiecko	9 378	4 726	61	9 143	4 599	59	154
Gmina Fredropol	5 537	2 744	35	5 497	2 733	34	160
Gmina Krasiczyn	5 129	2 567	41	5 144	2 589	41	124
Gmina Krzywczka	4 890	2 362	52	4 820	2 326	51	95
Gmina Medyka	6 498	3 237	107	6 542	3 238	108	61
Gmina Orły	8 859	4 418	126	8 894	4 438	126	70
Gmina Przemysł	10 172	5 080	94	10 650	5 341	98	108
Gmina Stubno	3 966	1 997	45	3 864	1 964	44	89
Gmina Żurawica	12 930	6 472	135	12 968	6 514	135	96
Razem powiat przemyski	74 067	36 869	61	74 061	36 930	61	1 211

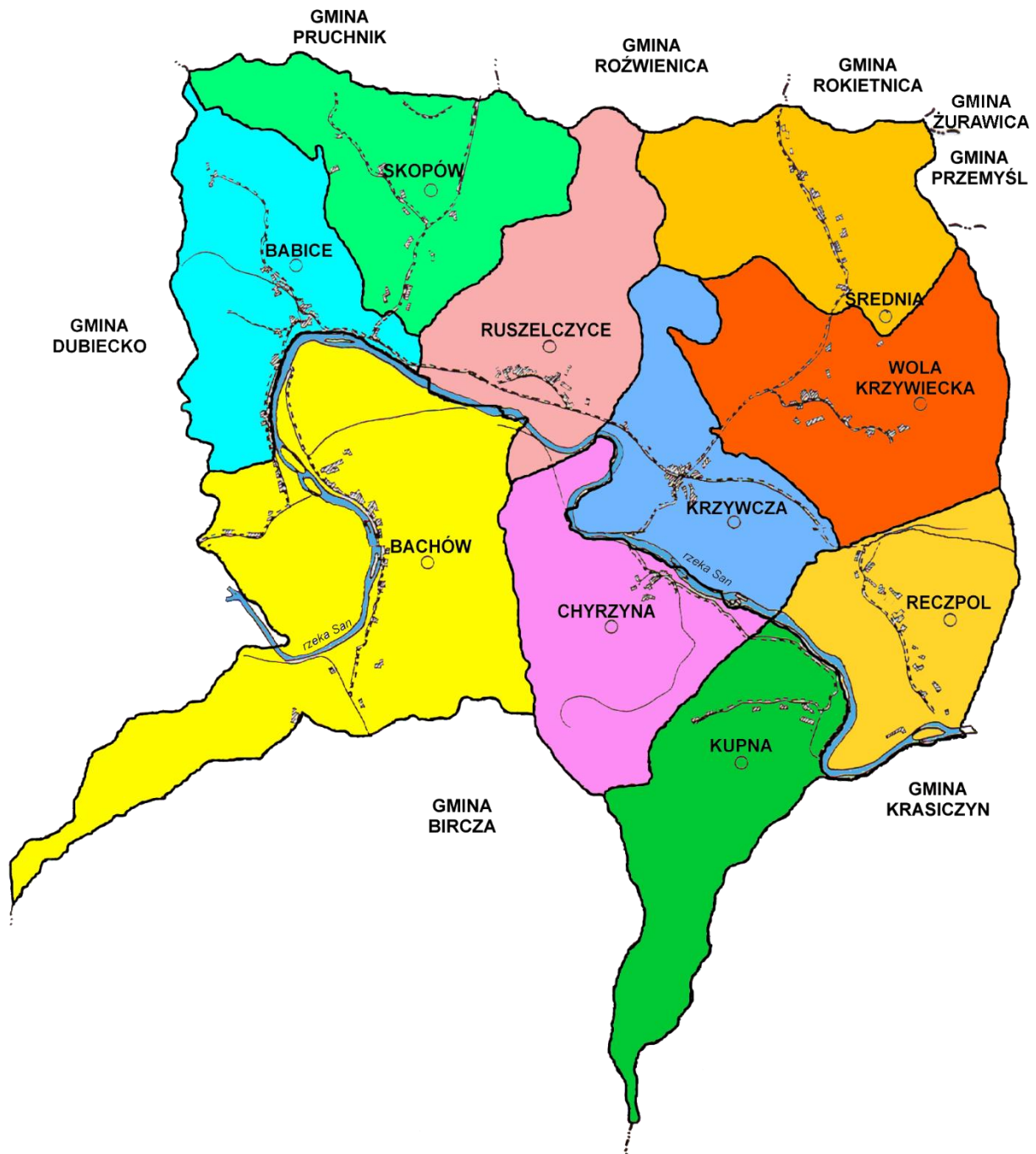
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Pod względem liczby ludności Gmina Krzywczka zajmuje 8, a pod względem powierzchni 7 miejsce spośród pozostałych gmin.

Mapa 2 Podział administracyjny Gminy Krzywca.

GMINA KRZYWCZA

Źródło: Urząd Gminy Krzywca

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Liczbę stałych mieszkańców w podziale na sołectwa oraz płeć prezentuje poniższa tabela

Tabela 2 Liczba ludności ogółem oraz z podziałem na płeć w Gminie Krzywczyna oraz sołectwach w 2018 roku.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
		osoby	%	Osoby	%	Osoby	%
1.	Gmina Krzywczyna	5 025	100,00	2 454	48,84	2 571	51,16
2.	Babice	892	17,75	429	17,48	463	18,01
3.	Reczpol	780	15,52	381	15,53	399	15,52
4.	Bachów	756	15,04	371	15,12	385	14,98
5.	Ruszelczyce	618	12,30	290	11,82	328	12,76
6.	Krywczyna	506	10,07	247	10,07	259	10,07
7.	Wola Krzywiewiecka	495	9,96	237	9,66	258	10,04
8.	Skopów	486	9,85	250	10,19	236	9,18
9.	Średnia	251	5,00	128	5,22	123	4,78
10.	Chyrzyna	134	2,67	65	2,65	69	2,68
11.	Kupna	107	2,13	56	2,28	51	1,98

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Największą liczbą ludności w gminie legitymuje się miejscowość Babice, jest to 17.75% wszystkich mieszkańców.

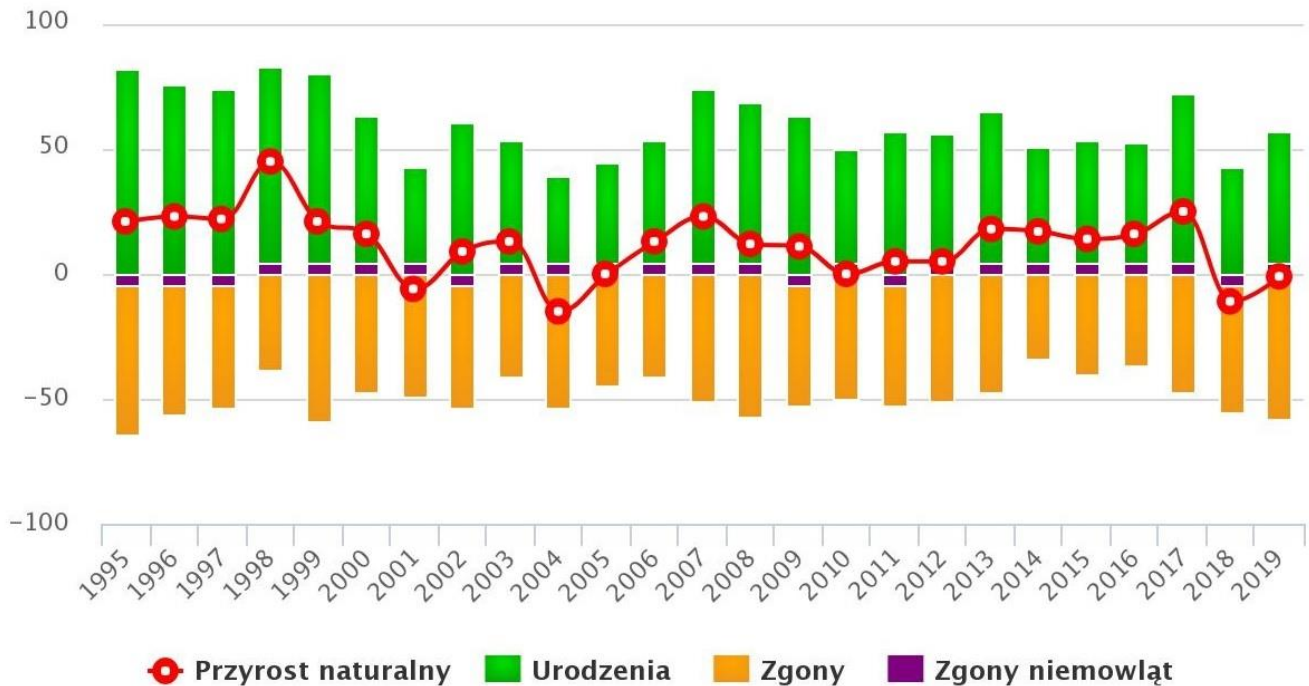
Poniższy wykres ilustruje jak na przestrzeni lat zmieniał się przyrost naturalny w Gminie Krzywczyna oraz jak rosły i malały wskaźniki urodzeń i zgonów. W okresie ostatnich dziesięciu lat odnotowano 2 zgony niemowląt.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995 – 2019 w Gminie Krzywczka.

Źródło: GUS

W roku 2019 odnotowano 58 urodzeń i 61 zgonów, a w 2020 roku 63 zgonów i 51 urodzeń – zgodnie z danymi Urzędu Gminy Krzywczka. Liczba zgonów jest porównywalna, jednakże w roku 2020 jest ona wyższa, co niewątpliwie ma związek z panującą sytuacją na świecie – pandemia koronawirusa, – która rozpoczęła się w marcu 2020 roku. Sytuację demograficzną na terenie Gminy Krzywczka opisują również dane dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych, w roku 2019 odnotowano więcej zameldowań (136) i wymeldowań (84) względem roku 2020.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Tabela 3 Urodzenia, zgony, zameldowania i wymeldowania na terenie miejscowości gminy Krzywczka

Miejscowość	Urodzenia		Zgony		Zameldowania		Wymeldowania	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Babice	7	4	11	10	16	11	22	17
Bachów	10	6	9	6	14	22	9	8
Chyrzyna	2	1	2	1	2	1	4	3
Krzywczka	7	7	7	5	18	17	11	2
Kupna	2	1	3	2	2	1	1	2
Reczpol	8	7	9	10	25	22	10	4
Ruszelczyce	7	9	3	7	22	15	11	8
Skopów	8	5	4	13	17	14	4	4
Średnia	2	2	5	3	2	7	7	3
Wola Krzywiecka	5	9	8	6	18	18	5	5

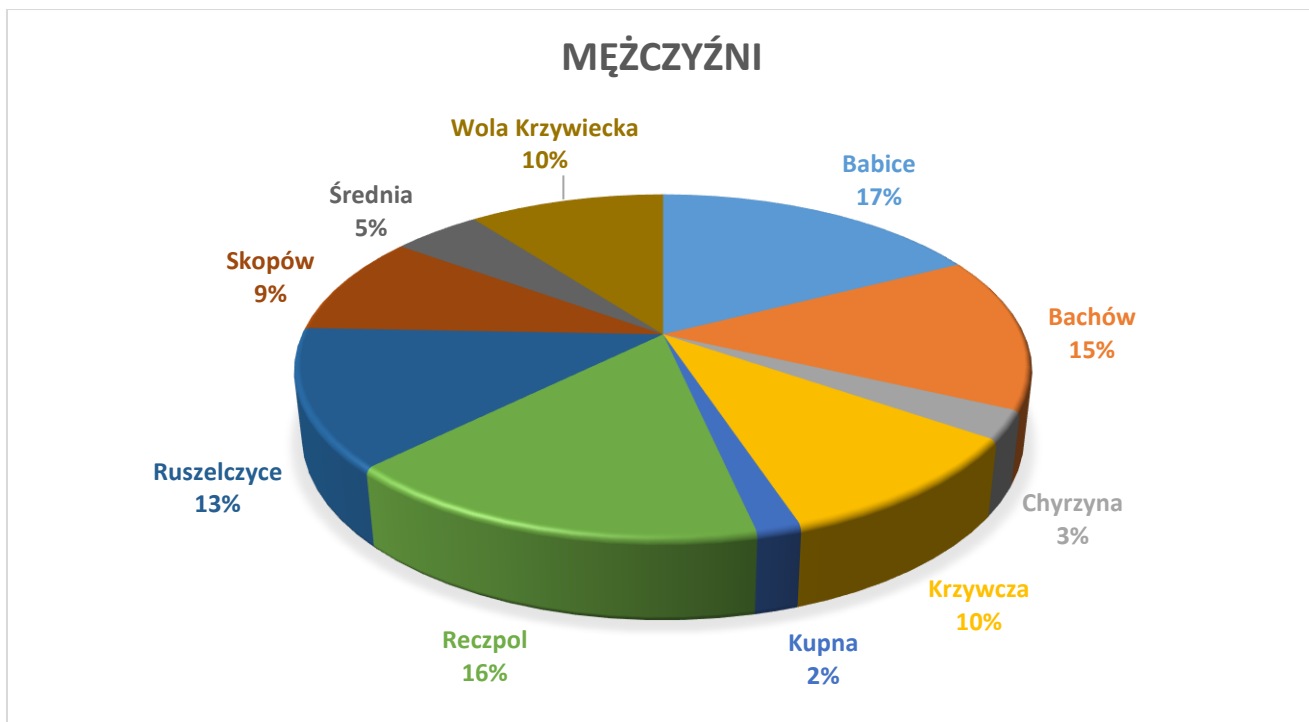
Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

Poniższe wykresy ilustrują podział mieszkańców Gminy Krzywczka wg. płci. Najwięcej kobiet i mężczyzn zamieszkuje miejscowości Babice i Reczpol, mimo iż nie są to największe sołectwa na terenie gminy.

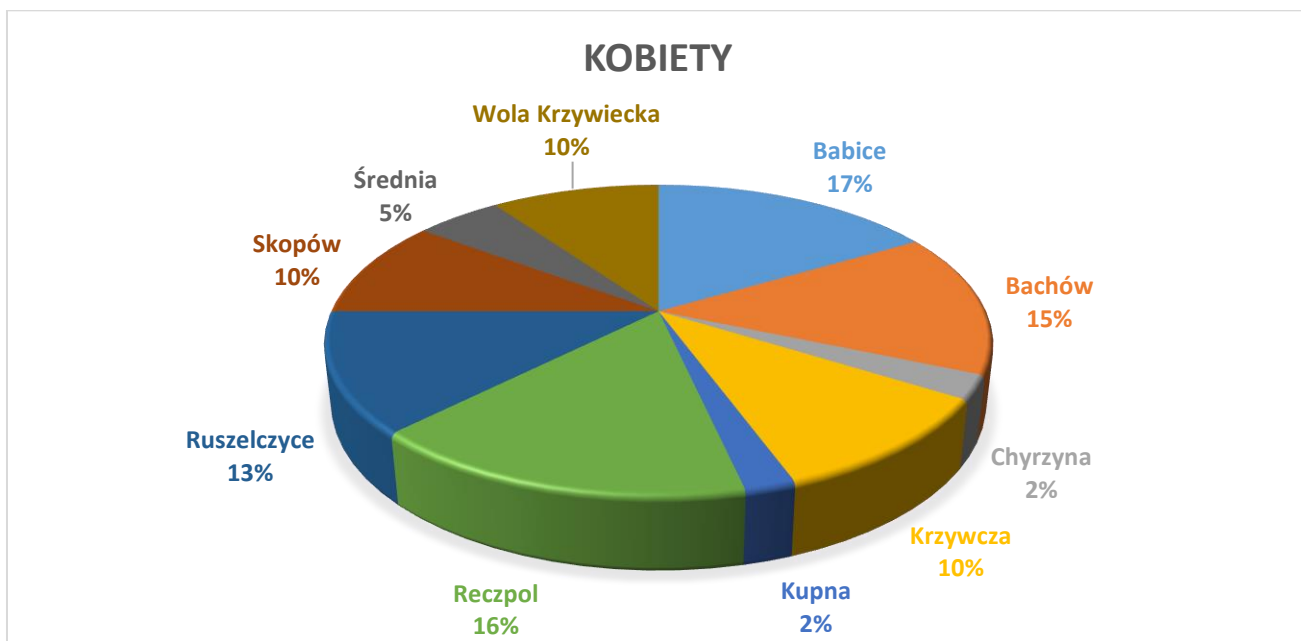
Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Wykres 2 Liczba mężczyzn w poszczególnych sołectwach Gminy Krzywca.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Krzywca.

Wykres 3 Liczba kobiet w poszczególnych sołectwach Gminy Krzywca.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Krzywca.

3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy

Analizując strukturę wiekową mieszkańców w poszczególnych grupach, można zauważyć, że największa liczba ludności jest w wieku produkcyjnym – wieku zdolności do pracy, na drugim miejscu są osoby w wieku przedprodukcyjnym, a najmniejszą liczbą mieszkańców legitymuje się grupa poprodukcyjna.

Tabela 4 Struktura ludności gminy Krzywczyna wg ekonomicznych grup wiekowych

Grupa ludności	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Rok	2019	2019	2019
Ilość osób	901	3 041	878
Udział % w ludności ogółem	18,7	63,1	18,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krzywczyna.

Na terenie Gminy Krzywczyna niewielka część ludności czynnej zawodowo znajduje zatrudnienie w oświacie, administracji i przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją, handlem i usługami. Znaczna część zajmuje się rolnictwem, produkując żywność głównie na zaspokojenie własnych potrzeb. Teren gminy jest słabo uprzemysłowiony, nie występuje tu żaden znaczny zakład przemysłowy mogący stworzyć dodatkowe miejsca pracy. Przeważają tu głównie przedsiębiorstwa prywatne, które m.in. zajmują się przetwórstwem drewna i transportem samochodowym.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 5 Ilość wpisów działalności gospodarczej dla głównego miejsca wykonywania działalności.

Status wpisu	Ilość wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności
Aktywny	102
Działalność nierozpoczęta (data rozpoczęcia działalności we wniosku jest datą przyszłą)	2
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	4
Nie rozpoczął działalności	1
Wykreślony	142
Zawieszony	47

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna.

Tabela 6 Ilość wpisów działalności gospodarczej dla głównego miejsca zamieszkania przedsiębiorcy.

Status wpisu	Ilość wpisów dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy
Aktywny	158
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	2
Nie rozpoczął działalności	1
Oczekuje na rozpoczęcie działalności	4
Wykreślony	161
Zawieszony	62

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia ma duży wpływ na sytuację społeczną w każdej gminie. Wzrost utrzymujące się bezrobocie, a co za tym idzie ubóstwo, prowadzi często do powstania negatywnych zjawisk, jak np. wykluczenie społeczne, – które jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce może oznaczać niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym i kulturowym, w wyniku braku dostępu do dóbr, instytucji, ograniczenia praw społeczny czy deprywacji potrzeb.

Poniższa tabela prezentuje, w jaki sposób kształtowało się bezrobocie na przestrzeni ostatnich 6 lat, można zaobserwować spadek liczby bezrobotnych w roku 2020 w stosunku do roku 2015. Spadła również ilość bezrobotnych bez stażu pracy i osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 7 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Krzywczyna w latach 2015-2020.

Lata	Bezrobotni ogółem	W tym kobiety	W tym z prawem do zasiłku	Osoby długotrwale bezrobotne	Bez stażu pracy
2015	325	178	41	198	90
2016	323	165	51	187	74
2017	286	149	34	170	65
2018	241	125	37	132	57
2019	223	128	33	121	57
2020	260	130	59	143	58

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Tabela 8 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według wieku.

Wiek	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
18-24	66	66	58	50	46	38
25-34	116	100	94	80	79	83
35-44	66	64	48	44	42	57
45-54	47	58	45	32	21	40
55-59	24	29	32	28	23	24
60 lat i więcej	6	6	9	7	12	18

Źródło: Urząd Gminy Krzywca.

Od szeregu lat Polska znajduje się w depresji urodzeniowej, w związku, z czym poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Wcześniej na rynek pracy składały się liczniejsze roczniki młodzieży. W Gminie Krzywca najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych jest w wieku 25-34. Jest to grupa osób jeszcze się kształcących lub pracujących na emigracji, za granicami naszego kraju. Naturalnie problem bezrobocia w tej grupie wiekowej jest mniejszy w większych miastach ze względu na rozbudowany rynek pracy. Jak ukazuje poniższa tabela najwięcej bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe, a najmniej średnie ogólnokształcące. Stosunkowo niewielu bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe.

Tabela 9 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według wykształcenia.

Wykształcenie	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Wyższe	37	34	28	24	25	31
Policealne i śr. Zawodowe/branżowe	73	82	73	63	65	66
Średnie ogólnokształcące	36	31	32	23	21	24
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	102	98	81	71	58	74
Gimnazjalne/ podstawowe i poniżej	77	78	72	60	54	65

Źródło: Urząd Gminy Krzywca.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

W ramach przeciwdziałania bezrobociu Gmina Krzywczka uczestniczy oraz współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Przemyślu w projektach aktywizujących bezrobotnych. Polega to na zatrudnianiu bezrobotnych do prac interwencyjnych oraz robót publicznych. W 2020 roku w ramach prac interwencyjnych – okres zatrudnienia od 1 do 1,5 roku – pracowało 10 osób, natomiast przy robotach publicznych – okres zatrudnienia 6 miesięcy – pracowało 15 osób.

3.4. Gospodarka i rolnictwo

Gospodarka

W Gminie Krzywczka występują na ogół sprzyjające warunki dla intensywnej produkcji rolniczej, która charakteryzuje się pozyskiwaniem wysokich plonów, lecz niestety z niskimi dochodami. Dlatego też mamy do czynienia z pracą w gospodarstwach rolnych i jednocześnie pracą w zakładach prywatnych lub prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

W pierwszej połowie lat 90-tych obniżenie poziomu zatrudnienia czy też zamknięcie zakładów pracy było spowodowane urynkowaniem gospodarki. Na bazie niektórych zlikwidowanych przedsiębiorstw powstały nowe, prywatne przedsiębiorstwa, które nie były w stanie zrównoważyć zlikwidowanych miejsc pracy poprzez utworzenie nowych. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Krzywczka, zarejestrowanych działalności wg PKD jest obecnie 149, są to małe sklepy, mała gastronomia, rzemieślnicy oraz fachowe usługi. Do grupy większych przedsiębiorców należy Fabryka Drewna Klejonego w Woli Krzywieckiej, Bieżące Utrzymanie Dróg Mariusz Ślimak w Ruszelcycach oraz Delikatesy „Piotruś Pan” w Krzywczy. Nie zabrakło również zakładów pracy specjalizujących się w szeroko rozumianym transporcie. Poniższa tabela przedstawia ilość zarejestrowanych działalności wg. PKD.

Tabela 10 Liczba zarejestrowanych działalności po przeważającym kodzie PKD wg rodzaju oraz sekcji PKD.

Kod PKD	Opis kodu PKD	Ilość działalności
0210Z	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	1
0220Z	Pozyskiwanie drewna	5
0240Z	Działalność usługowa związana z leśnictwem	4
1610Z	Produkcja wyrobów tartacznych	3
1623Z	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	2
1629Z	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	1
2561Z	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale	1
2562Z	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	1
4110Z	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	2

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych	5
4211Z	Roboty związane z budową dróg i autostrad	5
4312Z	Przygotowanie terenu pod budowę	5
4321Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	4
4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	2
4329Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	1
4331Z	Tynkowanie	5
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	3
4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	4
4334Z	Malowanie i szklenie	12
4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	7
4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	7
4399Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	4
4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	7
4673Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	1
4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	8
4719Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	2
4751Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4773Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4776Z	Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4782Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach	1

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

4791Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	3
4931Z	Transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski	1
4932Z	Działalność taksówek osobowych	1
4939Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	1
4941Z	Transport drogowy towarów	3
5221Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	1
5224C	Przeładunek towarów w pozostałych punktach przeładunkowych	1
5320Z	Pozostała działalność pocztowa i kurierska	1
5520Z	Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1
5610A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	1
5621Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)	1
6201Z	Działalność związana z oprogramowaniem	1
6499Z	Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	1
6621Z	Działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat	2
6622Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	3
6910Z	Działalność prawnicza	1
7022Z	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	1
7112Z	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	3
7711Z	Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek	1
7739Z	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
8121Z	Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	1
8130Z	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni	2
8211Z	Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	1
8690E	Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
9001Z	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych	1
9602Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	4
9604Z	Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej	1

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

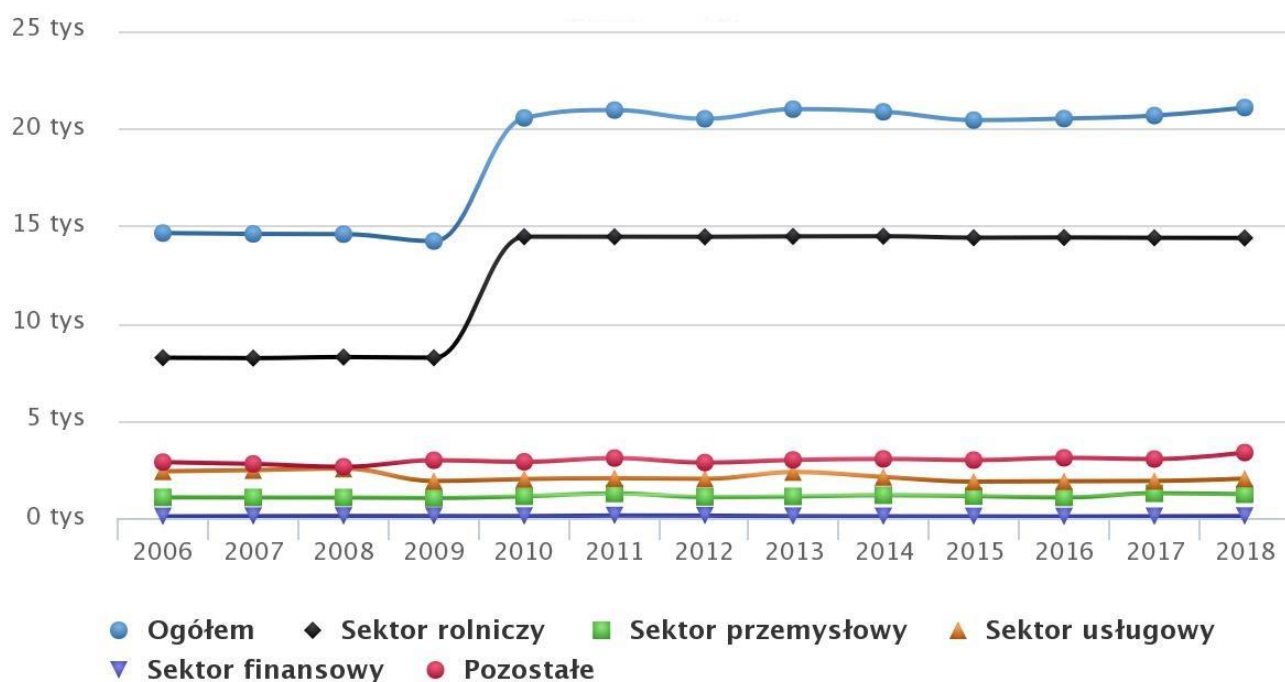

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Z informacji udostępnionych przez Urząd Gminy Krzywca wynika, że zgodnie z podziałem PKD najczęściej zarejestrowanych działalności jest w sekcji Malowania i szklenia (12), Sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (8), Wykonywaniu pozostałych robót budowlanych wykończeniowych (7), Wykonywaniu konstrukcji i pokryć dachowych (7) oraz Konserwacji i naprawie pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (7).

Wykres 4 Liczba pracujących w Gminie Krzywca wg. sektorów ekonomicznych w latach 2006-2018

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Krzywca w latach 2006 – 2018

Źródło: GUS

Analizując powyższy wykres możemy zauważyć, że dominującym sektorem, w którym pracują mieszkańcy, jest rolnictwo, w 2018 roku w tym sektorze pracowało 14 381 osób, podczas gdy w pozostałych sektorach liczba pracujących nie przekraczała 3 400 osób.

Rolnictwo

Gmina Krzywca jest jedną z dziesięciu gmin powiatu przemyskiego. Zajmuje obszar 94,98 km². Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo produkcja żywności oraz obsługa ludności oraz związane z tym osadnictwo. Występują tu korzystne warunki glebowe i klimatyczne do produkcji rolnej, sprzyjające

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

uprawie zbóż, ziemniaków i roślin pastewnych. Znaczna część ludności zajmuje się rolnictwem, produkując żywność głównie na zaspokojenie własnych potrzeb.

W Gminie Krzywczyna dominują gleby brunatne wylugowane, na wzngórzach kwaśne, pylasto-ilaste, podścielone gliną ciężką. Druga grupa gleb pod względem zajmowanej powierzchni są gleby wytworzone z osadów pylastych i piaszczystych. Nie występują gleby pochodzenia organicznego. W klasyfikacji bonitacyjnej są to grunty klas III i IV. Na terenie gminy znajduje się ok. 1300 gospodarstw rolnych, które w większości zajmują się produkcją zbóż i hodowlą bydła oraz trzody chlewnej. Użytki rolne wynoszą 4 656 ha – z czego gospodarstwa indywidualne to 4 041 ha. Zgodnie z danymi statystycznymi, przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie Krzywczyna wynosi ok. 2,5 ha, z czego ok. 48% gospodarstw mieści się w przedziale powierzchniowym od 1 do 2 ha, a ok. 10% to gospodarstwa o powierzchni większej niż 5 ha. Najlepsze gleby w gminie znajdują się w dolinie rzeki San, na pozostałym terenie przeważają gleby klasy IV B i niższej.

Warunki środowiskowe nie są zbyt dobre dla produkcji wielkotowarowej, dominującymi kierunkami prowadzenia gospodarstw rolnych są uprawa zbóż, roślin okopowych, ziemniaków oraz produkcja pasz. Ogólnie rzecz biorąc gospodarstwa rolne na terenie gminy są dość dobrze wyposażone w maszyny rolnicze.

Występujące w znacznych ilościach arealty użytkowe zielone i dostęp do zasobów wodnych sztucznego zbiornika umożliwia chów bydła i trzody chlewnej w skali wielkoprzemysłowej. Tylko niewielka ilość gospodarstw posiadających odpowiednią wielkość arealów gruntów oraz wyposażenie w środki produkcji na odpowiednim poziomie, ma szansę na perspektywiczne utrzymanie się z prowadzonej produkcji rolnej, przy wykorzystaniu dostępnych dotacji.

3.5. Oświata, sport i kultura

Oświata

Reforma systemu oświaty realizowana w Polsce od dnia 1 września 2017 roku przywróciła dwustopniowy system szkolnictwa. Okres nauki w szkole podstawowej został wydłużony z 6 do 8 lat a następnym etapem edukacji stało się do wyboru 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letni szkoła branżowa I stopnia i 2-letnia szkoła branżowa II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/2018 nie przeprowadzało się rekrutacji do klas pierwszych dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształconej w szkołę branżową I stopnia). Dzień 31 sierpnia 2019 był ostatnim dniem funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Na terenie Gminy Krzywca funkcjonuje 4 placówki oświatowe publiczne:

1. Szkoła Podstawowa w Reczpolu
2. Szkoła Podstawowa im. 11 Karpackiej Dywizji Piechoty w Krzywcy
3. Szkoła Podstawowa im. Sybiraków w Bachowie
4. Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Babcicach

Jedyną placówką niepubliczną jest Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Ruszelczycach.

Według danych GUS do szkół podstawowych w 2018 roku uczęszczało 343 uczniów – to najwięcej od 2009 roku, a do przedszkoli 76 dzieci przy 155 wolnych miejscach – to najwięcej od 2008 roku.

Wykres 5 Dzieci oraz dostępne miejsca w przedszkolach w Gminie Krzywca w latach 2008 – 2018

Przedszkola (Gmina Krzywca) – Dzieci oraz dostępne miejsca w latach 2008 – 2018

Źródło: GUS

Wykres 6 Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych w Gminie Krzywczka w latach 2008 – 2018

Szkoły podstawowe (Gmina Krzywczka) – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 – 2018

Źródło: GUS

Poniższe tabele ukazują liczbę uczniów w danej szkole z danego rocznika urodzenia.

Tabela 11 Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Reczpolu w roku 2020.

Placówka	Rok urodzenia	Dziewczynki	Chłopcy
Szkola Podstawowa w Reczpolu	2006	2	3
	2007	6	7
	2008	4	4
	2009	6	5
	2010	3	7
	2011	3	3
	2012	6	0
	2013	1	3

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

	2014	4	7
	2015	5	8
	2016	4	5
	2017	2	3
	2018	1	1
Razem		47	56

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Tabela 12 Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. 11 Karpackiej Dywizji Piechoty w Krzywczynie w roku 2020.

Placówka	Rok urodzenia	Dziewczynki	Chłopcy
Szkola Podstawowa im. 11 Karpackiej Dywizji Piechoty w Krzywczynie	2006	7	2
	2007	5	12
	2008	5	6
	2009	6	5
	2010	7	8
	2011	6	4
	2012	9	4
	2013	5	12
Razem		50	53

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Tabela 13 Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Sybiraków w Bachowie w roku 2020.

Placówka	Rok urodzenia	Dziewczynki	Chłopcy
Szkola Podstawowa im. Sybiraków w Bachowie	2007	2	5
	2008	3	2
	2009	3	1
	2010	3	6
	2011	4	2
	2012	4	4
	2013	3	0
	2014	1	3
	2015	1	3
	2016	1	1
	2017	4	0
Razem		29	27

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Tabela 14 Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Babicach w roku 2020.

Placówka	Rok urodzenia	Dziewczynki	Chłopcy
Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Babicach	2006	6	6
	2007	12	2
	2008	10	8
	2009	5	10
	2010	3	5
	2011	7	3
	2012	6	5
	2013	6	8
	2014	5	4
	2015	4	3
	2016	4	6
	2017	5	5
	2018	2	3
Razem		75	68

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Tabela 15 Liczba uczniów w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Ruszelczycach w roku 2020

Placówka	Rok urodzenia	Dziewczynki	Chłopcy
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Ruszelczycach	2006	1	6
	2007	4	4
	2008	4	8
	2009	2	1
	2010	1	1
	2011	3	3
	2012	0	4
	2013	2	2
	2014	2	2
	2015	0	1
Razem		19	32

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

W związku ze znaczną odległością szkół od miejsc zamieszkania uczniów w innych sołectwach niż szkoły, w roku szkolnym 2020/2021 do Zespołu Szkół w Krzywczy dowożonych jest 86 uczniów, a do Szkoły Podstawowej w Babicach 69 uczniów. Średni czas transportu uczniów do szkoły i ze szkoły wynosi ok. 30 minut. Uczniowie podróżują wraz z opiekunem.

W 2020 roku zrealizowano programy rządowe i inne, takie jak:

- Podręczniki szkolne – program w całości finansowany z budżetu państwa,
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – jego celem był rozwój uczniów poprzez wspieranie czytelnictwa,
- Program „Szkolny Klub Sportowy” – motywem przewodnim tego projektu jest systematyczna organizacja i prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
- Projekt „Przedszkolaki z uśmiechem” – w 2020 roku Gmina Krzywczka podpisała umowę z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie, który jest pośrednikiem w ramach realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 na dofinansowanie do programu „Przedszkolaki z uśmiechem”. Jego celem jest zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku od 2 do 2,5 roku

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

---

w Gminie Krzywczka poprzez dodatkowe miejsca wychowania przedszkolnego w Samorządowym Przedszkolu w Zespole Szkół w Krzywczy, których utworzono 46.

- Projekt: „Bajkowy oddział przedszkolny w Babicach” – w ramach którego utworzono nowy oddział przedszkolny ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie Działanie 9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej.

Od dnia 19.10.2020 r. ograniczono w całości funkcjonowanie publicznych i niepublicznych m.in. szkół ponadpodstawowych w powiatach znajdujących się w obszarze czerwonym - szkoły te przeszły w tryb pracy zdalnej w związku z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Od 24 października 2020 r. do 8 listopada 2020 r. zawieszono na dwa tygodnie zajęcia prowadzone w sposób stacjonarny m.in. dla uczniów klas IV-VIII szkoły podstawowej. Od 9 listopada 2020 r. na terenie całego kraju zawieszono zostały zajęcia stacjonarne dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. Od 30 listopada 2020 r. do 3 stycznia 2021 r. szkoły nadal funkcjonują w ograniczony sposób.

Malejąca liczba uczniów z roku na rok to poważny problem społeczny. Wynika on ze współczesnego modelu rodziny, w którym to na pierwszym miejscu stoi kariera kosztem życia rodzinnego, co jest związane ściśle z rynkiem pracy. W dobie koronawirusa każdy chce utrzymać swoje stanowisko, a to powoduje większe skupienie na pracy zamiast na życiu rodzinnym.

Sport

Gmina Krzywczka posiada wiele obiektów i miejsc do uprawiania sportów, służących rekreacji i wypoczynkowi o zróżnicowanym standardzie technicznym, m.in. są to:

- Boiska do piłki nożnej w miejscowości Babice – Ludowy Klub Sportowy
- Zespoły boisk sportowych
- Hala sportowa na terenie zespołu szkół w Krzywczy

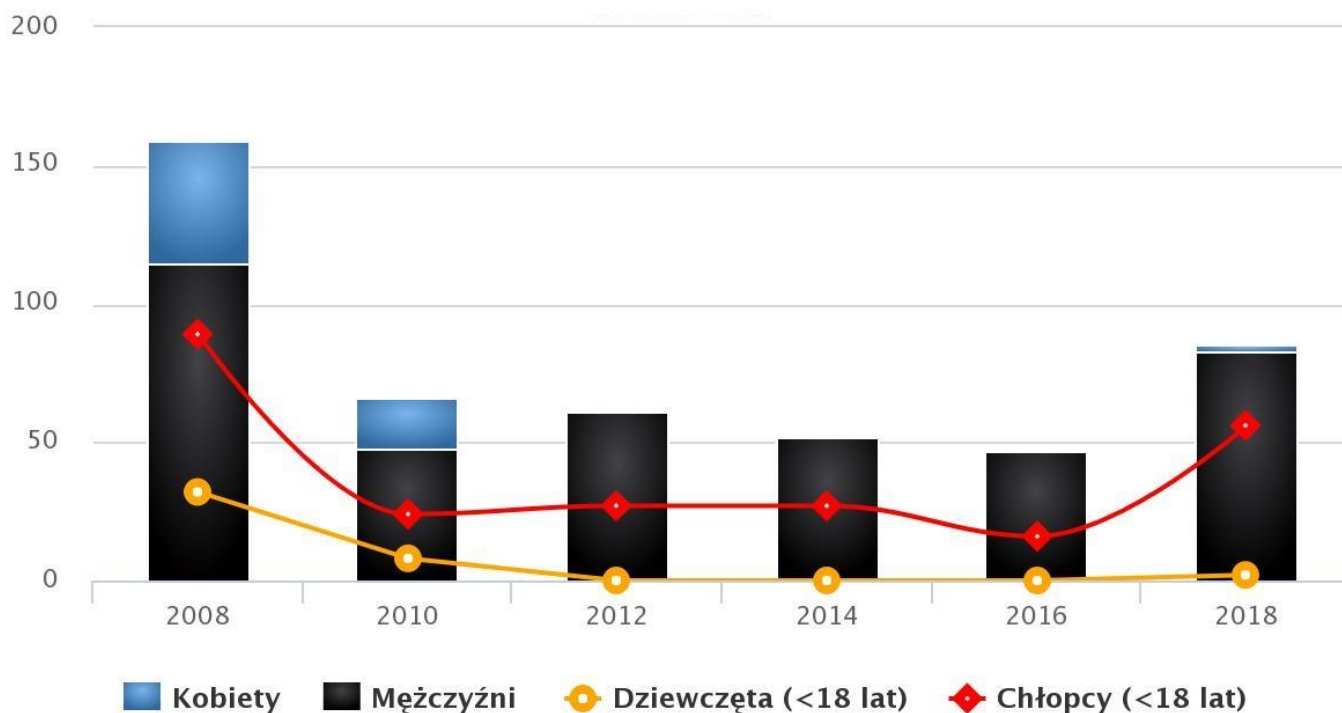
Na terenie Gminy Krzywczka działa Ludowy Klub Sportowy Babice, zrzeszający w 2016 roku 18 członków. Poniższy wykres przedstawia liczbę ćwiczących w klubach sportowych w gminie.

W Gminie Krzywczka działa 14 stowarzyszeń posiadających osobowość prawną, wpisanych do rejestru stowarzyszeń kultury fizycznej bądź rejestru prowadzonego przez Starostę Powiatu Przemyskiego.

Wykres 7 Ćwiczący w klubach sportowych w Gminie Krzywczka w latach 2008 – 2018.

Ćwiczący w klubach sportowych w gminie Krzywczka w latach 2008 – 2018

Źródło: GUS

Kultura

Kultura jest to czynnik, który wpływa na zwiększenie poziomu życia mieszkańców i poprawia zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy gminy, promuje gminę w regionie, kraju i świecie.

W dziedzinie kultury prym wiodą 9 Świetlic Gminnych, które są wspierane przez Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z jej 2 filiami. Przed obecną sytuacją epidemiologiczną organizowane były imprezy kulturalne takie jak np., Podkarpackie Spotkania Rodzin Muzykujących „Folkowa Nuta”, Sejmik Folklorystyczny związany z obchodami Świąt Wielkiej Nocy, Dzień Seniora czy gminne święto plonów. W Babicach, przy Gminnej Świetlicy, działa chór pn. „Gloria”, dziecięco-młodzieżowa grupa teatralna „Promyczek” oraz Amatorska Grupa Teatralna Dorosłych.

Koło Gospodyń Wiejskich z Ruszelczyc utworzyło Folklorystyczny Zespół Śpiewaczy „Wiktorianki”, a przy Szkole Podstawowej w Babicach działa chór „Pelikano”. Gmina Krzywczka posiada wielu twórców

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

---

rękodzieł ludowych, spośród których słynne są „reczpolskie pisanki” czy „babickie hafty”. Dodatkowo powstają tam również sztuczne kwiaty, biżuteria z surowców naturalnych, wyszywanki, rzeźby, malowidła plenerowe czy koszykarstwo. Wszystkie członkini lokalnych Kół Gospodyń Wiejskich rozpowszechniają i dbają, o jakość tutejszych przysmaków takich jak np. żurek postny z Reczpola, chleb z łopaty ze Skopowa czy Kwasówka z grzybami i kaszą gryczaną z Ruszelczyc. Wszystkie te dania pojawiają się na lokalnych imprezach kulturalnych.

Corocznie odbywały się również imprezy organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Babicach, m.in. Sejmik Folklorystyczny związany z obrzędami Wielkiego Postu i Świąt Zmartwychwstania Pańskiego, Festyn Majowy, Podkarpackie Spotkania Rodzin Muzykujących, Dni Pogórza Przemyskiego, Powiatowy Przegląd Grup Kolędniczych. Poniższy wykres przedstawia ilość imprez organizowanych na terenie Gminy Krzywczka w latach 2011 – 2019.

W 2020 r. powstał album „Gmina Krzywczka – odkrywaj” na wniosek pn.: „Wydanie albumu pn. „Gmina Krzywczka – odkrywaj” z projektu grantowego LGD w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Wartość tego projektu wyniosła 16 000,00 zł, grant został bezpośrednio przyznany Gminnej Bibliotece Publicznej w Krzywczy.

Wykres 8 Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011- 2019

Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011 – 2019

Źródło: GUS

Instytucją, która w Gminie Krzywczyna prowadzi działalność kulturalną jest Gminna Biblioteka Publiczna w Krzywczynie oraz jej 2 filie w miejscowościach Reczpol i Babice.

Tabela 16 Szczegółowe dane dotyczące korzystania z biblioteki w Gminie Krzywczka.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2019
Biblioteki i filie ogółem	ob.	3
Pracownicy	osoba	5
Księgozbiór	wolumin	21 960
Wypożyczenia księgozbioru	wolumin	4 345
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	463
Ilość osób, które skorzystały z usług biblioteki	osoba	1 205
Liczba woluminów na 1 mieszkańca	wolumin	4,4

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

W 2019 roku gminna biblioteka była organizatorem lub współorganizatorem wydarzeń promujących czytelnictwo pn.: „Jak nie czytam – jak czytam”, „Narodowe Czytanie”, Spotkania autorskie, Dzień Pluszowego Misia, lekcje biblioteczne, zajęcia z teatrykiem Kamishibai, „Mała Książka – wielki człowiek”, Noc Bibliotek. W ww. wydarzeniach wzięło udział ok. 960 osób.

W latach 2019 – 2020 miała miejsce komputeryzacja bibliotek publicznych:

- a) komputery użytkowane w bibliotece ogółem: 22 komputery: (Babice-8, Krzywczka—6, Reczpol-8)
- b) dostępne dla czytelników: 19 komputerów: (Babice-7, Krzywczka-5, Reczpol-7)
- c) komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników: 19 komputerów
- d) biblioteki, które umożliwiają korzystanie z Internetu bezprzewodowego: Gminna Biblioteka Publiczna w Krzywczy wraz z Filią w Babicach i Reczpolu umożliwia korzystanie z internetu bezprzewodowego
- e) biblioteki, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego: wszystkie biblioteki korzystają z internetu radiowego

3.6. Walory historyczne i turystyka

Pierwsze wzmianki o Krzywczynie pochodzą z roku 1353, a konkretnie przy podziale wsi Hnatkowice wymieniany jest świadek Kdewko Krywiecki. Kolejny dokument dotyczący przedmiotowej miejscowości pochodzi z 1398 roku, dowiadujemy się z niego, że już wtedy posiadała ona prawa miejskie. Jedną z etymologii pochodzenia nazwy miejscowości Krzywczyna podaje K. RYmut, wywodząc ją od nazwy osobowej Krzywiec, względnie Krzywek, co jego zdaniem potwierdza dokument z 1397 roku, w którym użyto nazwy Crzywca.

W XVI wieku po ożenku Małgorzaty Krywieckiej z Aleksandrem Orzechowskim miasteczko przeszło w ręce rodziny Orzechowskich herbu Oksza. Źródła historyczne podają, że przez długie lata klucz krywiecki był własnością tego rodu i przechodził wielokrotnie z pokolenia na pokolenie. W 1549 r. spisano przyjacielską ugodę między Mikołajem Orzechowskim i braćmi względem podziału pól, łąk i pastwisk w Krzywczynie, a w 1586 r. nastąpił podział między braćmi Janem i Pawłem Orzechowskim dóbr Krzywczynie i Woli Krywieckiej.

W 1923 r. wżenił się w Krzywczynę Emanuel Bocheński, ówczesny starosta przemyski. Ostatnim właścicielem, zgodnie z testamentem Bolesława Joczka, był Stefan Stroński. W wyniku reformy administracyjnej w 1934 r. niektóre gminy utraciły prawo miejskie. Należała do nich m.in. Krzywczyna.

Z obu wojen światowych oraz okresu walk z UPA miejscowość wyszła bardzo zniszczona. Z dawnej zabudowy pozostało jedynie kilkanaście domów. Podczas napaści na Krzywczynę oddziału UPA w 1946 r. zginęło 8 członków MO i ORMO oraz zostało podpalonych kilka budynków. W rynku 7 X 1984 r. odstonięto pomnik ku czci poległych.

Gmina Krzywczyna położona jest u bram Bieszczad, do ich centrum jest niecałe 100 km drogi. Modernizacja istniejących obiektów turystycznych oraz budowa nowych, w tym bój biwakowych, namiotowych, parkingów wzdłuż doliny Sanu przyczyni się do napływu turystów.

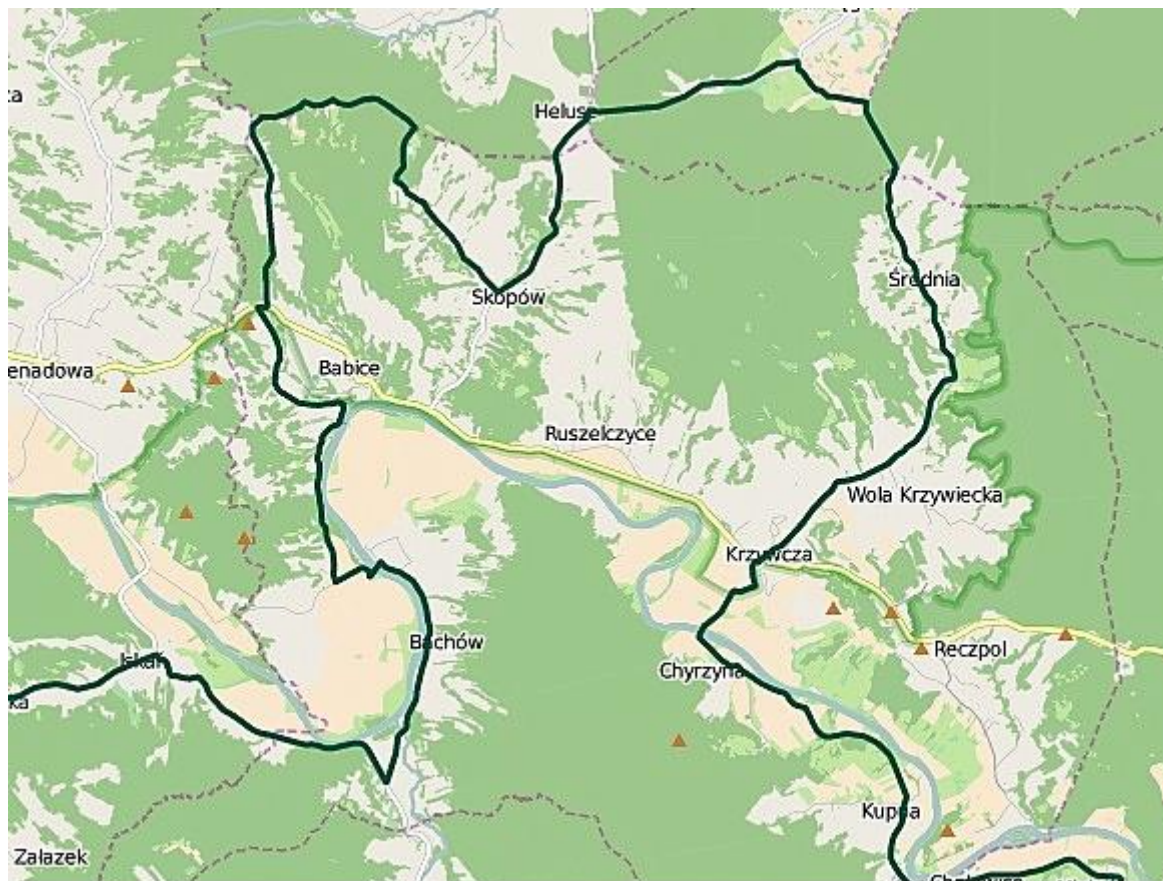
Przez teren Gminy Krzywczyna przebiega szlak rowerowy Green Velo, który jest znaczącym czynnikiem rozwoju turystyki rowerowej wykorzystującym istniejący potencjał naturalnych walorów krajoznawczych i przyrodniczych. Do ww. szlaku należą Miejsca Obsługi Rowerzystów w Krzywczynie oraz w Bachowie nad Sanem, altanka widokowa w Średniej w pobliżu kurhanów. Trasa rowerowa Green Velo przebiegająca przez Gminę Krzywczyna dzieli się na 3 odcinki. Odcinek nr 1 - droga gminna zlokalizowana na działkach o numerze ewidencyjnym: 100, 97, 703, 79 i 35 – zaczyna się na skrzyżowaniu z drogą powiatową nr 1778R Pruchnik – Skopów – Babice w okolicach kościoła. Droga przebiega głównie przez tereny rolnicze oraz obszary leśne. Długość odcinka wynosi około 7,0 km, nawierzchnia drogi bitumiczna, dwa odcinki o długościach odpowiednio 1,6 km i 3,0 km w stanie dobrym, nawierzchnia z kruszywa to odcinek ok. 2,4 km. Na przedmiotowym odcinku znajdują się trzy stojaki rowerowe. Odcinek nr 2 przebiega po drodze gminnej zlokalizowanej na działkach o numerze ewidencyjnym 833 i 751. Rozpoczyna się na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 884 Przemyśl – Dubiecko – Bachórz – Domaradz. Droga przebiega przez tereny charakteryzujące się rozproszoną

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

zabudową mieszkalną i zagrodową, a także przez tereny rolnicze. Długość odcinka wynosi około 1,4 km, nawierzchnia drogi gminnej bitumiczna w stanie dobrym.

Mapa 3 Trasa rowerowa Green Velo na terenie Gminy Krzywczyna

Źródło: www.krzywczyna.eu

Odcinek nr 3 przebiega przez drogę gminną zlokalizowaną na działkach o numerach ewid.: 160/1, 312/1, 313/1 i 1513. Rozpoczyna się na skrzyżowaniu z drogą powiatową 2070R Babice – prom – Bachów. Jego długość wynosi około 0,74 km, nawierzchnia drogi bitumiczna. W ciągu tego odcinka zlokalizowana jest pieszo-rowerowa kładka wisząca przez rzekę San o długości 197 m. Zgodnie z zatwierdzoną organizacją ruchu, dopuszczona jest ona tylko i wyłącznie dla ruchu pieszych i rowerów.

Przy szlaku Green Velo znajdują się dwa Miejsca Obsługi Rowerzystów (MOR), pierwszy przy wiszącej kładce w miejscowości Bachów a drugi w miejscowości Krzywczyna.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

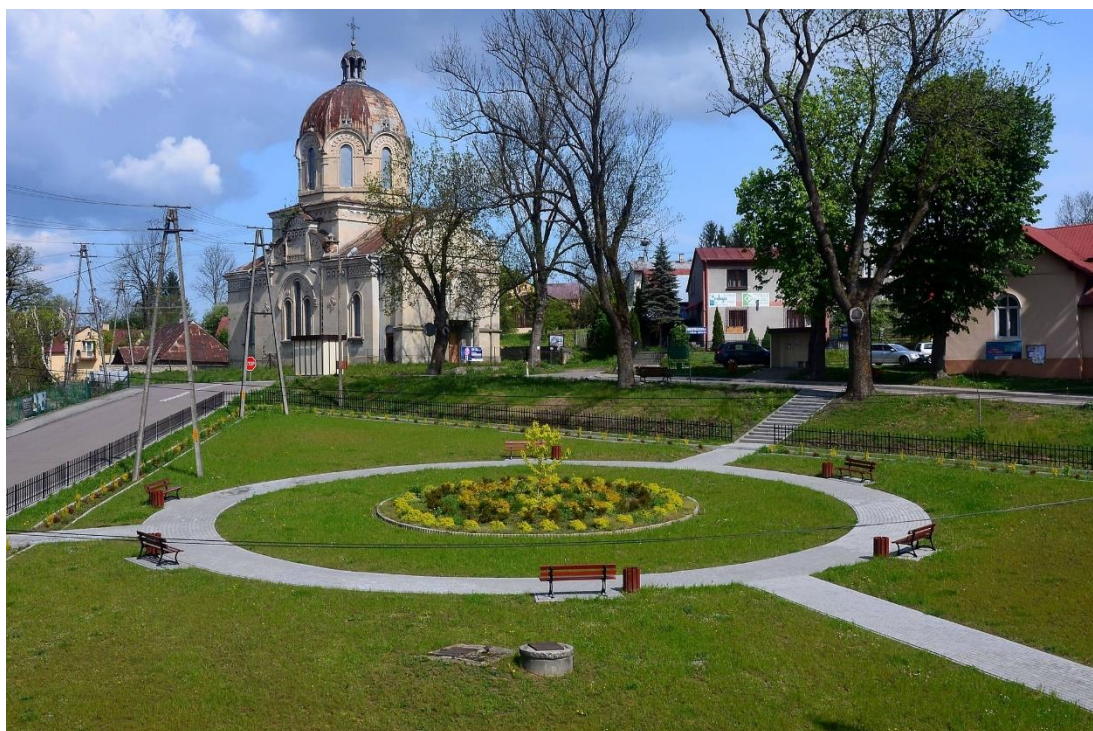

Zdjęcie 1 Świetlica wiejska w miejscowości Ruszelczyce.

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Zdjęcie 2 Rynek w miejscowości Krzywczyna.

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Zdjęcie 3 Kładka pieszo – rowerowa w miejscowości Bachów – element Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Zdjęcie 4 Kościół Rzymskokatolicki konsekrowany pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Skopowie.

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Zdjęcie 5 Kościół parafialny w Krzywczynie konsekrowany pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Zdjęcie 6 Most w Chyrzynie – element Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna

Zdjęcie 7 Rzeka San w Gminie Krzywczka.

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

3.7. Ochrona zdrowia

Jednym z istotnych czynników wpływających na sytuację zdrowotną i jakość życia mieszkańców gminy jest dostęp do opieki zdrowotnej. W Gminie Krzywczka opiekę zdrowotną nad mieszkańcami sprawują Niepubliczne Przychodnie Lekarsko-stomatologiczne „DOROMED” w Krzywczy i Babicach. Personel medyczny ww. placówek zabezpiecza podstawową opiekę zdrowotną mieszkańców,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

---

a specjalistyczną opiekę na zdrowiu zapewniają przychodnie i szpitale w Przemyślu oraz Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie, Oddział Dynów.

Na terenie gminy nie znajdują się Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze, Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze i Hospicja.

W dzisiejszej złożonej sytuacji społecznej, jaką jest pandemia koronawirusa, kwarantanna i izolacja, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania na rzecz osób i rodzin będących w trudnej sytuacji. Działalność ta skupiona jest na ogólnej pracy socjalnej oraz działaniach pomocowych, jak np. rozeznanie potrzeb osób objętych kwarantanną i koordynowanie udzielonej pomocy, rozeznanie potrzeb u osób starszych i niepełnosprawnych i udzielanie im niezbędnej pomocy, udzielanie informacji rodzinom i osobom objętym kwarantanną i izolacją o możliwości skorzystania z pomocy społecznej, udzielanie pomocy poprzez zrobienie i dostarczenie niezbędnych zakupów, szczególnie artykułów spożywczych i leków.

3.8. Pomoc społeczna

Pomocą społeczną w Gminie Krzywca zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, celem jego działania jest pomoc mieszkańcom gminy w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, których ludność nie jest w stanie sama sobie poradzić. Kluczowe zadania GOPS-u to:

1. Rozpoznawanie i analizowanie sytuacji życiowej mieszkańców,
2. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w odpowiednich warunkach,
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji i zjawisk powodujących konieczność objęcia osób i rodzin pomocą.

Gmina udziela pomocy rodzinom najuboższym w formie zasiłków na refundację posiłków dla dzieci szkolnych, dodatki mieszkaniowe. Ośrodek finansuje również zasiłki stałe, wyrównawcze, zasiłki okresowe, macierzyńskie, rodzinne i pielęgnacyjne.

Pomoc świadczona jest w różnych grupach społecznych, różne stopnie dolegliwości – ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, starość, uzależnienia, przemoc domowa w rodzinie oraz bezdomność. Te problemy wymagają wszechstronnych działań w celu ich usunięcia, aby rodzinom i jednostkom poprawiły się warunki bytowe.

Ww. problemy dotyczą Gminy Krzywca, a działania mające na celu ich zniwelowanie zostały zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krzywca na lata 2016 – 2026 – uchwalona uchwałą nr XVII/97/2017 przez Radę Gminy Krzywca w dniu 19 kwietnia 2016 r.

Tutejszy GOPS finansuje zasiłki stałe, zasiłki okresowe, macierzyńskie, wyrównawcze, rodzinne oraz pielęgnacyjne. Najuboższe rodziny mogą liczyć na wsparcie w formie zasiłków na refundację szkolnych posiłków dla dzieci oraz dodatki mieszkaniowe. Również osoby, które ze względu na samotność czy zły stan zdrowia, niepotrafiące funkcjonować samodzielnie, mogą liczyć na pomoc.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Wykwalifikowane opiekunki socjalne służą udzielając fachowej pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb osobom w podeszłym wieku, wliczając w to opiekę higieniczną oraz pielęgnację zalecaną przez lekarza.

Tabela 17 Wsparcie rodzin na terenie Gminy Krzywca w 2020 roku.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze	495
Liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenia wychowawcze	855
Wyплаты świadczeń wychowawczych	4 908 548,43 zł

Źródło: Urząd Gminy Krzywca

3.9. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz niski stopień przestępczości są jednym z czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy oraz często są jednym z aspektów atrakcyjności inwestycyjnej.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należą do zadań własnych gminy. Mimo tego zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i porządek publiczny ocenia się przez pryzmat przestępstw i interwencji policji.

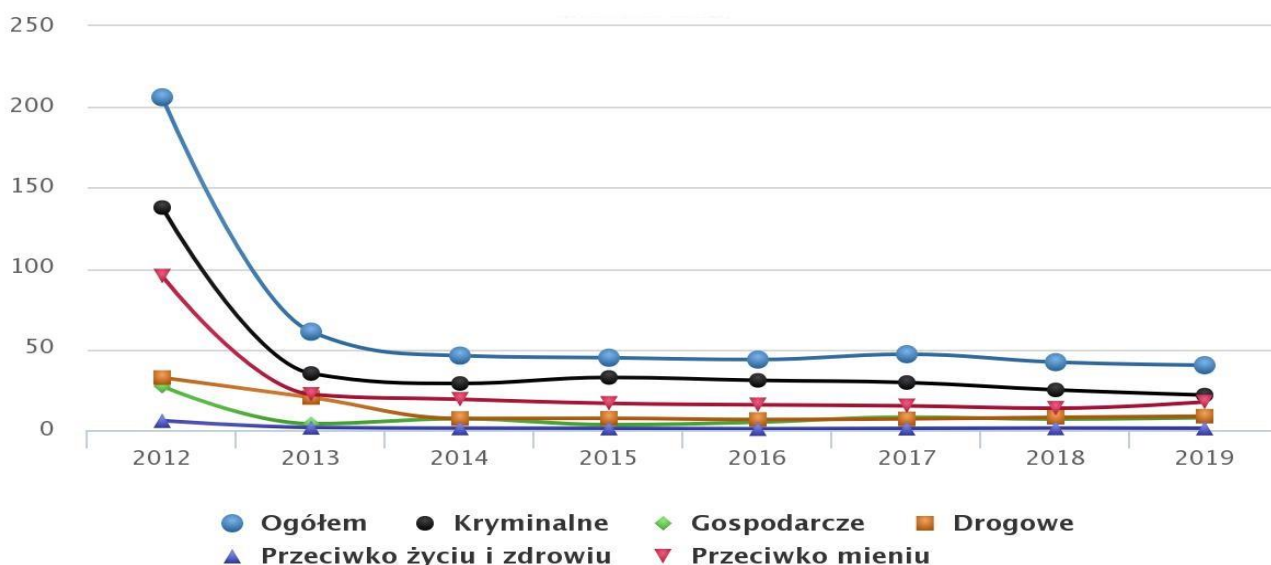
Corocznie na jednej z sesji Rady Gminy Krzywca odbywa się ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy w obecności Kierownika Posterunku Policji w Dubiecku – który uzupełnia ciągłość służby w przedmiotowej gminie.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej stan bezpieczeństwa mieszkańców omawiany jest przez Prezesa Zarządu Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Na terenie Gminy Krzywca funkcjonuje 7 jednostek OSP w Babicach, Bachowie, Krzywcy, Reczpolu, Ruszelczycach, Skopowie i Średniej. Jednostka OSP w Babicach włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, jest ona również najstarsza, gdyż powstała w 1886 roku. Wszystkie jednostki są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym i posiadają nr NIP oraz REGON. Stan jednostek na rok 2019 to 239 strażaków – 216 członków czynnych (196 mężczyzn i 20 kobiet), 21 członków honorowych i 2 wspierających. Dodatkowo jednostki OSP posiadają 15 kierowców posiadających badania i wkładki uprawniające ich do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych. W 3 jednostkach prowadzone są kroniki, 5 jednostek posiada swój sztandar, OSP Reczpol posiada Kobiecą Drużynę Pożarną. W 2019 roku jednostki OSP uczestniczyły w 89 akcjach ratowniczo-gaśniczych i zabezpieczających – w tym 47 pożarów i 42 miejscowe zagrożenia.

Wykres 9 Szacowana ilość przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Krzywczka

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Krzywczka w latach 2012 – 2019

Źródło: GUS

3.10. Komunikacja i transport

Dostępność komunikacyjna gminy jest czynnikiem determinującym wielopłaszczyznowy rozwój społeczno – gospodarczy. Planowanie działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich powinno opierać się o upowszechnienie dostępu do dóbr i usług, które są podstawą egzystencji społeczności lokalnej. Dostępność komunikacyjna to także czynnik napędu gospodarczego, który jest elementem kluczowym do poprawy, jakości życia mieszkańców.

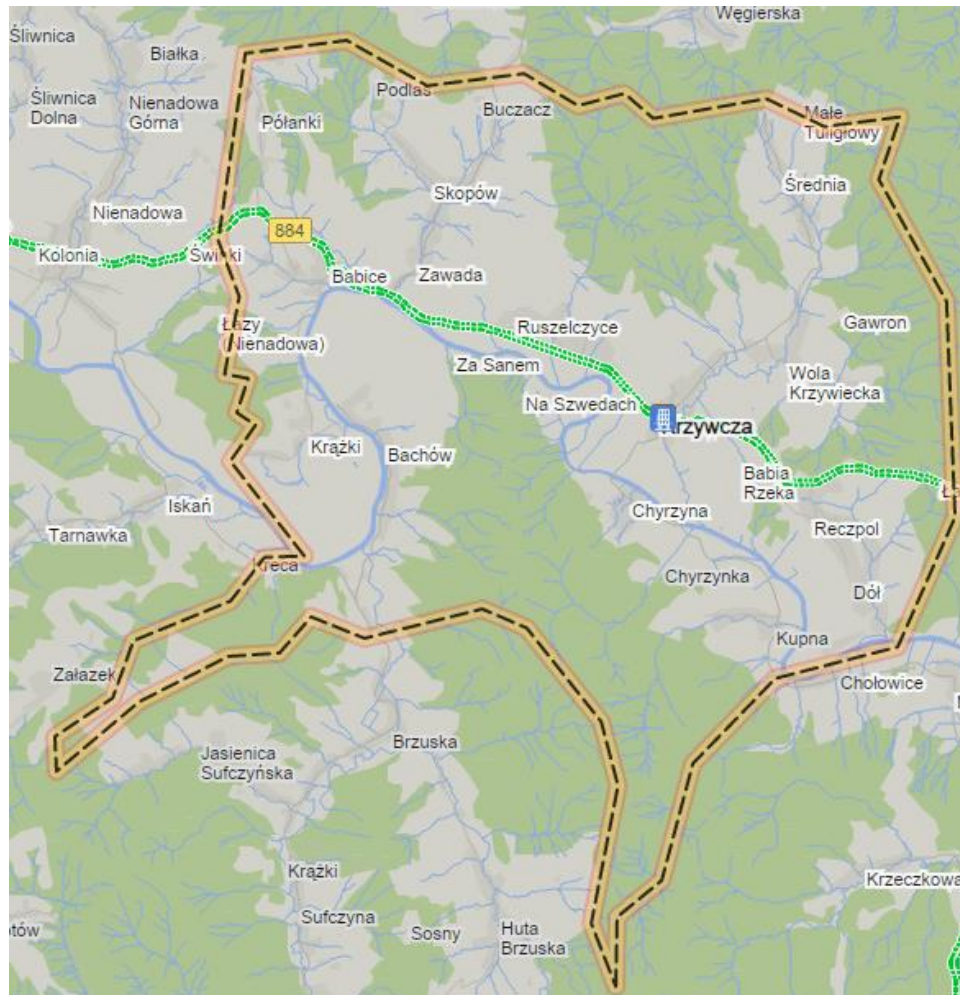
Główna oś komunikacyjna gminy - droga wojewódzka nr 884 jest w stosunkowo dobrym stanie technicznym. Niektóre odcinki wymagają jedynie remontu nawierzchni oraz likwidacji powstałych kolein. Droga wojewódzka nr 884, będąc alternatywą dla połączenia z Przemyślem, odznacza się dużym ruchem kołowym, w tym również ciężkim (dopuszczony ruch pojazdów ciężkich o nacisku do 10 t na oś). Stąd też stała się drogą niebezpieczną - duży ruch kołowy i pieszy w obszarach zabudowanych, wiele ograniczeń prędkości, wąski pas ruchu, odcinki z brakiem poboczy itp.

Transport publiczny obsługiwany jest w Gminie Krzywczka przez PKS Przemyśl, Firma Handlowo-Uslugowa Mariusz Franków „Eurobus”. W wielu miejscowościach na terenie Gminy znajdują się punkty świadczące usługi motoryzacyjne, które pozwalają na wykonanie bieżących napraw pojazdów samochodowych.

Mapa 4 Zewnętrzna dostępność komunikacyjna Gminy Krzywczka.

Źródło: www.mapa.targeo.pl

Szkieletem układu drogowego jest droga wojewódzka Nr 884 relacji Przemyśl - Domaradz. Sieć dróg tworzą drogi powiatowe, gminne i wiejskie. Stan dróg jest zły. Obecnie cały system drogowy na terenie gminy wynosi ok. 89 km dróg. Drogi wojewódzkie reprezentowane są wyłącznie przez drogę nr 884, która na terenie gminy posiada ok. 11 km długości. Stosunkowo dobrze rozbudowany jest system dróg powiatowych, które tylko na terenie gminy Krzywczka tworzą sieć długości 25 km. Długość dróg gminnych wynosi ok. 51 km. Wskaźnik gęstości dróg wynosi ogółem dla gminy 0,94 km/km².

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 18 Inwentaryzacja dróg gminnych w Gminie Krzywczyna.

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi (mb)
1	2	3	4
BACHÓW			
1	1 16214 R	KRAŻKI – BACHÓW	590
2	1 16218 R	BACHÓW - RUSZELCZYCE	4630
3	1 16216 R	BACHÓW – PARCELACJA -ZAGOMIENEK	450
4	1 16212 R	BACHÓW –KRAŻKI	930
BABICE			
7	1 16208 R	BABICE – PRZEDMIEŚCIE	1 140
8	1 16209 R	BABICE – WYGON	870
9	1 16205 R	BABICE – POŁANKI	1290
10	1 16206 R	BABICE NA CAPA	1250
11	1 16210 R	BABICE NA GAJEWSKIEGO	870
12	1 16206 R	BABICE DO CMENTARZA	1980
13	1 16211 R	BABICE – ZA PLEBANIĄ	520
SKOPÓW			
14	1 16204 R	SKOPÓW – PODLAS	1950
15	1 16203 R	SKOPÓW – BRZEŹNIK	450
16	1 16207 R	SKOPÓW – ZAWADA	200
17	1 16202 R	SKOPÓW – W GRANICY	1200
18	1 16201 R	SKOPÓW – POŁANKI	2800
RUSZELCZYCE			
19	1 16218 R	RUSZELCZYCE PRZEZ WIEŚ	1270
20	1 16223 R	RUSZELCZYCE – GAZON	350
21	1 16219 R	RUSZELCZYCE – KOŁO ZIĘZIA	740
22	1 16217 R	RUSZELCZYCE – KOŁO KARPIŃSKIEGO	840
23	1 16221 R	RUSZELCZYCE – KOŁO KROCZKA	1060
KRZYWCZA			
24	1 16226 R	KRZYWCZA – NOWE OSIEDLE	610
25	1 16228 R	KRZYWCZA – BLICH	300
26	1 16229 R	KRZYWCZA ZA RZEKĄ	470

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

27	1 16227 R	KRZYWCZA – WYSYPIISKO	1160
28	1 16225 R	KRZYWCZA – KOŁO HYŻY	780
29	1 16236 R	KRZYWCZA – KARCZMA	1530
30	1 16224 R	KRZYWCZA – DROGA ZAWAŁ	190
WOLA KRZYWIECKA			
31	1 16233 R	WOLA KRZYWIECKA - KAMIONKA	550
32	1 16230 R	WOLA KRZYWIECKA – POD DWÓR	600
33	1 16234 R	WOLA KRZYWIECKA – PRZEZ WIEŚ	1650
34	1 16231 R	WOLA KRZYWIECKA – NA POTASZ	700
35	1 16235 R	WOLA KRZYWIECKA – NA KIJÓW	600
36	1 16232 R	WOLA KRZYWIECKA – NA GAWRON	1050
ŚREDNIA			
37	1 16220 R	ŚREDNIA – WĘGIERKA	2620
38	1 16233 R	ŚREDNIA – GAWRON	580
39	1 16222 R	ŚREDNIA – BARWINEK	1140
RECZPOL			
40	1 16246 R	RECZPOL – KRASICE	880
41	1 16242 R	RECZPOL – JAMBURÓWKA	270
42	1 16244 R	PUSTKI – RZEKA	520
43	1 16237 R	RECZPOL – KARCZMA	300
44	1 16242 R	RECZPOL – KOŁO BAJDY	810
45	1 16243 R	RECZPOL – KOŁO IRENY TOMASZEWSKIEJ	1400
46	1 16245 R	RECZPOL – PRZED HOŁOWICE	620
47	1 16236 R	RECZPOL – KARCZMA OD ŚWIETLICY	840
48	1 16241 R	RECZPOL – PRZEZ BŁOTA	480
49	1 16246 R	SAN – RĘKAS	300
CHYRZYNA			
50	1 16239 R	CHYRZYNA – CHYRZYŃKA	900
51	1 16238 R	CHYRZYNA – PRZEZ WIEŚ	420
KUPNA			
52	1 16240 R	KUPNA – PRZEZ WIEŚ	1800
53	1 16239 R	KUPNA – CHYRZYŃKA	1220

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Dodatkowo na terenie gminy znajdują się drogi o różnych nawierzchniach, przeważającą nawierzchnią na ww. drogach jest nawierzchnia twarda ulepszona bitumiczna, jest jej ok. 28 km. Dokładną strukturę dróg, po których poruszają się mieszkańcy, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Rodzaj nawierzchni na drogach gminnych oraz ich długość.

Rodzaj nawierzchni	Długość [km]
Gruntowa wzmocniona żwirem	12,802
Twarda ulepszona bitumiczna	27,936
Gruntowa naturalna	19,319
Twarda nieulepszona tłuczniowa	2,447
Twarda ulepszona betonowa	0,123
Twarda ulepszona kostka (płyty JUMBO)	1,378

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

3.11. Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo

Gmina jest odpowiedzialna za zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkaniowych, powinna zgromadzić własny zasób mieszkaniowy i zarządzać nim w taki sposób, aby jak najlepiej zaspokajał on potrzeby rodzin, których dochód powoduje brak możliwości zakupu własnego mieszkania.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Krzywczyna.

Zasoby mieszkaniowe ogółem	Jednostka miary	2019
Mieszkania	szt.	1 352
Izby	szt.	5 641
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	124 714
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	92
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26
Mieszkania na 1000 mieszkańców	szt.	280

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

Budownictwo

Poniższa tabela przedstawia jak na przestrzeni ostatnich 5 lat kształtowało się budownictwo mieszkaniowe. Warto zauważyć, że mimo mniejszej liczby mieszkań powstałych w roku 2020 względem roku 2015, powierzchnia użytkowa jest większa, co świadczy o polepszających się standardach, rosnących oczekiwaniach mieszkańców i w konsekwencji budowaniu mieszkań o większej powierzchni.

Tabela 21 Budownictwo mieszkaniowe w Gminie Krzywczyna.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	szt.	16	15	12	11	16	13
Izby	szt.	79	85	67	60	90	70
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 785	1 874	1 674	1 379	2 406	2 009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 22 Budynki mieszkalne w Gminie Krzywczyna.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budynki mieszkalne nowe, oddane do użytkowania	szt.	15	15	12	11	16	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

Na terenie gminy powstają również budynki niemieszkalne. Podstawowe informacje o takich budynkach zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 23 Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2019 – 2020.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2019	2020	2021
Budynki niemieszkalne ogółem				
Oddane budynki ogółem	szt.	5	4	-
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	517	151	-
Kubatura ogółem	m ³	2722	366	-
Budynki biurowe				
Oddane budynki ogółem	szt.	1	-	-
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	44	-	-
Kubatura ogółem	m ³	276	-	-
Budynki garaży				
Oddane budynki ogółem	szt.	1	-	-
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	56	-	-
Kubatura ogółem	m ³	137	-	-
Budynki gospodarstw rolnych				
Oddane budynki ogółem	szt.	1	-	-
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	348	-	-
Kubatura ogółem	m ³	2010	-	-
Pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej niewymienione				
Oddane budynki ogółem	szt.	2	4	-
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	69	151	-
Kubatura ogółem	m ³	299	366	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

3.12. Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Mieszkańcy Gminy Krzywca zaopatrują się w wodę z indywidualnych ujęć wody przy pomocy studni wierconych i kopalnianych. Wodociąg zbiorczy występuje jedynie w części miejscowości Babice.

Sieć kanalizacyjna

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Na terenie Gminy Krzywca zbiorcza kanalizacja sanitarna funkcjonuje w miejscowościach: Krzywca, Ruszelczyce, Wola Krzywiecka oraz częściowo Babice po wykonaniu I-szego etapu inwestycji budowy kanalizacji w 2014 roku.

Tabela 24 Wybrane dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Gminie Krzywca.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	34,08
Długość przyłączy kanalizacyjnych	km	5,50
Ilość przyłączy kanalizacyjnych	sztuka	449
Ilość przepompowni ścieków	sztuka	5

Źródło: Urząd Gminy Krzywca

W pozostałych miejscowościach ścieki gromadzone są w przydomowych szambach, zbiornikach bezodpływowych o różnej konstrukcji i jakości i są wywożone taborem asenizacyjnym.

Obecnie w Gminie Krzywca funkcjonuje jedna biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Krzywca, działająca w technologii wysokoobciążonego osadu czynnego. Ścieki poprzez sito spiralne marki HUBER trafiają do dwóch równoległych reaktorów biologicznych gdzie następuje ich napowietrzanie. Kolejnym etapem jest sedimentacja kłaczków osadu w osadniku wtórnym a następnie doczyszczanie ścieków na dwóch złożach biologicznych B500 firmy EKOFINN. Powstały osad jest napowietrzany w komorze stabilizacji tlenowej osadu i po jego zagęszczeniu prasowany na prasie MONOBELT. Ścieki oczyszczone są opomiarowane w sposób ciągły i trafiają do odbiornika – rzeki San. Ilość ścieków oczyszczonych w ww. oczyszczalni

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

w 2019 roku wynosiła 36 534 m³/rok, a w 2020 roku 49 332 m³/rok. Gmina Krzywczka liczyła na koniec grudnia 2020 r. 4886 mieszkańców z tego 1785 osób korzystało z kanalizacji sanitarnej, co stanowi 36,5 %.

Sieć gazowa

Gmina Krzywczka nie jest wyposażona w gazociąg, mieszkańcy zaopatrują się w gaz poprzez butle gazowe.

Gospodarka odpadami

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej oraz obiekty infrastruktury związane z handlem, usługami, itp. Wytworzone odpady mają typowy charakter dla gminy wiejskiej.

Na terenie Gminy Krzywczka nie ma infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki odpadami, tj. składowiska odpadów, sortowni, ale istnieje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Krzywczka. Utrzymanie czystości i porządku jest regulowane przez Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Krzywczka przyjęty uchwałą Nr XVIII/96/2020 Rady Gminy Krzywczka z dn. 28.02.2020 r. Liczba złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2020 roku wynosiła 3 687 podczas, gdy liczba mieszkańców wynosiła 4 886.

Usługę odbioru odpadów od mieszkańców na terenie przedmiotowej gminy świadczy „TRANSPRZĘT Sp. z o.o. Sp. K. Zabłotce 51, 38-500 Sanok zgodnie z umową nr 78/2019 zawartą dnia 31.12.2019 r.

Tabela 25 Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy Krzywczka.

Rodzaj odpadu	Waga odpadów w roku 2020 [Mg]
Niesegregowane odpady komunalne	395,141
Opakowania ze szkła	71,610
Zmieszane odpady opakowaniowe	109,740
Opakowania z papieru i tektury	9,360
Zużyte opony	16,300
Zużyte urządzenia elektryczne	15,960
Odpady wielkogabarytowe	65,040
Gruz	4,800
Suma	687,950

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

3.13. Planowanie przestrzenne

Obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku określa zasady kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy oraz stanowi ona podstawę wszelkich działań podejmowanych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Obecnie dani 17 czerwca 2020 roku Wójt Gminy Krzywczyna obwieścił przystąpienie, do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzywczyna wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 32 wspomnianej ustawy, w celu oceny aktualności „Studium” i planów miejscowych, wójt dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń „Studium”.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

3.14. Gospodarka finansowa

Tabela 26 Plan budżetu Gminy Krzywczyna na dzień 01.01.2020 r., po zmianach z dnia 31.12.2020 r. oraz wykonanie budżetu w roku 2020.

L.p.	Wyszczególnienie	Plan budżetu na dzień 01.01.2020 r. [zł]	Plan budżetu na dzień 31.12.2020 r. [zł]	Wykonanie na dzień 31.12.2020 r. [zł]
1	DOCHODY OGÓŁEM	33 503 467,38	37 148 079,34	31 598 553,87
	dochody bieżące	23 562 990,00	25 399 703,58	25 285 124,19
	dochody majątkowe	9 940 477,38	11 748 375,76	6 313 429,68
	w tym: dochody ze sprzedaży majątku	750 000,00	750 000,00	367 916,49
2.	WYDATKI OGÓŁEM	36 344 243,78	42 498 547,88	31 304 728,17
	wydatki bieżące	21 711 943,34	23 717 178,69	22 899 681,32
	wydatki majątkowe	14 632 300,44	18 780 369,19	8 405 046,85
3.	Nadwyżka budżetu	0,00	0,00	293 825,70
4.	Deficyt budżetu	2 840 776,40	5 349 468,54	0,00
5.	Przychody	3 760 320,40	6 269 012,54	2 685 781,14
5a	Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym	3 583 231,40	3 583 231,40	0,00
5b	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	0,00	2 299 405,18	2 299 405,18
5c	Nadwyżka z lat ubiegłych	0,00	194 586,98	194 586,98
5d	Przychody z wynikających z rozliczeń środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacje na realizację programu, projektu lub zadania finansowane z	177 089,00	191 788,98	191 788,98

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

	udziałem tych środków			
6.	Rozchody budżetu	919 544,00	919 544,00	919 544,00
	§ 992 „Spłata otrzymanych krajowych kredytów i pożyczek”	919 544,00	919 544,00	919 544,00

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka.

Gmina Krzywczka w roku budżetowym 2020 osiągnęła wskaźniki realizacji dochodów na poziomie 85,06% oraz wydatków na poziomie 73,66%.

Dodatkowo w 2020 roku, dochody budżetu Gminy Krzywczka wyniosły:

1. Dochody własne – 5 240 640,27 zł
2. Dotacje celowe – 15 844 960,60 zł
3. Subwencja ogólna – 10 512 953,00 zł

Pomimo realizacji dochodów w stosunku do planu na dobrym poziomie, w 2020 roku wystąpiły zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych ponoszonych przez osoby fizyczne i prawne, których wyszczególnienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27 Zaległości w podatkach i opłatach lokalnych – stan na dzień 31.12.2020 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Zaległości (stan na dzień 31.12.2020 r.) [zł]
1.	Podatek od nieruchomości	341 511,69
	- od osób fizycznych	13 184,18
	- od osób prawnych	328 327,51
2.	Podatek rolny	47 728,79
	- od osób fizycznych	47 727,79
	- od osób prawnych	1,00
3.	Podatek leśny	2 037,53

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

	- od osób fizycznych	2 037,53
4.	Podatek od środków transportowych	61 788,00
	- od osób fizycznych	61 788,00
5.	Opłata za gospodarowanie odpadami	30 234,38
Suma		483 300,39

Źródło: Urząd Gminy Krzywczyna.

Zaległości, główne w podatkach od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych oraz w opłatach za gospodarowanie odpadami komunalnymi w poszczególnych miejscowościach wynoszą:

- Wola Krzywiecka - 5 801,21 zł,
- Kupna - 14 605,43 zł,
- Średnia - 7 524,68 zł,
- Ruszelczyce - 8 527,08 zł,
- Krzywczyna - 1 183,49 zł,
- Skopów - 17 810,23 zł,
- Bachów - 36 889,86 zł,
- Babice - 4 802,35 zł.

Zaległe należności za korzystanie z kanalizacji sanitarnej:

- Krzywczyna – 2 130,26 zł
- Wola Krzywiecka – 1 982,36 zł
- Ruszelczyce – 12 686,86 zł
- Babice – 102,06 zł

Na wszystkie ww. zaległości zostały wysłane upomnienia. Na zaległości podatkowe wystawiane były na bieżąco tytuły wykonawcze, a sprawy dotyczące zaległości z tytuł usług komunalnych przekazywane do komornika.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Tabela 28 Stan zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek.

L.p.	Nazwa zadania	Kredyt/pożyczka	Saldo na 31.12.2020 r. w zł	Termin spłaty
1.	Spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek – 2011 r.	Bank spółdzielczy w Dynowie	562 694,00	31.12.2021
2.	Spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek – 2012 r.	Bank spółdzielczy w Dynowie	353 815,00	31.12.2021
3.	Spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek – 2013 r.	Bank spółdzielczy w Dynowie	1 167 618,00	29.12.2023
Suma			2 084 127,00	

Źródło: Urząd Gminy Krzywca.

Ministerstwo Finansów opublikowało wskaźniki dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla samorządów na 2021 r. (tzw. wskaźnik G), Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. Zgodnie z powyższym Gmina Krzywca zajmuje 2421 miejsce w Polsce na 2477 samorządów – jest to 56 miejsce licząc od końca, w skali województwa zajmuje 153 miejsce na 160 samorządów, natomiast w skali powiatu Gmina Krzywca zajmuje ostatnie miejsce.

Gmina Krzywca zrealizowała w poszczególnych sołectwach zadania gospodarcze:

Babice

- Odśnieżanie - 2 268,00 zł
- oświetlenie uliczne (FS + 1481 zł śr. gminy) - 9 481,00 zł
- przebudowa drogi nr 782 (FOGR 17 400) - 41 318,00 zł
- przebudowa drogi nr 789 - 13 248,00 zł
- naprawa i montaż oświetlenia ulicznego - 4 048,00 zł
- zakup oleju do świetlicy - 16 132,00 zł
- budowa kanalizacji (do 31.12.2020) - 361 699,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- naprawa dróg po ulewach - 4 021,00 zł
- łupiny ściekowe droga nr 751 - 5 227,00 zł
- łupiny ściekowe droga nr 751 (materiał) - 10 455,00 zł
- mieszanka na drogi - 10 110,00 zł
- krzesła do kaplicy - 2 346,00 zł
- remont kaplicy - 7 406,00 zł
- cmentarz (kostka, obrzeża, mieszanka) - 13 073,00 zł
- cmentarz - garaż metalowy - 2 349,00 zł
- cmentarz – studnia - 15 810,00 zł
- cmentarz - zakup komory chłodniczej do kaplicy - 12 700,00 zł
- cmentarz - utwardzenie terenu - 39 999,00 zł
- remont drogi nr 669 - 35 403,00 zł

Razem 607 093,00 zł

Bachów

- oświetlenie uliczne - 14 048,00 zł
- odśnieżanie - 3 591,00 zł
- naprawa i montaż oświetlenia - 2 192,00 zł
- odśnieżanie kładki - 2 000,00 zł
- naprawy dróg po deszczach (mieszanki, tłuczeń) - 4 015,00 zł
- poprawa tłuczniowej części drogi Bachów – Chyrzyna - 10 206,00 zł
- łupina kolejowa - droga nr 159 - 8 792,00 zł
- kładka – rury - 147,00 zł
- tłuczeń - 1 922,00 zł
- ekspertyza kładki - 28 782,00 zł
- remont drogi dz. 2111 (Fundusz Sołecki) - 6 606 zł (Środki Gminne) - 31 764,00 zł

Razem 107 459,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Chyrzyna

- oświetlenie uliczne - 1 108,00 zł
- przebudowa drogi nr 101 - 68 251,00 zł
- przyłącz do budowy świetlicy - 1 471,00 zł
- mieszanka na naprawę dróg po deszczach - 1 999,00 zł

Razem 72 829,00 zł

Krzywczyna

- oświetlenie uliczne (Fundusz sołecki + 4 323,00 zł Środki Gminne) - 14 323,00 zł
- budowa garażu OSP (całość zadania - 361 871,00 zł) - 218 194,00 zł
- naprawa dróg po ulewach - 6 216,00 zł
- krzesła do kaplicy - 2 624,00 zł
- wymiana przepompowni - 109 827,00 zł
- adaptacja pomieszczeń przedszkola - 16 000,00 zł
- wyposażenie kuchni przedszkola - 70 975,00 zł
- remont drogi dz.628 (Fundusz Sołecki + 2888 zł Środki Gminne) - 24 421,00 zł

Razem 462 580,00 zł

Kupna

- oświetlenie uliczne - 429,00 zł
- oświetlenie uliczne budowa (całość zadania - 153 785,00 zł) - 58 603,00 zł
- remont świetlicy i obejścia (Fundusz Sołecki + 6 223,00 zł Środki Gminne) - 16 911,00 zł
- zakup kosi spalinowej - 2 500,00 zł

Razem 78 443,00 zł

Reczpol

- oświetlenie uliczne - 8 736,00 zł
- naprawa i montaż oświetlenia - 4 576,00 zł
- budowa chodnika - 310 990,00 zł
- naprawa dróg po ulewach - 4 024,00 zł
- korytka ściekowe - 2 686,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- korytka ściekowe droga nr 692 - 1 343,00 zł
- dokumentacja na oczyszczalnię ścieków świetlica - 4 305,00 zł
- remont świetlicy i łazienki (Fundusz Sołecki + 30 506,00 zł Środki Gminne) - 52 274,00 zł

Razem 388 934,00 zł

Ruszelczyce

- oświetlenie uliczne (Fundusz Sołecki – 5 000,00 zł) - 6 280,00 zł
- rozbudowa budynku szkoły (całość - 643 735,00 zł) - 326 800,00 zł
- naprawa dróg po ulewach – mieszanka - 4 039,00 zł
- przepusty droga nr 152 - 3 520,00 zł
- materiał na kraty droga nr 72 - 3 190,00 zł
- krawężniki na chodnik - 5 231,00 zł
- kręgi na chodnik - 180,00 zł
- tłuczeń - 1 949,00 zł
- budowa chodnika (Fundusz Sołecki) - 31 511,00 zł

Razem 379 829,00 zł

Skopów

- oświetlenie uliczne - 8 853,00 zł
- odśnieżanie - 1 701,00 zł
- budowa oświetlenia - 99 322,00 zł
- zakup działki na urządzenie drogi - 6 778,00 zł
- naprawa dróg po ulewach – mieszanka - 3 991,00 zł
- rury - droga nr 100 - 491,00 zł
- rolety i okna w świetlicy - 1 500,00 zł
- materiały wod-kan i płytki świetlica - 880,00 zł
- rury przy drodze na Podlas - 1 621,00 zł
- wykonanie oświetlenia (Fundusz Sołecki) - 22 713,00 zł

Razem 147 850,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Średnia

- oświetlenie uliczne (Fundusz Sołecki - 5 000,00 zł) - 6 004,00 zł
- naprawa dróg po ulewach – mieszanka - 2 027,00 zł
- tłuczeń - 2 444,00 zł
- zakup tłucznia (Fundusz Sołecki) - 14 827,00 zł

Razem 25 302,00 zł

Wola Krzywiecka

- oświetlenie uliczne (Fundusz Sołecki + 1 801,00 zł Środki Gminne) - 8 801,00 zł
- naprawa i montaż oświetlenia ulicznego - 686,00 zł
- naprawy dróg po ulewach – mieszanka - 2 011,00 zł
- budowa chodnika + nadzór - 139 672,00 zł
- remont drogi dz. nr 438 (Fundusz Sołecki + 26 430,00 zł Środki Gminne) - 49 966,00 zł

Razem 201 136,00 zł

Wydatki nie zaliczone do żadnej miejscowości

- transport lokalny (dopłata 59 904) - 141 998,00 zł
- zakup kamyczka na klomby - 6 088,00 zł
- naprawa pomp do oczyszczalni ścieków - 7 211,00 zł
- zarządzanie kryzysowe (COVID-19) - 28 607,00 zł
- monitory do biura UG - 1 237,00 zł
- piła ukośnica - 748,00 zł
- montaż klimatyzacji UG - 60 416,00 zł
- studnia głębinowa - oczyszczalnia ścieków - 28 503,00 zł
- zakup samochodu transporter - 36 300,00 zł
- dokumentacja budowy PSZOK - 21 525,00 zł
- zakup ciągnika CASE MAXXUM - 123 000,00 zł
- zakup autobusu PEFRON (wkład własny - 91 696,00 zł) - 305 655,00 zł
- zakup laptopów i materiałów do szkół - 135 444,00 zł
- budowa drogi Bachów - Chyrzyna - 6 415 189,00 zł

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- zakup sadzonek do zalesienia - 8 500,00 zł
- zakup znaków drogowych - 5 520,00 zł
- materiały eksploatacyjne do pojazdów - 67 218,00 zł
- mieszanka na trasę Green Velo - 6 132,00 zł
- piasek na zimowe utrzymanie dróg - 2 311,00 zł
- rury karbowane Ø500 i Ø600 - 9 606,00 zł
- zakup pilarki spalinowej - 1 172,00 zł
- zakup przecinarki - 4 530,00 zł
- zakup pługa komunalnego - 8 610,00 zł
- badania geologiczne drogi Bachów – Chyrzyna - 11 070,00 zł
- przegląd okresowy dróg - 12 779,00 zł
- naprawa dachu Zespół Szkół - 11 208,00 zł
- zakup niszczarki do dokumentów - 5 530,00 zł

Razem 7 466 107,00 zł

W 2020 roku podpisane zostały umowy na dofinansowanie zadań gminnych:

- Fundusz Leśny – budowa drogi Bachów-Chyrzyna – 2 252 600,00 zł
- II transza dofinansowania budowy drogi Bachów-Chyrzyna – 672 365,00 zł
- Budowa kolejnego etapu kanalizacji Babice – 1 222 142,00 zł
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – 1 375 883,32 zł

Dodatkowo środki z trzech pierwszych zadań wpłynęły już na konto Gminy.

Ilość środków zaplanowanych na fundusz sołecki okazała się niewystarczająca na realizację zadań.

Aby mogły zostać zrealizowane, Gmina dołożyła dodatkowych środków z nadwyżki budżetowej.

Wielkość środków przekazanych na poszczególne sołectwa w 2020 roku o łącznej sumie 306 028,87 zł, to:

Babice - 44 255,80 zł	Bachów - 41 157,89 zł	Chyrzyna - 14 648,67 zł	Krzywczyna - 31 421,62 zł	Kupna - 13,188,23 zł
Reczpol - 43 768,99 zł	Ruszelczyce - 36 511,04 zł	Skopów - 30 713,53 zł	Średnia - 19 826,60 zł	Wola Krzywiewicka - 30 536,50 zł

Gmina Krzywczyna pozyskała środki zewnętrzne w kwocie 6 423 193,50 zł. Dokładne wyszczególnienie przedstawia poniższa tabela:

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Tabela 29 Pozyskane środki zewnętrzne

L.p.	Pozyskane środki zewnętrzne	Kwota [zł]
1.	Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej	59 904,00
2.	Fundusz Dróg Samorządowych "Budowa drogi Bachów-Chyrzyna"	2 191 590,00
3.	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (droga nr 101 w Chyrzynie, nr 782 w Babicach)	72 000,00
	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	
	w tym:	
	– Przebudowa drogi powiatowej nr 2082R w miejscowości Reczpol poprzez budowę chodnika - 100 000,00 zł	
	– Rozbudowa oraz docieplenie budynku Szkoły Podstawowej w Ruszelczycach - 274 000,00 zł	
4.	– Budowa świetlicy wiejskiej w Chyrzynie - 160 000,00 zł	3 343 263,00
	– Budowa dwustanowiskowego garażu dla OSP w Krzywczy - 223 000,00 zł	
	– Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Babice - 586 263,00 zł	
	– Budowa mostu jednojezdniowego z wydzielonym pasem ruchu pieszych na rzece San w miejscowości Bachów - 2 000 000,00 zł	
5.	Wsparcie finansowe w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 - Program "Zdalna szkoła"	134 984,00
6.	Wsparcie finansowe ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego -Projekt "Nawigator II - Program Rozwoju Ekonomii Społecznej	10 950,00
7.	Dofinansowanie ze środków PFRON do projektu pn.: "Zakupu autobusu przystosowanego do przewozu uczniów niepełnosprawnych" w ramach programu pn. "Program Wyrównania Różnic Między Regionami III"	213 958,50
8.	Dofinansowanie Projektu "Przedszkolaki z uśmiechem" ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	396 544,00
	Suma	6 423 193,50

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka

4. Główne problemy w obszarach strategii

Na podstawie przeprowadzonych warsztatów diagnostycznych i strategicznych, analizy desk research oraz badań społecznych zostały zidentyfikowane główne problemy Gminy Krzywczka.

Na potrzeby pracy nad strategią przyjęta została następująca definicja, czym jest problem – nieakceptowana sytuacja odnosząca się do podmiotu strategii, uniemożliwiająca utrzymanie pożądanego stanu lub osiągnięcie zamierzonych celów/rezultatów, a także nieakceptowany skutek oddziaływania wewnętrznych lub zewnętrznych czynników rozwojowych.

Problemy zostały określone w trzech obszarach:

- społecznym,
- infrastruktury i środowiska,
- gospodarki i promocji gminy.

4.1. Główne problemy w obszarze społecznym

Tabela 30 Główne problemy w obszarze społecznym

L.p.	Podobszar	Problemy
1	Warunki życia	a) Negatywne skutki behawioralne związane z zagrożeniem COVID-19, b) Ogromny wzrost uzależnień dzieci od urządzeń elektronicznych, c) Zaburzona komunikacja interpersonalna (trudność odnalezienia się grupie, zamknięcie na inne osoby) w odniesieniu do dzieci i młodzieży, d) Problem izolacji społecznej, szczególnie osób starszych, e) Wzrost liczby osób z zaburzeniami depresyjnymi wynikającymi z długotrwałej izolacji, f) Zauważalny wzrost wykrywalności chorób (m.in. nowotworowych), wynikający z kumulacji osób, które nie były zdiagnozowane wcześniej ze względu na ograniczoną dostępność do badań diagnostycznych, g) Narastające negatywne zjawisko wagarowania i palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży, h) Ograniczona możliwość załatwiania niektórych spraw w urzędzie drogą elektroniczną,
2	Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek	a) Niskie zainteresowanie ofertą kulturalną u mieszkańców, b) Niewystarczający poziom zainteresowania dostępną ofertą kulturową,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> c) Silnie rozwinięty model kultury domowej (rezygnowanie z oferty kulturalnej w przestrzeni publicznej na rzecz łatwości dostępu do oferty TV, Internetu), d) Brak dostępu do różnorodnych form kultury, e) Mała dostępność oferty sportowej dla dziewczynek i dziewcząt, f) Niewystarczająca aktywizacja dziewcząt do zajęć sportowych, g) Niewystarczająca oferta sportowa dla dzieci na terenach wiejskich, h) Nierówny dostęp do dóbr kultury dla osób z terenów wiejskich, i) Niewystarczająca oferta sportowa dla osób z niepełnosprawnością, dla osób starszych, w szczególności na terenach wiejskich, j) Brak ofert zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością typu „Nieprzetarty szlak”,
3	Ochrona zdrowia i życia	<ul style="list-style-type: none"> a. Ograniczony dostęp do pewnych grup lekarzy-specjalistów, b. Wydłużony czas oczekiwania na rehabilitację (problem ogólnokrajowy, systemowy), c. Występowanie zachowań patologicznych, obecność osób przebywających pod wpływem alkoholu w miejscach publicznych w kontekście zagrożenia demoralizacją dzieci i młodzieży oraz bezpieczeństwa dzieci i dorosłych oraz samych osób nadużywających alkoholu,
4	Opieka i pomoc społeczna	<ul style="list-style-type: none"> a) Brak żłobka, b) Niewystarczająca oferta spędzania czasu dla osób starszych,
5	Kapitał ludzki	<ul style="list-style-type: none"> a) Niewystarczający dostęp do zróżnicowanej oferty kształcenia w szkołach zasadniczych i średnich, b) Ograniczona oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, w szczególności w szkołach i na terenach wiejskich, c) Niewystarczające/ograniczone możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych w miejscu zamieszkania, d) Niż demograficzny i coraz wyższe koszty utrzymania szkół,
6	Kapitał społeczny	<ul style="list-style-type: none"> a) Niewystarczająca liczba liderów społecznych, b) Trudności w dotarciu i zachęceniu, zmotywowaniu, mieszkańców do udziału w wydarzeniach organizowanych na terenie Gminy, c) Niewystarczające - informowanie mieszkańców o wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe, d) Niewystarczająca współpraca organizacji pozarządowych przy organizacji wydarzeń przez Urząd Gminy Krzywczyna,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> e) Zmniejszone zainteresowanie ofertą czasu wolnego na terenie Gminy (potrzeba zdiagnozowania, z czego to wynika), f) Niskie zainteresowanie mieszkańców wydarzeniami organizowanymi na terenie Gminy,
7	Potencjał kulturowy	<ul style="list-style-type: none"> a) Niewystarczająca świadomość potencjału kulturowego Gminy wśród mieszkańców i jego wpływu na kształtowanie rozwoju społecznego i gospodarczego, b) Rozproszenie, utrudniony dostęp i ograniczone możliwości zabezpieczenia (zbiory prywatne) części zbiorów związanych z dziedzictwem kulturowym Krzywczyna, c) Brak obiektu prezentującego w jednym miejscu aspekty związane z wielokulturowością i tradycjami w Gminie, d) Niewystarczający stopień digitalizacji zbiorów kultury Krzywczyna (historia umiera razem z ludźmi).

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Główne problemy w obszarze infrastruktura i środowisko

Tabela 31 Główne problemy w obszarze infrastruktura i środowisko

L.p.	Podobszar	Problemy
1	Zasoby techniczne	<ul style="list-style-type: none"> a) Niski poziom bezpieczeństwa pożarowego, b) Brak całorocznego obiektu sportowo-rekreacyjnego, c) Niewystarczająca powierzchnia obiektów użyteczności publicznej.
2	Transport, komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> a) Zbyt wąskie drogi na części terenów Gminy b) Złe oznakowanie i organizacja części dróg, w szczególności skrzyżowań, c) Niewystarczająca ilość chodników na terenach wiejskich, w szczególności na ruchliwych drogach, d) Zły stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych e) Brak ścieżek rowerowych.
3	Potencjał i ład przestrzenny	<ul style="list-style-type: none"> a) Mała atrakcyjność przestrzeni publicznej w centrum Krzywczyna, b) Wysoki stopień zdezaktualizowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
4	Potencjał ekologiczny	<ul style="list-style-type: none"> a) Ograniczenia w stosowaniu OZE, b) Wysoka energochłonność gminnego oświetlenia ulicznego, c) Niska estetyka przestrzeni publicznej spowodowana m.in. poprzez występowanie energetycznych i teleinformatycznych linii napowietrznych,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

		d) Występowanie źródeł niskiej emisji, e) Niewystarczająca przepustowość kanalizacji deszczowej, f) Niekorzystne rozmieszczenie drzew w części terenów (zacienienie mieszkań, ograniczenie widoczności komunikacyjnej) oraz zagrożenie bezpieczeństwa wynikające z drzew rosnących przy ciągach komunikacyjnych.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Główne problemy w obszarze gospodarki i promocji gminy

Tabela 32 Główne problemy w obszarze gospodarki i promocji gminy

L.p.	Podobszar	Problemy
1	Przedsiębiorczość	a. Duże rozproszenie przestrzenne świadczonych usług, b. Niewystarczające wsparcie dla przedsiębiorców.
2	Rolnictwo	a. Zmniejszająca się liczba gospodarstw rolnych, b. Brak gospodarstw ekologicznych.
3	Rynek pracy	a. Słaba oferta pracy dla kobiet, b. Zbyt mało miejsc pracy na terenie Gminy Krzywczka, c. Niedostatek firm działających na rynku krajowym lub globalnym, d. Bierność zawodowa osób długotrwale bezrobotnych.

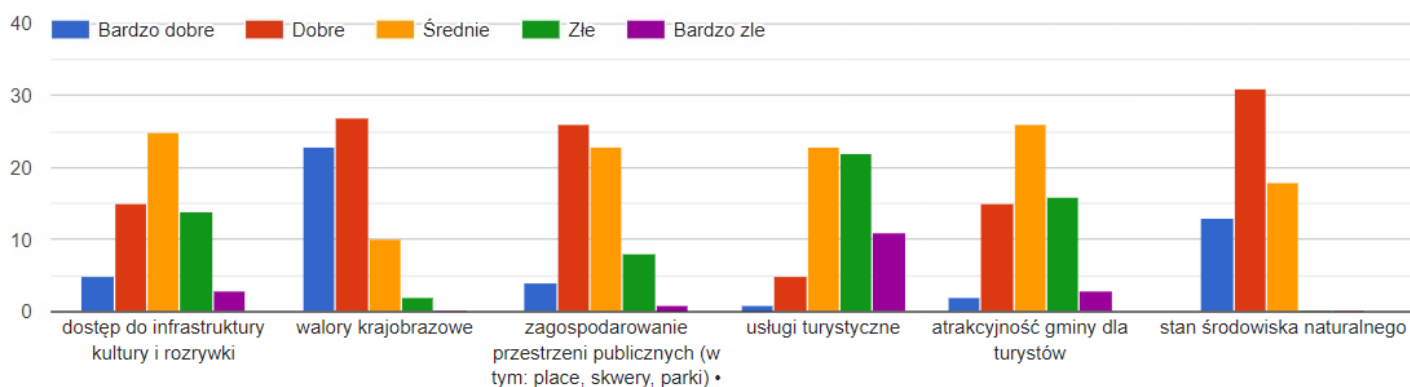
Źródło: Opracowanie własne

5. Gmina w oczach mieszkańców

W sferze środowiska geograficznego zdecydowanie najlepiej ocenione zostały walory krajobrazowe (odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze”). Można śmiało powiedzieć, że mieszkańcy Gminy Krzywczyna doceniają i liczą na swoistą rentę położenia, wynikającą z potencjału krajobrazu oraz atrakcji turystycznych, sama gmina ma wielokulturowy charakter, wyróżnia się spośród podobnych mu kształtem zabudowy, zabytkowymi budowlami. Dobrze wypadło również zagospodarowanie przestrzeni publicznych, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne. Zdecydowanie mniej korzystnie od wszystkich walorów środowiska geograficznego wypadł dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki, braki infrastrukturalne ograniczają rozwój gminy w sferze rozrywki ogólnodostępnej dla mieszkańców jak i turystów. Stan środowiska naturalnego został oceniony najlepiej wśród badanych sfer, nie posiada bowiem ani jednego negatywnego wskazania.

Wykres 10 Środowisko geograficzne – ocena sfery funkcjonalnej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

Gospodarka

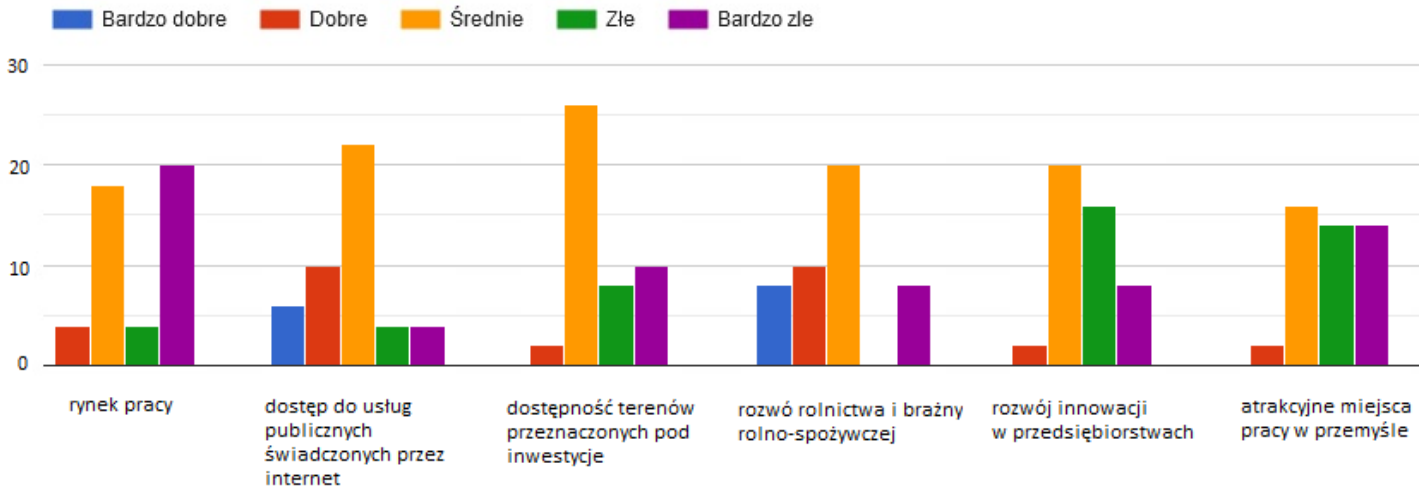
Analizując elementy gospodarcze Gminy Krzywczyna, można zauważyć, że najlepiej wypadły dostęp do usług publicznych świadczonych przez internet – co w czasie pandemii koronawirusa pozwala na ograniczony kontakt i zachowanie zasad bezpieczeństwa, oraz dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje. W złym świetle przedstawiają się natomiast atrakcyjne miejsca pracy w przemyśle oraz ogólnie rynek pracy, a związane jest to z występującym zjawiskiem trwałego bezrobocia oraz brakiem nowych miejsc pracy. W konsekwencji następuje wzrost ubóstwa oraz mieszkańców emigrujących w poszukiwaniu pracy.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Wykres 11 Gospodarka – ocena sfery funkcjonalnej.

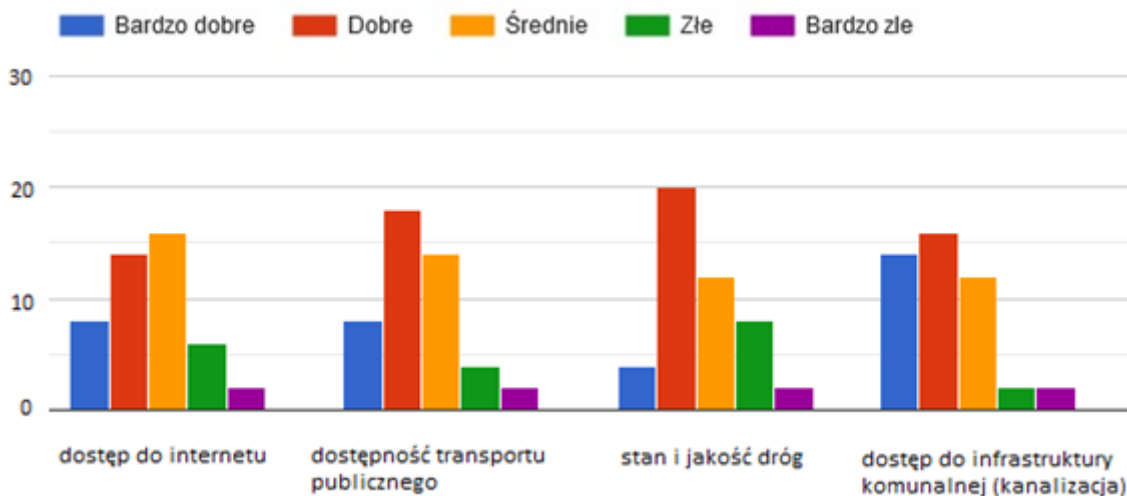

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

Infrastruktura techniczna

Dostępność wybranych elementów infrastruktury technicznej, przedstawionych na poniższym wykresie, stoi na dobrym poziomie. System kanalizacyjny w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców. Stan i jakość dróg oraz dostępność transportu publicznego z punktu widzenia mieszkańca Gminy Krzywczka również wypada dobrze co świadczy o dążeniu do poprawy jakości życia poprzez utrzymywanie transportu, jako czynnika napędu gospodarczego, na dobrym poziomie. Analizując poniższy wykres, nasuwa się spostrzeżenie o braku oceny dostępu mieszkańców do wodociągu.

Wykres 12 Infrastruktura techniczna – ocena sfery funkcjonalnej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

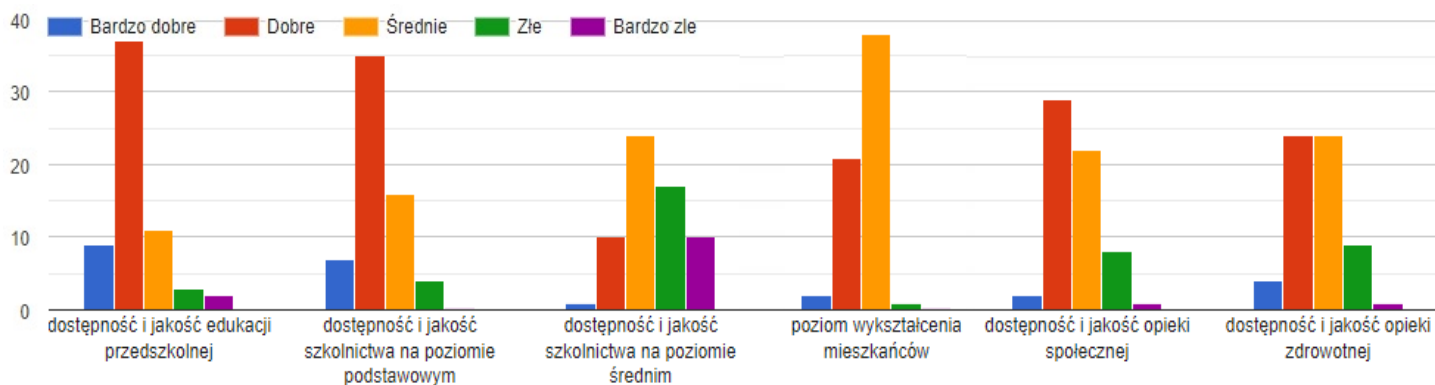

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna stanowi podstawę do zaspokojenia potrzeb społecznych i oświatowych. Najwyżej ocenionymi elementami w tej dziedzinie są edukacja przedszkolna oraz edukacja podstawowa, co w kontekście Gminy Krzywczyna oznacza, że miejscowe placówki oświatowe bardzo dobrze spełniają swoją rolę i wypełniają postawione przed nimi zadania. Szkolnictwo na poziomie średnim na tle ww. rodzajów kształcenia wypada gorzej ze względu na położenie szkół średnich, które znajdują się w mieście Przemyśl, Dubiecko a także w Nienadowej. Działalność edukacyjna społeczeństwa winna być traktowana, jako inwestycja w kapitał ludzki, gdyż wykształcone społeczeństwo odgrywa ważną rolę dla współczesnych procesów rozwojowych. Tworzą je mieszkańcy aktywnie lub potencjalnie uczestniczący w działalności społeczno – gospodarczej ze względu na posiadaną wiedzę, kwalifikacje oraz umiejętności.

Wysoko oceniane są również dostęp do opieki społecznej i zdrowotnej, co oznacza, że mieszkańcy mają zapewniony dostęp do świadczeń w ww. zakresie bez względu na ich sytuację materialną i życiową.

Wykres 13 Infrastruktura społeczna – ocena sfery funkcjonalnej.

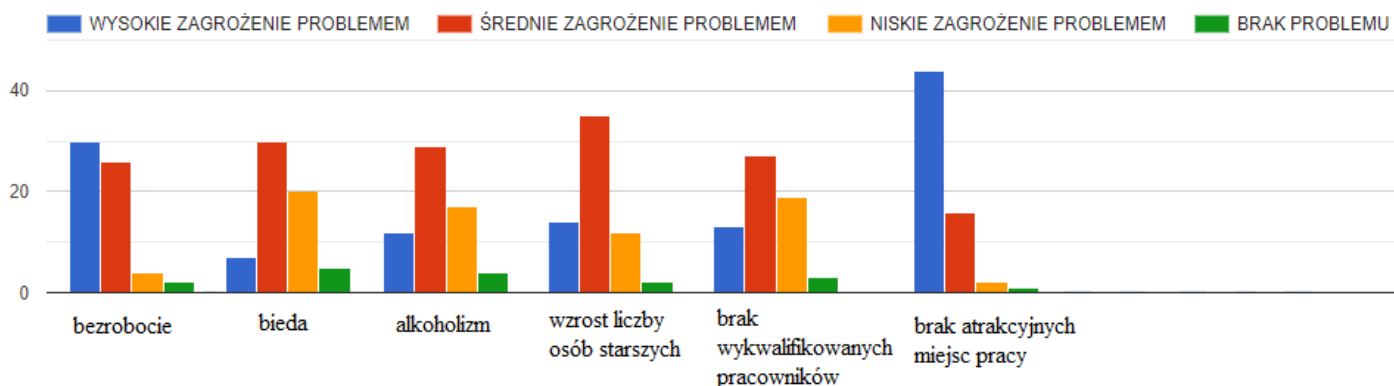
Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

Poprzez problemy społeczne społeczeństwo definiuje łamanie szczególnie cennych, w rozumieniu społeczeństwa, norm społecznych. Stanowią one przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania społeczeństwa. W Gminie Krzywczyna najistotniejszym problemem społecznym jest brak atrakcyjnych miejsc pracy, co zmusza mieszkańców do poszukiwania pracy w pobliskich miejscowościach, a nawet emigracją. Brak pracy powoduje pogorszenie się warunków ekonomicznych rodzin, toteż wykonywanie zawodu w innej miejscowości staje się czasochłonne, przez co niejednokrotnie zaniedbywane są inne obowiązki (np. wychowawcze). Niemożność pozyskania pracy zawodowej powoduje zagrożenie materialne i łączy się z destabilizacją sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, co może prowadzić do społecznego wykluczenia.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

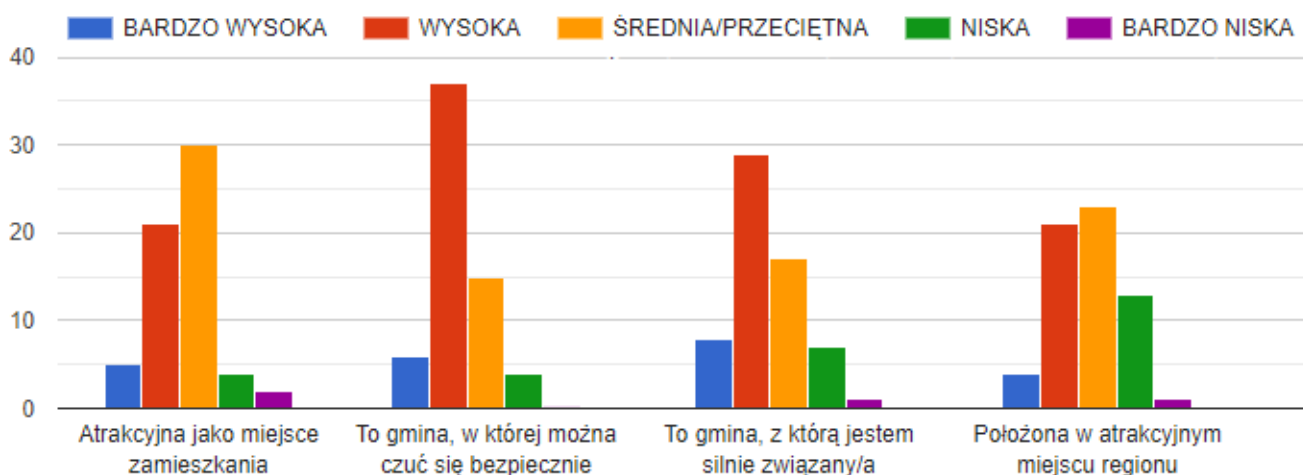
Wykres 14 Wybrane problemy społeczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

Gmina Krzywca została określona przez mieszkańców mianem bezpiecznej, co poprawia komfort życia, a także udziału w różnych wydarzeniach społeczno – kulturalnych mieszkańców. Większa część społeczeństwa zamieszkuje tereny gminne od urodzenia, co sprawia, że są z nią silnie związani. Ze względu na ukształtowanie terenu, bliskość granicy państwa z Ukrainą, zabytki architektoniczne ludność uważa, że Gmina Krzywca znajduje się w dość atrakcyjnym miejscu w skali regionu.

Wykres 15 Ocena Gminy Krzywca w wybranych kategoriach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

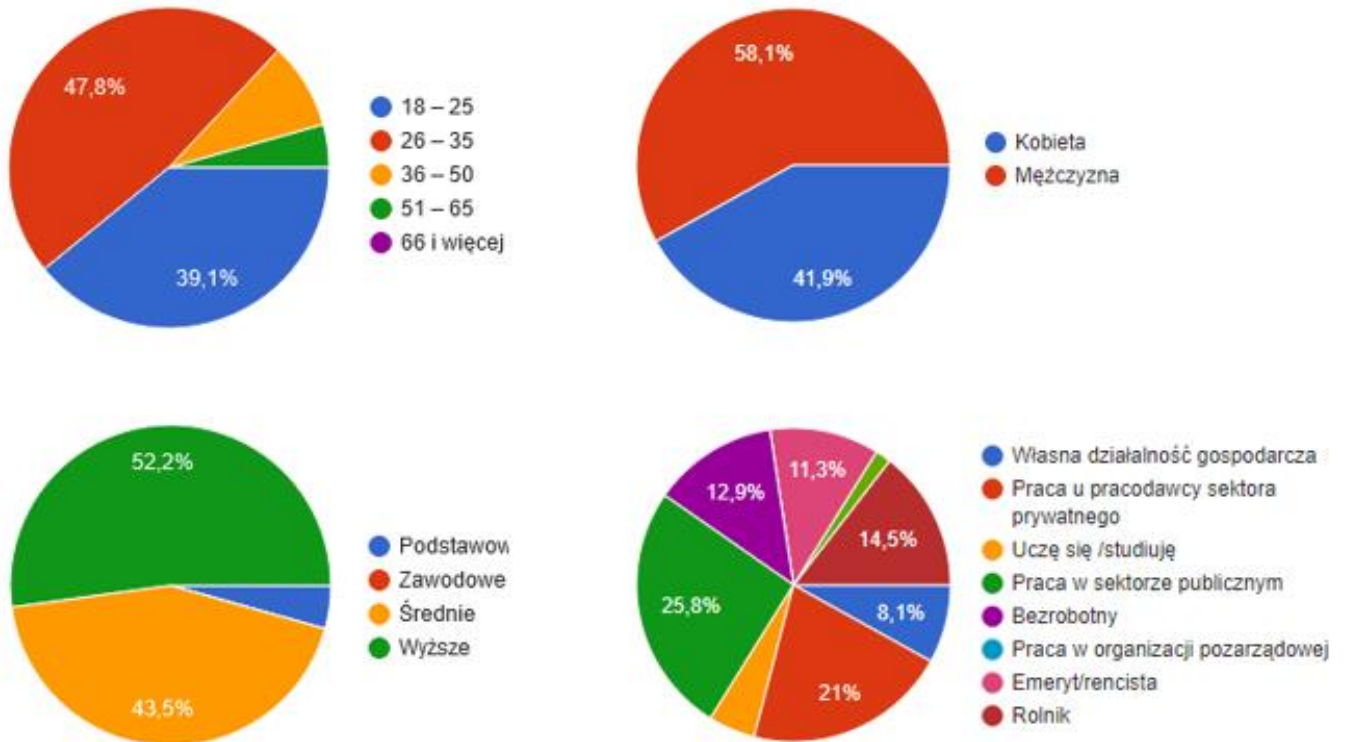
Przeprowadzone badanie obrazuje strukturę społeczeństwa Gminy Krzywca. Ponad połowa ludności jest w przedziale wiekowym 18 -35, jak również posiada wykształcenie średnie lub wyższe. Dominuje liczba mężczyzn, natomiast w sektorze zawodowym najwięcej osób pracuje w sektorze publicznym i prywatnym, spora część wciąż uczy się/studiuje. Mimo ukształtowania terenu

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

sprzyjającego uprawie rolnictwa w Gminie Krzywczka, procent ludności trudniącej się rolnictwem jest mniejszy niż ludności funkcjonującej w zakresie własnej działalności gospodarczej.

Wykres 16 Ludność w Gminie Krzywczka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzupełnionych ankiet

6. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Nazwa SWOT to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats):

- STRENGTHS, czyli silne strony,
- WEAKNESSES, czyli słabe strony,
- OPPORTUNITIES, czyli szanse,
- THREATS, czyli zagrożenia.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Analizę SWOT dla Gminy Krzywczyna przeprowadzono w układzie sześciu obszarów funkcjonalnych, mających, zgodnie z przeprowadzoną wcześniej, ekspercką diagnozą społeczno-gospodarczą, kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy:

- Jakość życia,
- Potencjał gospodarczy,
- Kapitał ludzki,
- Komunikacja, położenie,
- Atrakcyjność przyrodnicza, potencjał turystyczny i środowisko,
- Zarządzanie rozwojem.

6.1. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”

Tabela 33 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”.

Jakość życia	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Czyste środowisko (brak dużego przemysłu, przestrzeganie norm środowiskowych). • Wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji. • Poprawny dostęp do usług medycznych pierwszego kontaktu. • Stosunkowo prosty dostęp do sektora usług i rozrywki dla części mieszkańców gminy • Dobry dostęp do miejsc integracji społecznej (Biblioteka, świetlice wiejskie, remizy OSP). • Dobry dostęp do usług administracji samorządowej, w tym oświaty. • Względnie nieduże bezrobocie.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych. • Za małe nakłady na modernizację infrastruktury i doposażenie instytucji oświatowych i kulturalnych w stosunku do istniejących potrzeb. • Pogłębiające się problemy społeczne, związane z korzystaniem z pomocy społecznej na obszarach wiejskich. • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, socjalnych. • Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. • Niewystarczające inwestycje w wiejską infrastrukturę społeczną. • Ograniczony dostęp do opieki żłobkowej. • Brak własnego transportu publicznego pomiędzy miejscowościami. • Słabo rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna.

Źródło: Opracowanie własne

6.2. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Potencjał gospodarczy”

Tabela 34 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Potencjał gospodarczy

Potencjał gospodarczy	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie gospodarcze – blisko granicy z Ukrainą, blisko Rzeszowa. Potencjalne duże rynki zbytu. • Sukcesywnie rosnąca liczba mikro i małych przedsiębiorstw. • Pozytywne nastawienie samorządu do rozwoju przedsiębiorstw. • Dobre warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki.	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca ilość dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy z tytułu CIT). • Brak ludzi do pracy, zarówno nisko, średnio i wysoko kwalifikowanej kadry, jak również specjalistów • Niewystarczająca baza noclegowo-gastronomiczna. • Ograniczony kapitał na rozwój MMSP. • Słaba, jakość infrastruktury drogowej - część dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich wymaga remontu lub modernizacji. • Niski poziom wskaźnika przedsiębiorczości mierzonej, jako ilość przedsiębiorstw przypadająca na 1.000 mieszkańców. • Niewystarczająca liczba inwestorów zagranicznych i krajowych. • Zanik tradycyjnych zawodów i rzemiosła.

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Kapitał ludzki”

Tabela 35 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Kapitał ludzki

Kapitał ludzki	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niski poziom oficjalnego bezrobocia. • Aktywność organizacji w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. • Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. • Zjawisko ukrytego bezrobocia (nie notowane przez PUP). • Niewystarczająca liczba miejsc pracy. • Utrzymujący się ujemny przeciętny przyrost naturalny. • Niski odsetek organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców. • Niekorzystna struktura ludności wg grup wieku – spadający odsetek ludzi młodych. • Niewystarczająca liczba atrakcyjnych zarobkowo miejsc pracy.

Źródło: Opracowanie własne

6.4. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Komunikacja, położenie”

Tabela 36 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Komunikacja, położenie

Komunikacja, położenie	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie gminy w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego – Przemyśl. • Bliskość granicy z Ukrainą. • Dobra lokalizacja pod względem turystycznym	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczne inwestycje na części dróg gminnych powiatowych i wojewódzkich. • Konieczne inwestycje w zakresie infrastruktury informatycznej i dostęp do Internetu w znaczącej większości obszaru Gminy. • Brak własnego transportu publicznego pomiędzy miejscowościami. • Względnie słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych • Internet - Białe plamy. • Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej. • Duża liczba dróg gminnych nieutwardzonych. • Niewystarczająca długość ciągów pieszych.

Źródło: Opracowanie własne

6.5. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny i środowisko”

Tabela 37 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny”

Atrakcyjność przyrodnicza potencjał turystyczny i środowisko	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Walory turystyczne – duży procent zalesienia, zwierzyzny łownej i ryb. • Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki. • Potencjał do rozwój energii odnawialnej, w tym przede wszystkim farm wiatrowych oraz fotowoltaicznych. • Rolnictwo ekologiczne. • Doinwestowana technologicznie oczyszczalnia ścieków, • Zabytki.	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający poziom skanalizowania obszaru gminy i w związku z tym brak uregulowania gospodarki wodno - ściekowej na terenie wszystkich miejscowości wiejskich w Gminie. • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. • Mała ilość akcji promujących ekologię wśród mieszkańców. • Zaniedbane, wymagające renowacji tereny zielone. • Niewystarczająca liczba inwestycji z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii, • Słabo działające systemy melioracyjne – brak konserwacji.

Źródło: Opracowanie własne

6.6. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”

Tabela 38 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”

Atrakcyjność przyrodnicza potencjał turystyczny i środowisko	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre przygotowanie merytoryczne pracowników Urzędu Gminy do aplikowania o środki z Budżetu Państwa, Unii Europejskiej i innych źródeł. • Wysoka, jakość współpracy Gminy Krzywczka z Lokalną Grupą Działania. • Dobra kooperacja samorządu z organizacjami pozarządowymi. • Wprowadzenie procedur usprawniających pracę jednostek samorządu gminnego i podnoszących, jakość świadczonych usług. • Wysoka wartość wydatków majątkowych gminy – ciągły rozwój infrastruktury komunalnej. • Nieprzekroczone wskaźniki w zakresie poziomu zadłużenia Gminy Krzywczka.	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca ilość terenów uzbrojonych w Strefie Aktywności Gospodarczej. • Niewystarczający stopień dostępności do sieci gazowej na terenach wiejskich. • Niewystarczająco rozwinięty system oświetleniowy na terenach wiejskich gminy. • Niewystarczająca infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich (ośrodki zdrowia, świetlice, miejsca rekreacyjno-sportowe) • Zły stan techniczny zabytkowych budynków komunalnych, • Brak współpracy z partnerami zagranicznymi.

Źródło: Opracowanie własne

6.7. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT – szanse i zagrożenia

Tabela 39 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania ze środków Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Europejski i Fundusz Morski i Rybacki w okresie programowania UE na lata 2021-2027. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej oraz innych programów rządowych. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę, remont budynków z mieszkaniami socjalnymi i komunalnymi. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Budżetu Państwa (np. Program Maluch) na budowę żłobka. • Możliwość dofinansowania przedsięwzięć z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii. • Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. • Rozwój ruchu turystycznego. • Rozwój budownictwa mieszkalnego, a w szczególności jednorodzinne, przyciąganie nowych mieszkańców spoza obszaru gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości finansowania zadań inwestycyjnych. • Odptyw młodych mieszkańców poszukujących wyższej jakości edukacji. • Zmniejszający się przyrost naturalny i ujemna migracja, powodujący ograniczenie działalności szkół podstawowych i wzrost kosztów utrzymania infrastruktury oświatowej. • Biurokracja związana z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na inwestycje. • Niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii Europejskiej. • Częste zmiany przepisów prawnych. • Zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa.

Źródło: Opracowanie własne

7. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 oraz kierunki interwencji rozwoju Gminy

Priorytety wyszczególnione w Strategii Rozwoju wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za najważniejsze. Wyodrębniono 4 obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja.
- Obszar 2. Efektywne zarządzanie rozwojem gminy.
- Obszar 3. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego.
- Obszar 4. Wysoka, jakość życia mieszkańców.

Dla każdego z powyższych obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny, z którego z kolei wynikają cele operacyjne. Dla ich realizacji wyszczególniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania. Należy je traktować, jako otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne priorytety i ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty Gminy Krzywczka.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę wskaźników. Wskaźniki te są przydatne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu i ewaluacji dokumentu. Lista mierników stanowi podstawową propozycję, która podczas prowadzenia procesów przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja	Obszar 2. Efektywne zarządzanie rozwojem Gminy	Obszar 3. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego	Obszar 4. Wysoka, jakość życia mieszkańców
Cel nadrzędny: Równowaga, wysoka, jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców			
Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców	Cel strategiczny II: Poprawa, jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów	Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej, jakości, warunkujący odpowiednią, jakość życia i pracy mieszkańców	Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego
Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Krzywczyna	Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne	Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Krzywczyna
Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Krzywczyna	Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi	Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy	Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki
	Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy	Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej
		Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu	Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

zdrowotnemu
mieszkańców.

7.1. Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja

Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.

7.1.1. Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Krzywca

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca szczególny nacisk kładzie na rozwój edukacji, rozumianej, jako oferta publiczna dla wszystkich mieszkańców Gminy – bez względu na wiek, status społeczny, zawodowy itp.

Głównym wyzwaniem w tej sferze jest zapewnienie wysokiej i nowoczesnej jakości i nowoczesnej, odpowiadającej na zmiany zachodzące w otoczeniu, oferty edukacyjnej.

Jakość edukacji uzależniona jest w głównej mierze od zdolności i kreacji kadry nauczycielskiej, jednakże trudnym do pominięcia jest stan infrastruktury. Na etapie diagnozy wielosektorowej stwierdzono tutaj istotne braki.

Osiągnięcie wysokiego poziomu edukacji uzależnione jest od uwzględnienia w systemie edukacji na poziomie gminy, szerszego kontekstu tj. kolejnych szczebli (etapów) kształcenia (przedszkole – szkoła podstawowa – szkoła ponadpodstawowa) oraz powiązania systemu edukacji z innymi systemami życia publicznego, w tym szczególnie ze sferą gospodarki. Stąd ważne jest podejmowanie działań zmierzających do stwarzania równych szans w dostępie do systemu edukacji, kształtowania postaw aktywnych, pozwalających rozumieć współczesny świat, rozwijania kompetencji oraz zacieśniania współpracy ze sferą biznesu.

Podejmowane działania mają równolegle rozwijać i unowocześniać bazę lokalową i narzędziową oraz rozwijać działalność merytoryczną sfery edukacji, by przyczynić się do efektywnego przejścia z systemu edukacji do zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 40 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Modernizacja gminnej bazy oświatowej.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Podkarpackiego (SWP), Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN), Kuratorium Oświaty (KO)	2021-2030
2. Modernizacja boisk przyszkolnych i sal gimnastycznych	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Podkarpackiego (SWP), Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN), Kuratorium Oświaty (KO)	2021-2030
3. Upowszechnienie stosowania pracy metodą eksperymentów poprzez doposażenie sal lekcyjnych i laboratoriów w pomoce naukowe i dydaktyczne.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, SWP, MEN, KO	2021-2030
4. Cyfryzacja procesów edukacji poprzez większe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych	Szkoły gminne	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, SWP, MEN, KO	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej uwzględniającej kształcenie kompetencji kluczowych, rozwój kreatywności i umiejętności pracy zespołowej.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, SWP, MEN, KO	2021-2030
6. Kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży – współpraca szkół z terenu gminy z lokalnym biznesem, jak również rozwój szkolnych ośrodków kariery.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Dyrektorzy szkół, SWP, MEN, KO	2021-2030
7. Kształtowanie promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie, korzystaniem z kształcenia ustawicznego, podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Instytucje szkoleniowe, PUP Przemysł, WUP Rzeszów	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Tabela 41 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów edukacyjnych na rzecz rozwoju kompetencji kluczowych	Urząd Gminy Krzywczka, placówki oświatowe gminy	Umowa o dofinansowanie, sprawozdanie z realizacji
Liczba inwestycji w zakresie modernizacji i rozwoju bazy oświatowej	Urząd Gminy Krzywczka, placówki oświatowe gminy	Protokół odbioru
Liczba środków trwałych związanych z doposażeniem obiektów edukacyjnych	Urząd Gminy Krzywczka, placówki oświatowe gminy	Protokół odbioru
Liczba projektów w zakresie realizacji idei Long life learning (uczenie się przez całe życie)	Urząd Gminy Krzywczka, placówki oświatowe gminy	Umowa o dofinansowanie, sprawozdanie z realizacji

Źródło: Opracowanie własne

7.1.2. Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Krzywczka

Diagnoza sfery gospodarczej Gminy Krzywczka wykazała, że na terenie jednostki samorządu dominują mikro i małe przedsiębiorstwa, świadczące usługi w zakresie budownictwa, handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle, przetwórstwa przemysłowego, transportu i gospodarki magazynowej, pozostałej działalności usługowej oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Nie ma natomiast dużych przedsiębiorstw. Dlatego zasadne jest skoncentrowanie działań samorządu do grupy MMSP tak, aby mogły rozwijać się mikro i małe przedsiębiorstwa, które z czasem będą mogły również rozwinąć się w średnie przedsiębiorstwa. Z racji charakteru gminy wiejskiej duże znaczenie dla Gminy mogą mieć gospodarstwa rolne. Przyjęto, zatem, że należy wspierać działalność innowacyjnych średnich i dużych gospodarstw rolnych, które wykazują się najlepszymi wynikami ekonomicznymi, które dysponują dużym potencjałem rozwojowym, jak również tworzą miejsca pracy dla lokalnej społeczności.

Nie na wszystkie czynniki rozwoju przedsiębiorstw władze gminy mają bezpośredni wpływ. Jednakże odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca system zachęt i ulg, skorelowana z zacieśnianiem współpracy z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym, przyczynia się do intensyfikacji czynników rozwoju i wzrostu konkurencyjności gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

W ramach niniejszego działania konieczne jest skoncentrowanie wysiłków na rozwoju takich instrumentów, które w większym stopniu oddziaływać będą na wykorzystanie lokalnych zasobów, tj. lokalnej przedsiębiorczości. W tym zakresie mowa jest też o wykorzystaniu lokalnych potencjałów, związanych z położeniem i ze specyfiką Gminy, w tym również potencjałów geograficznych i turystycznych, które wyróżniają Gminę Krzywczka i mogą stać się atrakcyjnym obszarem dla potencjalnych odbiorców.

Przyjazna i profesjonalnie przygotowana dla przedsiębiorców i inwestorów lokalnych i zewnętrznych administracja Urzędu Gminy Krzywczka, wsparta przemyślaną i dobrze przeprowadzoną promocją gospodarczą gminy wspólnie z innymi samorządami, powinna wpłynąć na tworzenie znakomych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Gminy.

Tabela 42 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Organizacja systemu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów gospodarczych oraz dla rolników - zachęcenie inwestorów do tworzenia zakładów pracy na terenie gminy	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Powiat Przemyski, Samorząd Województwa Podkarpackiego (SWP), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)	2021-2030
2. Pozyskiwanie oraz przygotowywanie terenów pod inwestycje, w tym ich uzbrojenie.	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Rada Gminy, instytucje otoczenia biznesu, Powiat Przemyski, SWP	2021-2030
3. Promocja potencjału	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Rada Gminy, instytucje otoczenia biznesu,	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

gospodarczego Gminy Krzywca wobec firm świadczących usługi turystyczne			Powiat Przemyski, SWP	
4. Wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą oraz stworzenie systemu informacyjno – doradczego	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Rada Gminy, instytucje otoczenia biznesu, Powiat Przemyski, SWP, PUP Przemyski	2021-2030
5. Likwidacja barier w obsłudze przedsiębiorców poprzez cyfryzację obsługi klienta w Urzędzie Gminy Krzywca	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Urząd Gminy Krzywca, Samorząd Województwa Podkarpackiego	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba powstałych nowych podmiotów gospodarczych	CEiDG	Raport
Liczba przedsiębiorców korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Gminy Krzywczka	Lista uczestników
Liczba rolników korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Gminy Krzywczka	Lista uczestników
Powierzchnia terenów przygotowanych przez inwestycje	Urząd Gminy Krzywczka	Raport

Źródło: Opracowanie własne

7.2. Obszar 2 Efektywne zarządzanie rozwojem Gminy

Cel strategiczny II: Poprawa, jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów

7.2.1 Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Administracja samorządowa w Polsce jest postrzegana przez lokalną społeczność w Polsce, jako nieefektywna, zacofana i oferująca niski standard usług (długie oczekiwania na wydanie decyzji, konieczność przedstawiania zaświadczeń, brak możliwości załatwiania spraw on-line).

Zadania i przedsięwzięcia w ramach celu operacyjnego II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej. W swojej treści nawiązują w szczególności do zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 roku oraz dokumentem pn. „System zarządzania rozwojem Polski”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2018 roku, jak również zintegrowanej Strategii „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 roku” (SNP), która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami.

Przewidywane instrumenty realizacji polityki rozwoju w latach 2021-2027 warunkują konieczność zacieśnienia współpracy, skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy, oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe, w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

co pozwoli na podniesienie spójności i konkurencyjności regionów. Dotyczy to również Gminy Krzywczka.

Zgodnie z powyższym, w Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 zaplanowano kierunki związane z poprawą funkcjonowania administracji w zakresie podniesienia sprawności działania Urzędu Gminy w Krzywczy, doskonalenia kwalifikacji pracowników, e-administracji oraz budowy i promocji marki gminy.

Tabela 44 Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Wdrożenie idei e-government w administracji samorządowej Gminy Krzywczka (cyfryzacja obsługi klienta)	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Samorząd Województwa Podkarpackiego	2021-2030
2. Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030
3. Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania administracją (np. metoda CAF – Wspólna Metoda	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Samooceńcy albo inny system zarządzania, jakością.				
4. Wdrożenie systemu zarządzania satysfakcją klienta zewnętrznego i wewnętrznego – zmiana podejścia w obsłudze klienta	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030
5. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej).	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Jednostki organizacyjne gminy	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów z zakresu e-administracji	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Liczba uruchomionych e-usług	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Liczba szkoleń	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Liczba wdrożonych systemów zarządzania, jakością pracy administracji samorządowej	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Odsetek klientów zadowolonych z usług Urzędu Gminy Krzywczka	Urząd Gminy Krzywczka	Ankieta subiektywna

Źródło: Opracowanie własne

7.2.2. Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi

Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich polega na dywersyfikacji gospodarki wiejskiej, czyli zmianie pojmowania i traktowania terenów wiejskich, jako obszarów monofunkcyjnych, na których dominuje rolnictwo i produkcja rolnicza. Terenom tym nadawane są nowe funkcje, celem redukcji panującego tam bezrobocia oraz podniesienia estetyki i atrakcyjności społeczno-ekonomicznej, – jako miejsca do życia i pracy. Priorytetem jest poprawa sytuacji bytowej mieszkańców, dzięki rozwijaniu wielofunkcyjnych form aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej (w szczególności pozarolniczej). Zgodnie z założeniami wielofunkcyjności, gospodarka obszarów wiejskich winna w znacznym stopniu opierać się na inicjatywie przedsiębiorcy wiejskiego. Wielofunkcyjny rozwój wsi uwarunkowany jest również rozwojem odpowiedniej infrastruktury, odpowiadającej na zdiagnozowane zapotrzebowanie i uwzględniającej potrzeby lokalne, jak również wykreowaniem szerokiej oferty wspierająco-doradczej dla mieszkańców (w zakresie profesjonalizacji produkcji rolniczej oraz aktywności około- i pozarolniczej). Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich stanowi jedno z najważniejszych założeń Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego. Uwzględniając wytyczne, płynące z dokumentów nadrzędnych, a także wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej i przeprowadzonej analizy strategicznej SWOT, wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich Gminy Krzywczka uznano za priorytet rozwojowych w perspektywie 2030 roku.

Tabela 46 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenach wiejskich gminy m.in. poprzez rozbudowę, modernizację infrastruktury oraz doposażenie obiektów (w tym istniejących placów zabaw, miejsc sportowo-rekreacyjnych, sal/świetlic wiejskich)	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego	2021-2030
2. Rewitalizacja zdegradowanych terenów, w tym centrum miejscowości (w tym budowa i urządzenie bulwarów i skwerów), zagospodarowanie parków podworskich, Inwestycje w budownictwo mieszkaniowe, by zapobiec migracji młodych mieszkańców do miast	Urząd Gminy Krzywczyna Developerzy, przedsiębiorcy	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Samorząd gminny i powiatowy.	2021-2030
3.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i	Samorząd Województwa Podkarpackiego,	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Zwiększanie i modernizacja gminnego zasobu lokalowego		pracownicy UG Krzywczyna		
4. Rozwój systemu doradztwa i wsparcia pośredniego dla przedsiębiorczości opartej na rolnictwie i turystyce wiejskiej i przyrodniczej.	Urząd Gminy Krzywczyna,	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	2021-2030
5. Wsparcie marketingu wysokiej, jakości produktów żywności regionalnej	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	2021-2030
6. Wspieranie rozwoju działalności pozarolniczej na terenach wiejskich	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Przemyska”	2021-2030
7. Realizacja zadań w ramach funduszy sołeckich.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Rady Sołeckie	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 47 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba rolników, którzy skorzystali z oferty szkoleniowo-doradczej w zakresie kształcenia nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Wartość środków publicznych przeznaczonych na rozwój bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych, społecznych i sportowych na obszarach wiejskich w Gminie Krzywczka	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.
Wartość środków publicznych przeznaczonych do realizacji w ramach Funduszy Sołeckich	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna.

Źródło: Opracowanie własne

7.2.3. Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju Gminy

Idea zrównoważonego rozwoju oznaczającego rozwój społeczno-gospodarczy w harmonii, zgodzie i przy poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych, pozwalającego zachować zasoby przyświecała autorom i uczestnikom procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030.

W ramach niniejszego celu zaplanowano również racjonalizację zużycia energii, surowców i minerałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Ochrona przyrody realizowana będzie także poprzez wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożeń i ryzyk przyrodniczych, oraz określenie zasad właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi przez zjawiska wynikające ze zmian klimatycznych, np. powodzią czy suszą hydrologiczną. Podstawę polityki ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego gminy, stanowić będzie jednak przede wszystkim aktywna edukacja obywatelska w zakresie ekologii, jak również w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Działania kierowane do dzieci i młodzieży odbywać się będą zarówno w ramach normalnego procesu edukacji od szkoły

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

podstawowej, jak również w ramach zajęć poza normalnymi godzinami nauki. Działania takie będą się odbywać również dla osób dorosłych.

Promocja postaw proekologicznych, uwzględniających potrzebę łagodzenia redukcji emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji, oraz zmiana dotychczasowych przyzwyczajęń osób dorosłych realizowana będzie poprzez szeroki wachlarz działań, jak np. akcje marketingowe w mediach, konkursy i kampanie społeczne i szereg innych oraz poprzez działania inwestycyjne.

Tabela 48 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii np. farmy fotowoltaiczne, instalacje prosumenckie	Podmioty gospodarcze Mieszkańcy	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	WFOŚIGW w Rzeszowie Samorząd Województwa Podkarpackiego	2021-2030
2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, w tym również zastosowanie odnawialnych źródeł energii.	Podmioty gospodarcze Mieszkańcy	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	WFOŚIGW w Rzeszowie Samorząd Województwa Podkarpackiego.	2021-2030
3. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego,	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest				
4. Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych oraz uświadamiających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania, redukcji emisji CO2 i innych szkodliwych substancji	Urząd Gminy Krzywca,	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Szkoły, organizacje ekologiczne	2021-2030
5. Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną (udroźnienie i rozbudowa rowów melioracyjnych, wykonanie regulacji potoków i cieków wodnych, przeciwdziałanie suszy, urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień oraz parków, Nasadzenia szaty roślinnej. oraz inne działania	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Powiat przemyski	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

zapobiegające i łagodzące zmiany klimatyczne)				
6. Utworzenie stacji ładowania samochodów elektrycznych	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, NFOŚiGW	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba kampanii społecznych dot. kształtowania i promocji postaw proekologicznych oraz konieczności realizacji działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania, redukcji emisji CO ₂ i innych szkodliwych substancji	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba instalacji OZE w domach mieszkańców i firmach	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba gospodarstw, z których usunięto azbest	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba gospodarstw i podmiotów, w których zrealizowano działania z zakresu poprawy efektywności energetycznej (w tym termomodernizacyjnych obiektów)	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba zrealizowanych działań przeciwdziałających i łagodzących zmiany klimatyczne	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.

Źródło: Opracowanie własne

7.3. Obszar 3. Wysoka, jakość życia mieszkańców

Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej, jakości, warunkujący odpowiednią, jakość życia i pracy mieszkańców

7.3.1. Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej

Infrastruktura techniczna – systemy, urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty, ma duże znaczenie dla mieszkańców, turystów oraz potencjalnych inwestorów. Bez zapewnienia dostępu do sieci komunalnych oraz mediów, nie ma możliwości stworzenia optymalnego miejsca do życia, jak również odpowiednich warunków dla rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, tworzących miejsca pracy. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej, teletechnicznej, oświetleniowej, energetycznej oraz zapewnienie ich niezawodności powoduje poczucie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców, a także przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy.

Jednym z najważniejszych problemów, z którymi musi się zmierzyć samorząd gminny w perspektywie, jest konieczność zagwarantowania dostępu do bieżącej wody oraz bezpieczeństwa sanitarnego. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz budowa przydomowych oczyszczalni jest potrzebą wynikającą z podnoszenia standardów infrastrukturalnych na terenie gminy (komfort i jakość życia, pracy oraz wypoczynku), oraz zabezpieczania potrzeb w kontekście rozwoju nowych terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych i inwestycyjnych. Ponadto, programy wspierające wymianę źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne, przyczyniają się również do ochrony jakości powietrza, ograniczając niską emisję. Tak samo konieczne są działania realizowane bezpośrednio przez Gminę, dotyczące kompleksowej termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, pozwalającej poprawić efektywność energetyczną obiektów stanowiących zasób komunalny. Dla zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu, zaplanowano przebudowę i rozwój, zarówno ciągów pieszych i jezdnych, jak również systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy, w tym przy wykorzystaniu nowych technologii, dzięki którym oświetlenie będzie mniej energochłonne i bardziej oszczędne.

Warto dodać, że istniejąca infrastruktura wodna i kanalizacyjna ulega ciągłej amortyzacji. W związku z tym konieczne jest podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie jej degradacji, poprzez ponoszenie niezbędnych nakładów odtworzeniowych. Dlatego przy kierunkach interwencji założono nie tylko rozwój sieci, ale także poprawę już istniejącej.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 50 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Rozwój i poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym: - Budowa kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizacja sieci istniejących. - Modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie Gminy Krzywczyna. - Stały monitoring urządzeń wodno – kanalizacyjnych.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego WFOŚiGW w Rzeszowie NFOŚiGW	2021-2030
2. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym również zastosowanie odnawialnych źródeł energii.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego WFOŚiGW w Rzeszowie NFOŚiGW	2021-2030
3. Zwiększenie stosowania Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Krzywczyna	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego WFOŚiGW w Rzeszowie NFOŚiGW	2021-2030
4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	Urząd Gminy Krzywczyna i inne jednostki z sektora	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego,	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

poprzez poprawę dostępu do Internetu szerokopasmowego, likwidację białych plam i zjawiska wykluczenia cyfrowego e-Inclusion, w tym rozwój sieci światłowodowej w każdej miejscowości substancji	publicznego i biznesowego / prywatne podmioty telekomunikacyjne		MC, Podmioty telekomunikacyjne	
5. Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego oraz budowa i modernizacja chodników.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Operatorzy sieci.	2021-2030
6. Rozbudowa sieci gazowniczej w miejscowościach, w których będzie to możliwe	Dystrybutorzy gazu	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Operatorzy sieci.	2021-2030
7. Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności budynkach użyteczności publicznych	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego WFOŚiGW w Rzeszowie NFOŚiGW	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Korzystający z sieci wodociągowej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Korzystający z sieci gazowej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Liczba inwestycji publicznych i niepublicznych w zakresie OZE	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba obiektów użyteczności publicznej o zwiększonej efektywności energetycznej	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.
Liczba obiektów mieszkalnych o zwiększonej efektywności energetycznej	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna.

Źródło: Opracowanie własne

7.3.2. Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy

Dostępność komunikacyjna gminy decyduje o jej atrakcyjności inwestycyjnej oraz dodatnim saldzie migracji. Budowa wysokiej wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Krzywczyna opierać się będzie m.in. na rozwoju sieci dróg lokalnych oraz współdziałaniu z innymi zarządcami dróg w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Kooperacja winna być rozwijana zarówno z Zarządem Dróg Wojewódzkich jak i Powiatowym Zarządem Dróg w Przemyślu.

Rozbudowa oraz konserwacja dróg są konieczne, aby spełniały one normy i przystawały do nowych warunków społeczno-gospodarczych, takich jak zwiększony ruch, a także stymulowały rozwój terenów mieszkaniowych, nowych zakładów pracy czy ośrodków turystyki i rekreacji (zapewnienie komfortu i dobrej, jakości dojazdu do posesji oraz zakładów pracy i miejsc wypoczynku).

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Niezwykle potrzebne są również nowe inwestycje w zakresie tworzenia miejsc parkingowych - w szczególności przy obiektach użyteczności publicznej i turystycznych, oraz budowy ciągów pieszych i tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym i turystycznym. W szczególności ścieżki rowerowe, jako alternatywne korytarze transportowe, jak również rozwiązania typu park&ride mają istotne znaczenie dla rozwoju komunikacji w kontekście konieczności redukcji emisji CO₂ i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

Jednym z priorytetów pozostaje organizacja nowoczesnego, sprawnego i przyjaznego pasażerom transportu zbiorowego, w szczególności w zakresie organizacji połączeń komunikacyjnych z poszczególnych miejscowości do Krzywczyna, by ułatwić załatwienie spraw urzędowych i dostęp do usług zdrowotnych.

Tabela 52 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Rozwój i poprawa stanu gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej, w tym modernizacja istniejących dróg i budowa nowych.	Urząd Gminy Krzywczyna Powiatowy Zarząd Dróg	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Podkarpacki Urząd Wojewódzki (Fundusz Dróg Samorządowych), Powiatowy Zarząd Dróg	2021-2030
2. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez współpracę z innymi zarządcami dróg w szczególności z Zarządem Dróg Wojewódzkich i Powiatowym Zarządem Dróg w Przemyślu oraz z Generalną Dyrekcją Dróg	Urząd Gminy Krzywczyna Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Krajowych i Autostrad				
3. Budowa, przebudowa mostów przepustów na obszarze Gminy Krzywca	Urząd Gminy Krzywca Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	2021-2030
4. Współpraca w zakresie transportu zbiorowego na terenie Gminy Krzywca	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Gmina Krzywca Powiat przemyski, Gminy Powiatu przemyskiego	2021-2030
5. Tworzenie nowych miejsc parkingowych.	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki	2021-2030
6. Tworzenie nowych dróg rowerowych, jako alternatywnych korytarzy transportowych oraz infrastruktury park & ride	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki	2021-2030
7. Montaż koszy na śmieci, ławek w ogólnodostępnych miejscach tj. parki, alejki itp.	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 53 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu gminnej i powiatowej na terenie Gminy Krzywczyna) infrastruktury drogowej	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywczyna
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu powiatowej infrastruktury drogowej	Starostwo Powiatowe	Statystyka powiatowa
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu wojewódzkiej infrastruktury drogowej	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Statystyka ZDW
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywczyna
Powstanie innych rozwiązań komunikacyjnych na terenie Gminy	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna/powiatowa/wojewódzka

Źródło: Opracowanie własne

7.3.3. Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego wymaga szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczynach życia mieszkańców.

Jednym z instrumentów wspierających utrzymania porządku i ładu publicznego będzie rozwój systemów bezpieczeństwa. Celem zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania niepożądanych sytuacji, zniechęcenia przed atakami wandalizmu i przestępstwami, monitoringiem wizyjnym objęte zostaną strategiczne miejsca na terenie Gminy Krzywczyna, w tym budynki użyteczności publicznej

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

i kulturalno-oświatowe. Monitoring, a w konsekwencji szybsze reagowanie służb bezpieczeństwa i większa wykrywalność sprawców, wzmocni poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Ponadto, zaplanowano działania wspierające Ochotnicze Straże Pożarne – w zakresie modernizacji remiz oraz wyposażenia w nowoczesny, spełniający wszelkie wymagania i normy sprzęt ratowniczy, co przysłuży się, jakości i szybkości interwencji straży, zarówno w przypadku pożarów, jak i powodzi oraz innych zdarzeń.

Priorytet stanowi również poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – m.in. poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo i program bezpieczeństwa na drogach przebiegających przez Gminę, szczególnie w miejscach najbardziej niebezpiecznych.

Powyższe przedsięwzięcia pomogą kreować wizerunek gminy, jako miejsca bezpiecznego oraz przyjaznego do życia i pracy.

Tabela 54 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Monitoring strategicznych miejsc na terenie gminy.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Komenda Powiatowa Policji	2021-2030
2. Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie doposażenia poszczególnych jednostek w nowoczesny i wydajny sprzęt, jak również budowa nowych oraz modernizacja istniejących remiz strażackich. Ponadto realizacja działań związanych z utrzymaniem, wyszkoleniem i zapewnieniem gotowości bojowej OSP	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Gminne Jednostki OSP	2021-2030
3. Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo. Program bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drogach przebiegających przez Gminę	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Komenda Powiatowa Policji	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

4. Zlokalizowanie karetki pogotowia na terenie Gminy Krzywca	Urząd Gminy Krzywca	Wójt Gminy Krzywca i pracownicy UG Krzywca	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego	2021-2030
---	---------------------	--	---	-----------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 55 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba zniszczeń mienia publicznego	Komenda Powiatowa Policji w Przemyślu	Statystyki policji
Wartość inwestycji w zakresie bezpieczeństwa powodziowego / przeciwpożarowego i in.	Urząd Gminy Krzywca	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywca
Liczba akcji edukacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących bezpieczeństwa na drogach	Urząd Gminy Krzywca	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywca
Liczba zakupionych środków trwałych na rzecz OSP	Urząd Gminy Krzywca	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywca
Liczba działań innego rodzaju na rzecz utrzymania i poprawy zdolności bojowej OSP	Urząd Gminy Krzywca	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywca

Źródło: Opracowanie własne

7.3.4. Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców

Głównym zadaniem działań w ramach rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców Gminy Krzywca.

Polityka w zakresie zdrowia, realizowana będzie poprzez zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do opieki medycznej o wysokim standardzie usług – doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

---

dla mieszkańców gminy, jak również poprzez kształtowanie, promocję właściwych postaw i aktywną edukację na rzecz zdrowego stylu życia.

Osoby wykluczone społecznie bądź zagrożone wykluczeniem, wymagają najczęściej kompleksowego wsparcia, by zwiększyć ich szanse na rynku pracy. Konieczne w tym względzie jest projektowanie wsparcia ukierunkowanego przede wszystkim na rozwój umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie i samodzielności. Dla prawidłowej realizacji powyższych zamierzeń, niezbędne jest rozwijanie form aktywnej integracji i poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w Gminie Krzywczka.

Strategia Rozwoju postępowania w obszarze bezpieczeństwa społecznego opierać będzie się natomiast na aktywnej, racjonalnej, adekwatnej do potrzeb i nowoczesnej polityce społecznej. Realizowane działania służyć będą przeciwdziałaniu wykluczeniu oraz wyłączeniu społecznemu różnych grup zmarginalizowanych bądź zagrożonych marginalizacją, wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie rodzin, dzieci i młodzieży.

W dłuższej perspektywie, takie działania winno doprowadzić do ekonomicznego usamodzielnienia mieszkańców, a tym samym zmniejszenia obciążeń budżetu Gminy Krzywczka z tytułu transferów socjalnych. Zapobieganie występowaniu oraz niwelowanie przejawów wykluczenia dotyczyć będzie także osób niepełnosprawnych i starszych (zbudowanie oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów, w tym rozwój różnych form wsparcia). By sprostać nowym wyzwaniom konieczne będzie wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy, np. wykorzystywanie mechanizmów ekonomii społecznej.

Realizacja tych działań powinna przebiegać w zgodzie z założeniami Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzywczka gdzie określono obszary rewitalizacji, w których szczególnie należy kumulować interwencję w zakresie aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 56 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.4

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, inne instytucje rynku pracy	2021-2030
2. Programy aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, inne instytucje rynku pracy	2021-2030
3. Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Podmioty szeroko rozumianej ekonomii społecznej	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Podmioty szeroko rozumianej ekonomii społecznej	2021-2030
4. Organizowanie i wspieranie różnorodnych form pomocy społecznej, w tym świetlic socjoterapeutycznych, oddziałów dziennych, ośrodków wsparcia czy warsztatów terapii zajęciowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki, organizacje pozarządowe	2021-2030
5. Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki,	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

			organizacje pozarządowe	
6. Utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów, w tym również pakiety działań aktywizacyjno-integracyjnych dla osób starszych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, organizacje senioralne	2021-2030
7. Poszerzanie pakietu istniejących usług medycznych	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Podmioty lecznicze, organizacja pozarządowe	2021-2030
8. Aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Szkoły, organizacje pozarządowe	2021-2030
9. Doskonalenie stanu technicznego bazy lokalowej i infrastrukturalnej w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: budowa nowych placówek medycznych oraz modernizacja istniejących	Urząd Gminy Krzywczka / podmioty Podstawowej Opieki Zdrowotnej	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Jednostki Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Gminie Krzywczka	2021-2030
10. Dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Szkoły, organizacje pozarządowe	2021-2030
11. Stworzenie infrastruktury opieki dla najmłodszych – utworzenie żłobka	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 57 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Statystyka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Wartość inwestycji z zakresu infrastruktury społeczno-zdrowotnej, w tym na infrastrukturę medyczną, opiekuńczo-wychowawczą, oświatową	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna, Budżet Gminy Krzywczka
Liczba akcji profilaktycznych	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna,
Liczba mieszkań socjalnych oddanych do użytku	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna,

Źródło: Opracowanie własne

7.4. Obszar 4 Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego

Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego

7.4.1 Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Krzywczka

Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego stanowi istotne wyzwanie Gminy Krzywczka w perspektywie 2030 roku. Zgodnie z nowym podejściem do zarządzania kulturą, zasobami dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego, zaprojektowane działania służyć będą kompleksowej ochronie i zachowaniu dziedzictwa (m.in. zabiegi konserwatorskie i modernizacyjne, rewaloryzacja dziedzictwa, kultywowanie tradycji, wspieranie folkloru i sztuki ludowej, zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych), ale również generowaniu impulsów do dalszego jego rozwoju, np. poprzez nadawanie zabytkom nowych funkcji.

Współdziałanie władz samorządowych, sąsiednich gmin, sektora biznesu, instytucji kultury, środowisk artystycznych i twórczych, służb konserwatorskich oraz innych odpowiedzialnych podmiotów pozwoli na wzmocnienie podejmowanych działań i bardziej racjonalne wydatkowanie środków, a także możliwość uzyskania dodatkowych korzyści przez partnerów na różnych etapach realizacji wspólnych przedsięwzięć (komplementarność i synergia).

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 58 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Rewitalizacja przestrzeni i obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe Gminy Krzywczyna (obiekty zabytkowe),	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Powiat Przemyski, służby konserwatorskie, Skarb Państwa Podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze,	2021-2030
2. Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej,	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze, placówki oświatowe, mieszkańcy, zespoły i artyści lokalni, media lokalne i regionalne	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 59 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba inwestycji w zakresie ochrony dziedzictwa	Urząd Gminy Krzywczyna	Protokół odbioru prac.
Liczba wydarzeń kulturalnych	Urząd Gminy Krzywczyna	Lista uczestników.

Źródło: Opracowanie własne

7.4.2. Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki

Ważną szansą rozwojową Gminy Krzywczka jest wykorzystanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych, dla podniesienia atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej gminy.

Rozwój turystyki usług czasu wolnego, możliwy będzie m.in. dzięki wsparciu dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej oraz okołoturystycznej na terenie gminy. Zaplanowano przedsięwzięcia, mające na celu stworzenie oferty dla turystyki aktywnej – m.in. rozwój systemu ścieżek pieszych i rowerowych, prezentujących najciekawsze i najbardziej wartościowe miejsca pod względem krajobrazowym, historycznym, kulturowym czy przyrodniczym.

Ważną będzie także współpraca pomiędzy sąsiednimi JST w zakresie budowania spójnej i komplementarnej oferty.

Tabela 60 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Rozwój aktywnego wypoczynku i zwiększenie potencjału turystycznego gminy m.in. poprzez rozbudowę rekreacyjno-turystycznych ścieżek rowerowych oraz szlaków turystycznych.	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Gminy Powiatu Przemyskiego, Organizacje turystyczne	2021-2030
2. Budowa i modernizacja kompleksów turystycznych	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Gminy Powiatu Przemyskiego, Organizacje turystyczne	2021-2030
3. Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej,	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze, placówki oświatowe, mieszkańcy, parafie, zespoły i artyści lokalni, media lokalne i regionalne	2021-2030
4. Budowa nowych alejek w parkach, miejscach zalesionych, centrach	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

miejsowości z obszaru Gminy Krzywczka				
5. Utworzenie miejsc parkingowych dla kamperów.	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	Samorząd Województwa Podkarpackiego, Podkarpacki Urząd Wojewódzki	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 61 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Długość rowerowych tras turystycznych na terenie gminy	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna
Liczba imprez i wydarzeń o charakterze turystycznym	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna
Wartość inwestycji w infrastrukturę turystyczną	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

7.4.3. Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej

Jednym z większych wyzwań Gminy Krzywczka w perspektywie 2021-2030, jest rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, skierowanej zarówno do mieszkańców jak i osób, odwiedzających gminę, w tym również mieszkańców całego regionu podkarpackiego i spoza niego, którzy aktywnie korzystają z obszaru Gminy Krzywczka w celach rekreacyjnych. Oferta powyższa powinna być urozmaicona, dostosowana do potrzeb społecznych, konkurencyjna w stosunku do innych możliwości zagospodarowania czasu wolnego, oraz rozwijająca, a katalog przedsięwzięć realizacyjnych otwarty.

Ofertę kulturalno-rozrywkową winno się budować wokół imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice Gminy Krzywczka oraz we współpracy z zewnętrznymi organizatorami imprez kulturalnych i sportowych, jak również w oparciu o własną bazę kulturalną, w tym w oparciu o silną i nowoczesną instytucję kultury.

Historia, tradycje, folklor zobowiązują władze, ale i każdego mieszkańca do ochrony i pielęgnowania lokalnych i regionalnych wartości kulturowych. W tym sensie zasadne jest wspieranie lokalnych zespołów i Kół Gospodyń Wiejskich.

Dla rozwijania talentów sportowych, utrzymania kondycji, sprawności, dobrego stanu zdrowia mieszkańców, ważnym jest stwarzanie odpowiednich warunków dla aktywności rekreacyjno-sportowej.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Wyzwaniem pozostaje aktywizacja oraz edukacja obywatelska i kulturalna, w szczególności dzieci i młodzieży, jak również upowszechnianie kultury fizycznej, co pozwoli na ich wszechstronny rozwój oraz podniesienie potencjału intelektualnego i społecznego.

Tabela 62 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	organizacje pozarządowe	2021-2030
2. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (m.in. place zabaw, siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne) oraz właściwe wykorzystanie obiektów już funkcjonujących	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Wojewódzki, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	2021-2030
3. Modernizacja, remont i doposażenie świetlic wiejskich (w zakresie świadczenia usług kulturalnych)	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Samorząd Wojewódzki, organizacje pozarządowe, organizacje kulturalne	2021-2030
4. Wspieranie i rozwój inicjatyw społeczno-kulturalnych służących integracji mieszkańców gminy	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 63 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość środków publicznych przeznaczonych na stworzenie bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych i rekreacyjno - sportowych	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna
Liczba uczestników imprez o charakterze ponadlokalnym	Urząd Gminy Krzywczyna	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

7.4.4. Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

Skuteczność wykorzystania naturalnych potencjałów Gminy Krzywczyna znajdująca odzwierciedlenie w poziomie popytu na turystykę i rekreację, zależeć będzie w głównej mierze od stworzenia sprawnego i profesjonalnego systemu promocji gminy, kształtującego wizerunek gminy, jako miejsca oferującego bogatą i różnorodną ofertą spędzania czasu wolnego.

Tabela 64 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.4

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Poprawa dostępu do informacji o obiektach turystycznych w Gminie Krzywczyna poprzez m.in. <ul style="list-style-type: none"> • oznakowanie miejsc turystycznych • stosowanie elementów wizualizacji na portalu gminnym. • Publikacje i akcje promocyjne	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne	2021-2030
2. Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji czasu wolnego, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych.	Urząd Gminy Krzywczyna	Wójt Gminy Krzywczyna i pracownicy UG Krzywczyna	Organizacje pozarządowe, media lokalne i regionalne	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

			organizacje turystyczne	
3. Intensywne działania promocyjne, w zakresie promocji kulturalnej i tożsamości lokalnej (m.in. sprawna obsługa strony internetowej gminy, likwidacja szpecących banerów na rogatkach gminy i posadowienie nowych, okolicznościowe ryngrafy z nowym herbem gminy dla nowożeńców, złotych jubilatów, pakiet powitalny dla nowonarodzonych mieszkańców gminy z herbem itp.; szkolna edukacja kulturalno-artystyczna – zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży w zakresie)	Urząd Gminy Krzywczka	Wójt Gminy Krzywczka i pracownicy UG Krzywczka	organizacje pozarządowe, szkoły	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 65 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość środków publicznych przeznaczonych na promocję turystyki, kultury i rekreacji	Urząd Gminy Krzywczka	Statystyka gminna

8. Wieloletni Plan Inwestycyjny

Nieodzownym elementem każdej Strategii Rozwoju jest Wieloletni Plan Inwestycyjny zawierający kluczowe i strategiczne inwestycje planowane do wykonania w celu realizacji założeń i priorytetów wskazanych w dokumencie strategicznym. Poniżej zamieszczono tabelę z kartami zadań, zawierającymi wybrane inwestycje kluczowe dla mieszkańców i władz gminy, których realizacja w szczególności wpłynie na zmianę standardu życia mieszkańców.

Wybrane inwestycje, przedstawione poniżej nie wyczerpują katalogu przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach niniejszej strategii, lecz będą bezpośrednio wpisywać się w realizację wskazanych w rozdziale 7 **Plan operacyjny**.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Tabela 66 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia i zakres	Okres realizacji	Źródła finansowania
Karta zadania nr 1	Inwestycje w Infrastrukturę wod-kan: - budowa kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizacja sieci istniejących. - Modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie Gminy Krzywczka	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 2	Budowa, sieci dróg rowerowych na obszarze Gminy Krzywczka	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Podkarpacki Urząd Wojewódzki (m.in.: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg), Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 3	Budowa, przebudowa modernizacja, sieci dróg na obszarze Gminy Krzywczka	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Podkarpacki Urząd Wojewódzki (m.in.: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg), Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 4	Budowa, przebudowa mostów przepustów na obszarze Gminy Krzywczka	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Podkarpacki Urząd Wojewódzki (m.in.: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg), Krajowy Plan Odbudowy,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Karta zadania nr 5	Pozyskiwanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrojenie	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST
Karta zadania nr 6	Modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego (wymiana i montaż nowych lamp) na obszarze Gminy Krzywczyna	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, NFOŚiGW, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 7	Modernizacja i budowa dróg lokalnych i chodników na obszarze Gminy Krzywczyna	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Podkarpacki Urząd Wojewódzki (m.in.: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg), Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 8	Utworzenie Domu Dziennego pobytu dla seniorów/utworzenie Klubu Senior +	2021-2030	Budżet RP (np. Program Senior Wigor), budżet JST
Karta zadania nr 9	Utworzenie stacji ładowania samochodów elektrycznych na terenie Gminy Krzywczyna	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Budżet RP (Program Maluch) budżet JST, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 10	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad zbiornikami wody na terenie Gminy Krzywczyna	2021-2030	PROW 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 11	Modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych na obszarze Gminy Krzywczyna	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Budżet RP (np. Sportowa Polska), Krajowy Plan Odbudowy,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Karta zadania nr 12	Rewitalizacja Centrum Krzywczy oraz miejscowości Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, budżet JST, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 13	Montaż Odnawialnych źródeł Energii na terenie Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Programy NFOŚiGW, Programy WFOŚiGW Rzeszów, budżet JST, Krajowy Plan Odbudowy,
Karta zadania nr 14	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich położonych na terenie gminy	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Programy WFOŚiGW, PROW 2021-2027, Programy Odnowy Wsi, budżet JST
Karta zadania nr 15	Modernizacja istniejących remiz na terenie Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Programy WFOŚiGW, Programy NFOŚiGW, Budżet RP np. Fundusz Solidarnościowy itp.
Karta zadania nr 16	Doposażenie jednostek OSP w nowoczesny sprzęt ratowniczo – gaśniczy z terenu Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Programy WFOŚiGW, Programy NFOŚiGW, Budżet RP np. Fundusz Solidarnościowy, Mały Strażak itp.
Karta zadania nr 17	Remont i modernizacja zabytkowych budynków, parków, cmentarzy wojennych z obszaru Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, PROW 2021-2027
Karta zadania nr 18	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest z obszaru Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, Programy WFOŚiGW w Rzeszowie

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Karta zadania nr 19	Montaż koszy na śmieci, ławek w ogólnodostępnych miejscach	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, PROW 2021-2027
Karta zadania nr 20	Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Krzywczka (m.in. place zabaw, siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne, ławki itp)	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, PROW 2021-2027
Karta zadania nr 21	Budowa nowych alejek w parkach, miejscach zalesionych, centrach miejscowości z obszaru Gminy Krzywczka	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, PROW 2021-2027
Karta zadania nr 22	Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności budynkach użyteczności publicznych	2021-2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027, PROW 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne

9. Część planistyczna

9.1 Misja i wizja

Wizja rozwoju Gminy Krzywca stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała gmina rozumiana, jako wspólnota mieszkańców tj. władze samorządowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, partnerzy i instytucje, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu.

Wizja to pewne modelowe ujęcie gminy, które musi odzwierciedlać ambicje ogółu jej mieszkańców. Wizja powinna odpowiadać na pytania: Jak widzimy naszą Gminę?, Czego chcemy, czego oczekujemy?, Jak chcemy, aby nas postrzegano?, Czego potrzebują mieszkańcy?

Wizja Gminy Krzywca brzmi następująco:

„W 2030 roku Gmina Krzywca w pełni korzysta ze swojego położenia w jednej z najbardziej urokliwych okolic na terenie Województwa Podkarpackiego.

Bogate walory położenia wśród rozległych przestrzeni oraz zróżnicowana oferta rekreacyjno-turystyczna i infrastruktura przyciągają turystów z Powiatu oraz z całego regionu i spoza niego, w tym prowadzących aktywny tryb życia, uprawiających sport i rekreację.

Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na mikro i małych przedsiębiorstwach usługowych i produkcyjnych oraz nowoczesnych gospodarstwach rolnych, powiązana z efektywnym systemem szkolnictwa przedszkolnego i podstawowego oraz zwiększoną aktywnością zawodową mieszkańców.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządów, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych zapewniają wysoką, jakość i dostępność usług publicznych.

Gmina Krzywca jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, dla mieszkańców oraz migrantów z obszarów miejskich.

Misja rozwoju Gminy Krzywca

Rozwinięciem wizji jest misja, która służy określeniu tego, co w wyniku realizacji Strategii Rozwoju uzyskają mieszkańcy. Właściwie sformułowana zapewnia, iż rozwój będzie służył rzeczywistym oczekiwaniom społecznym. Misja w sposób dokładny definiuje charakter gminy a przede wszystkim wskazuje jej atuty. Dobrze wypracowana, wraz z wizją, pokazuje pozytywne ujęcie Gminy Krzywca do 2030 r. Jednocześnie misja stanowi ważne przesłanie, komunikujące w najprostszy sposób nadrzędną ideę Strategii Rozwoju.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Krzywca. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (należących do zadań własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Krzywca, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

Misją Gminy Krzywca jest kompleksowa współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju Gminy przy zachowaniu zalet bliskiego sąsiedztwa z miastem Przemyśl oraz w dalszej odległości Miasto Rzeszów. Zamierzamy wspólnie zapewnić naszym mieszkańcom wysoki poziom życia, dostęp do usług publicznych odpowiedniej jakości, możliwość kształcenia, rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnych gospodarstw rolnych a także atrakcyjną ofertę czasu wolnego. Turystom i gościom oferujemy wysoką, jakość usług turystycznych i rekreacyjnych, bazujących na bogactwie środowiska.

9.2 Cel nadrzędny

Cel nadrzędny wyznacza podstawowe kryteria oceny procesów rozwojowych. Ważne, aby wskazywał na te efekty procesu rozwojowego, które są autentycznie najważniejsze dla lokalnej społeczności. Jednocześnie istotne jest, by były to wyniki możliwe mierzalne, pozwalające na późniejszą ocenę osiągniętych rezultatów.

Cel nadrzędny brzmi następująco: **Równowaga, wysoka jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców.**

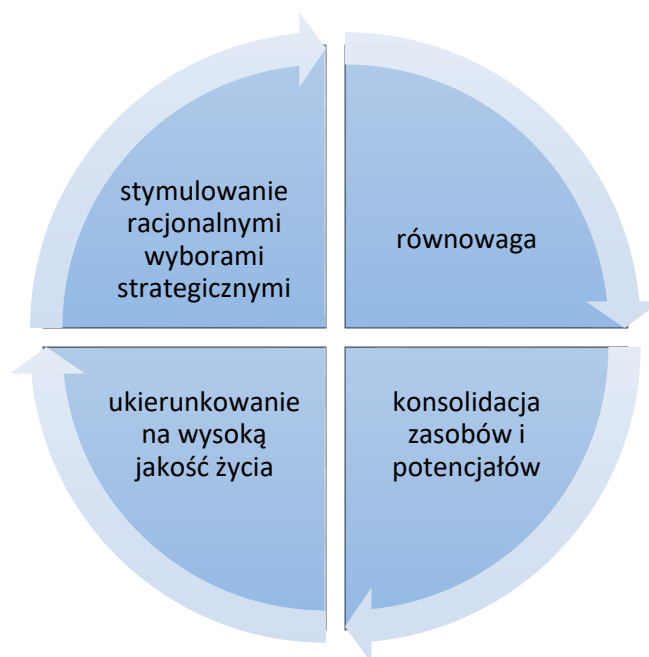

9.3 Paradygmat rozwoju

W ramach niniejszego dokumentu zaproponowano i przyjęto model zrównoważonego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Ma on charakter funkcjonalny, oparty jest o cztery filary i zakłada zrównoważony terytorialnie rozwój, konsolidację zasobów i potencjałów, jest stymulowany racjonalnymi wyborami strategicznymi oraz ukierunkowany na osiągnięcie wysokiej jakości życia.

Wykres 17 Paradygmat rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Kluczowym elementem wyżej zaprezentowanego modelu są wzajemne korelacje zarówno w przestrzeni, stymulujące i umożliwiające zrównoważony terytorialnie rozwój, jak i w układzie poszczególnych obszarów tematycznych (społecznych i gospodarczych), jako źródło synergii generujące wartość dodaną rozwoju. Niezwykle istotnym elementem są także powiązania międzyinstytucjonalne. Mowa tutaj przede wszystkim o zacieśnianiu współpracy podmiotów, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych (III sektor) oraz zacieśnienia relacji z mieszkańcami. Pozwoli to na zwiększenie potencjałów i aktywności na rzecz rozwoju, wzajemne uzupełnianie działań, poprawę efektywności, co przełoży się na lepsze wykorzystanie zasobów materialnych i nie materialnych na rzecz rozwoju i dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

9.4 Model strukturalny funkcjonalno – przestrzennej Gminy

Od momentu wejścia w życie znowelizowanej ustawy o samorządzie gminnym, strategii rozwoju gminy muszą być opracowywane z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Tego rodzaju podejście wymusza konieczność holistycznego planowania i jednoczesnego łączenia ze sobą zagadnień z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, oraz ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

W zamyśle ustawodawcy kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. W związku z tym proces decyzyjny musi następować w oparciu o możliwości wykorzystania przestrzeni pod kątem przewidywanych ingerencji w jej struktury, jak również będzie stanowił odpowiedź na problemy przestrzeni (takie m. in. jak chaotyczne rozpraszanie zabudowy, nieefektywne wykorzystanie przestrzeni skutkujące marnotrawieniem terenów zielonych i rolnych, działania w przestrzeni naruszające krajobraz i dziedzictwo kulturowe, konflikty pomiędzy użytkownikami przestrzeni).

Główną zmianą w zakresie struktury dokumentów strategicznych jest włączenie polityki przestrzennej do polityki rozwoju. W efekcie wymiar przestrzenny zintegrowanych strategii rozwoju ma być realizowany poprzez:

- Ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów,
- Określenie zasad i celów polityki przestrzennej oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej jednostki, dla której opracowywana jest strategia (model struktury funkcjonalno-przestrzennej),
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Głównym zamierzeniem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się efekty realizacji celów rozwojowych strategii, również tych z zakresu zagospodarowania przestrzennego. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, to układ przestrzenny kształtujący funkcjonalność danej jednostki. W jego skład wchodzi rozmieszczenie głównych elementów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych oraz obszarów wyróżniających się charakterem i dynamiką procesów rozwojowych wraz z ich zależnościami i powiązaniem. Elementami tej struktury mogą być zarówno poszczególne części tego obszaru, które tworzą złożone systemy (np. ośrodki osadnicze, węzły ekologiczne, tereny produkcji rolniczej), jak i sieci infrastrukturalne, które umożliwiają kontakty pomiędzy poszczególnymi owymi częściami. Struktura funkcjonalno-przestrzenna jest zatem, systemem powiązanych ze sobą różnych elementów zagospodarowania, które w konsekwencji tworzą uzupełniający się wzajemnie organizm.

Jednocześnie ustawodawca nie narzucił konkretnych ram w zakresie tworzenia tego rodzaju modeli, pozostawiając w tym zakresie pełną dowolność. Tak więc treść i sposób przedstawienia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krzywczyna, zostały wykreowane przy uwzględnieniu charakterystyki terenu gminy, przyjętych kierunków rozwoju i oraz koncepcji ukształtowanej podczas prowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami. Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono dwie zasadnicze strefy przestrzenne gminy:

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

1) Tereny, na których przewidywany jest rozwój zabudowy są wyodrębnione w oparciu o dominujące funkcje:

- a) funkcje usługowe,
- b) funkcje mieszkaniowe,
- c) strefy aktywności gospodarczej

2) Tereny o innych dominujących funkcjach:

- a) tereny zieleni, w tym wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej
- b) tereny użytkowane rolniczo,
- c) wody.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krzywczyna uwzględnia zasadę ciągłości realizacji polityk społeczno-gospodarczych i przestrzennych oraz stan zagospodarowania. Nie jest on planem zagospodarowania, a jedynie schematem obrazującym sposób funkcjonowania obszaru i przestrzenne odniesienie dla polityk rozwojowych. Głównymi celami kształtowanego modelu struktury są:

- Zapewnienie warunków do efektywnego działania podmiotów gospodarczych, głównie przez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej i społecznej,
- Utrzymanie prawidłowej struktury użytkowania terenów, tj. zachowanie właściwych proporcji między różnymi rodzajami tego użytkowania, zarówno w skali lokalnej, jak i ponadlokalnej,
- Alokacja funkcji społeczno-gospodarczych i poszczególnych inwestycji z uwzględnieniem z jednej strony interesów podmiotów gospodarczych, a z drugiej – nadrzędnych interesów społecznych,
- Kontrola wykorzystania przestrzeni pod kątem jej efektywności, przy przestrzeganiu warunków racjonalnej eksploatacji zasobów naturalnych i antropogenicznych, oraz zachowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Jeden z podstawowych wyznaczników tworzenia modelu funkcjonalno-przestrzennego stanowią zapisy dotyczące regionalnej polityki rozwoju nakreślone w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego do 2030 roku (projekt). W zakresie wspierania zrównoważonego rozwoju oraz wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska, realizacja zapisów niniejszej Strategii wspierać będzie efektywność podejmowanych interwencji w ramach dokumentów wyższego szczebla. Misja, wizja, cel strategiczny, kierunki rozwoju, cele operacyjne i działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna 2021-2030, są spójne z dokumentami wyższego szczebla tj.

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- Strategia Europa 2020,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
- Dobra, jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety: siódmy program działań w zakresie środowiska (2014-2020),
- Pakiety klimatyczno-energetyczne do 2020 i 2030 r.,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Biała Księga UE: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania,
- Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.,
- Dokumenty europejskie i krajowe związane z polityką niskoemisyjną,
- Polityka ekologiczna państwa 2030,
- Polityka Energetyczne Polski do 2030,
- Program ochrony i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej,
- Krajowy plan gospodarki odpadami,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, przedłożona przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi (SZRWRiR 2030),
- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego do 2030 roku,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Podkarpackiego do 2030,
- Program ochrony środowiska województwa podkarpackiego na lata 2017– 2019 z perspektywą do roku 2023.

Model rozwoju funkcjonalno-przestrzenny Gminy Krzywczka w latach 2021 - 2030 jest zrównoważonym modelem rozwoju, obejmującym w sposób spójny i komplementarny wszystkie strefy tzn.

- Strefę społeczną
- Strefę gospodarczą
- Strefę funkcjonalno-przestrzenną
- Strefę techniczną
- Strefę ochrony środowiska

Przyjęty w opracowaniu niniejszej Strategii zrównoważony model rozwoju obejmuje misję, wizję, cele, kierunki rozwoju i działania.

Gmina Krzywczka po procesie diagnozy stanu obecnego, będzie wdrażać wielofunkcyjny sposób organizacji poszczególnych stref rozwoju, wykorzystując endogeniczne potencjały tj. rolnictwo, kapitał ekologiczny, walory przyrodnicze, w budowaniu trwałej przewagi konkurencyjnej podmiotów gospodarczych na terenie gminy oraz dążąc do systematycznej poprawy warunków życia swoich mieszkańców.

Gmina Krzywczka skupi się na tworzeniu warunków sprzyjających powstawaniu atrakcyjnych miejsc pracy, aby w efektywny sposób przeciwstawić się kluczowym zagrożeniom, takim jak wyludnienie i niekorzystna demografia. Ważnym elementem działań podjętych w ramach zrównoważonego modelu rozwoju będzie współpraca i zintegrowane inwestycje z partnerami takimi jak: JST, Samorząd Województwa, Rząd, gospodarze (właściciele gospodarstw rolnych), grupy producenckie, przedsiębiorcy, organizacje społeczne.

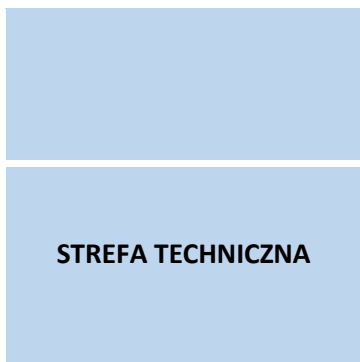

Tabela 67 Atuty Gminy Krzywczka

ATUTY GMINY KRZYWCZA	
Stwarzające najlepsze możliwości rozwojowe, które będą wpływać na budowę przewagi konkurencyjnej.	
STREFA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezpieczeństwa, • Przyjemna przestrzeń do życia (walory przyrodnicze i środowiskowe) • Dostęp do infrastruktury oświatowej i sportowej, • Dobry poziom nauczania w szkołach podstawowych, • Działalność organizacji pozarządowych o charakterze tradycyjnym, • Rolnictwo (specjalizacja w uprawie zbóż) dające miejsca pracy, w którym funkcjonują od lat pracowici ludzie. Rolnictwo to również polska historia i tradycja, którą rozwijają KGW, • Dostęp do obiektów kultury: Świetlice Wiejskie, • Opieka społeczna oraz współpraca administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi.
STREFA GOSPODARCZA	<ul style="list-style-type: none"> • Grunty, które mogą stać się atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi • Rolniczy charakter i potencjał do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu spożywczego (dobre gleby i rozwijają się zmodernizowane gospodarstwa), • Atrakcyjne położenie geograficzne tworzące interesującą przyrodniczo przestrzeń do życia i pracy – kapitał ekologiczny, • Jakość usług świadczonych przedsiębiorcom przez lokalną administrację.
STREFA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał do rozwoju nowoczesnego rolnictwa, przetwórstwa i przemysłu rolno spożywczego oraz turystyki, • Nowe drogi powiatowe i gminne poprawiają sukcesywne skomunikowanie wewnętrzne gminy, chociaż potrzeby są nadal bardzo duże. • Prawie cała gmina jest zwodociągowana,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Grunty nadające się pod duże inwestycje zlokalizowane przy szlakach komunikacji drogowej,
- Częściowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- Dostęp do przystanków bus, (większość przystanków jest nowa).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 68 Wyzwania rozwojowe Gminy Krzywczka

WYZWANIA ROZWOJOWE które należy uwzględnić w działaniach podejmowanych przez Gminę Krzywczka w latach 2021-2030.

- Poprawa dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej (pogłębiony problem z powodu pandemii Covid-19),
- Tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy,
- Budowa infrastruktury społecznej: utworzenie Centrum Integracji Społecznej,
- Deeskalacja problemów demograficznych (takich jak starzejące się społeczeństwo, zmniejszająca się liczba mieszkańców, ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny).
- Ograniczenie poziomu bezrobocia,
- Poprawa warunków bytowych mieszkańców (rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, organizację komunikacji pomiędzy miejscowościami na obszarach wiejskich, poprawa dostępu do Internetu,
- Budowa/organizacja miejsc spędzania czasu wolnego dla mieszkańców (szczególnie młodzieży, osób starszych),
- Zwiększenie liczby organizacji pozarządowych,
- Organizacja miejsc rozwoju, ekspozycji kultury i rękodzieła ludowego,
- Poprawa współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi,
- Poprawa oferty kulturalnej i rozrywkowej,
- Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy,
- Scalanie gruntów,
- Współpraca B+R+JST (rozwój gospodarki opartej na wiedzy),

**STREFA
GOSPODARCZA**

- Organizacja szkoleń umożliwiających efektywne posługiwanie się Internetem w społecznościach wiejskich
- Opracowanie studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego,
- Wyznaczenie terenów pod budownictwo mieszkalne,
- Wytyczenie, organizacja formalno-prawna i uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- Poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych potrzebnych do rozwoju przedsiębiorstw,
- Podjęcie intensywnej współpracy z innymi samorządami na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarczego w ramach OSI (wyznaczonego w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego do 2030 r.), zrzeszanie się, budowa wspólnej marki gospodarczej,
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i powstawania nowych przedsiębiorstw,
- Wsparcie budowy zakładów przetwórstwa rolnego, przemysłu rolno-spożywczego,
- Budowa produktów i usług turystycznych wraz z konieczną infrastrukturą (szlakami (rowerowymi, konnymi, kajakowymi) oraz atrakcjami turystycznymi (punkty widokowe, centra/parki/ogrody edukacyjno-rekreacyjne), centra wystawienniczo-handlowe, obiekty gastronomiczne, baza noclegowa, parkingi),
- Dostosowanie do funkcji turystycznych obiektów zabytkowych,
- Wsparcie rozwoju innowacyjności i stosowania nowoczesnych metod zarządzania gospodarstwami rolnymi (gospodarstwa ekologiczne, rolnictwo precyzyjne, gospodarstwa szkółkarskie).

**STREFA
PRZESTRZENNO-
FUNKCJONALNA**

- Wykonanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Wytyczenie, organizacja formalno-prawna i uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- Remonty, budowa dróg gminnych i powiatowych,
- Wsparcie rolników w scalaniu gruntów,
- Wsparcie mieszkańców i operatorów w likwidacji białych plam w dostępie do internetu i sieci komórkowych, Organizacja z innymi samorządami systemu komunikacji lokalnej, którego skutkiem będzie ograniczenie wykluczenia osób starszych oraz nieposiadających własnego samochodu.

STREFA TECHNICZNA

- Budowa chodników i wymiana oświetlenia,
- Budowa ścieżek rowerowych, jako alternatywnego transportu,
- Termomodernizacja i rewitalizacja szkół podstawowych z terenu Gminy Krzywczka
- Termomodernizacja i rewitalizacja: niektórych budynków OSP oraz świetlic wiejskich, budynku Urzędu Gminy,
- Rozwój inwestycji mieszkaniowych dla młodych małżeństw, (zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pod kątem zwiększenia możliwości dotyczących budownictwa mieszalnego)
- Poprawa stanu technicznego przystanków bus,
- Budowa parkingów dla turystów z miejscami do konsumpcji, odpoczynku, tworzą grupę problemów technicznych, które należy uwzględnić w planowaniu strategicznym rozwoju na lata 2021-2030.

STREFA ŚRODOWISKOWA

- Modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków na terenie Gminy Krzywczka,
- Wymiana pieców, CO₂, zakładanie paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła,
- Budowa farmy fotowoltaicznej (rozwój energetyki OZE),
- Rozwój elektro mobilności,
- Budowa zbiornika retencyjnego,
- Tworzenie warunków do edukacji ekologicznej i wykorzystanie potencjału glebowego oraz środowiskowego do prowadzenia gospodarstw ekologicznych (produkcji ekologicznej żywności) i szkółkarskich (rośliny ozdobne),
- Przygotowanie terenów, które można zagospodarować na cele infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej, w tym budowa obiektów turystycznych przyjaznych środowisku,
- Ochrona i kształtowanie systemu ekologicznego gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Planowanie zrównoważonego ładu przestrzennego i aktualizacja Studium uwarunkowań przestrzennych, umożliwi Gminie Krzywczka systematyczne zagospodarowanie terenu gminy, zgodnie z zasadami zrównoważonego modelu przestrzennofunkcjonalnego. Strefa budownictwa mieszkaniowego będzie ograniczana do koncentracji przy istniejącej infrastrukturze drogowej.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

W latach 2021-2030 Gmina Krzywczka w ramach zrównoważonego planowania ładu przestrzennego oraz działaniach mających na celu wykorzystanie endogenicznych potencjałów, będzie tworzyć warunki do rozwoju turystyki wiejskiej, turystyki aktywnej, agroturystyki oraz srebrnej gospodarki. Wdrożenie zaprojektowanych działań umożliwi poprawę rynku pracy tj. wzbogaci ją o atrakcyjne miejsca pracy. W tym obszarze konieczne będą inwestycje takie jak:

- Budowa atrakcji turystycznych
- Budowa miejsc noclegowych i gastronomicznych
- Budowa kampingów
- Budowa przystani kajakowych
- Budowa ścieżek rowerowych
- Wyznaczanie szlaków: konnych, rowerowych, pieszych
- Budowa parkingów rowerowych i samochodowych (autokarowych)
- Organizacja wiosek tematycznych i infrastruktury rozwoju kultury (związanych z tradycjami, dziedzictwem kulturowym, działalnością twórców ludowych)
- Promocja oferty turystycznej

Istotnym narzędziem realizacji rozwoju Gminy Krzywczka, zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz modelem funkcjonalno-przestrzennym będzie skuteczny rozwój ekonomii społecznej i solidarnej. Poprzez zaangażowanie kapitału ludzkiego, powstanie realna perspektywa absorpcji dodatkowych źródeł finansowania, które znacznie urealnią realizację działań zaprojektowanych w niniejszej Strategii.

Nowym elementem rozwoju Gminy Krzywczka, wynikającym z wielofunkcjonalnego rozwoju obszarów wiejskich będzie tworzenie wielu profili funkcjonowania społeczno-gospodarczego, w celu zdynamizowania tempa realizacji założonych celów. Wdrożenie zasad wielopoziomowego zarządzania i partycypacji społecznej, umożliwią zaangażowanie mieszkańców, przedsiębiorców, rolników, producentów w poszczególne projekty/ działania.

Zrównoważony rozwój endogenicznych potencjałów Gminy Krzywczka umożliwi również działania związane z ochroną środowiska, które są integralną częścią niniejszej Strategii. Poprawa jakości środowiska naturalnego łączy się również z odpowiednimi działaniami w obszarze retencji, która staje się istotnym elementem nie tylko gminy, ale całego powiatu. Stąd współpraca z innymi gminami oraz zaplanowanie i realizacja wspólnego planu retencji, będzie istotną inicjatywą w ponadlokalnych relacjach gminy z innymi JST. Narzędzia cyfryzacji takie jak: e-usługi, e-edukacja, e-urząd – znacznie ułatwią realizację uzgodnionych w tej Strategii działań.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Mapa 5 Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy Krzywczka.

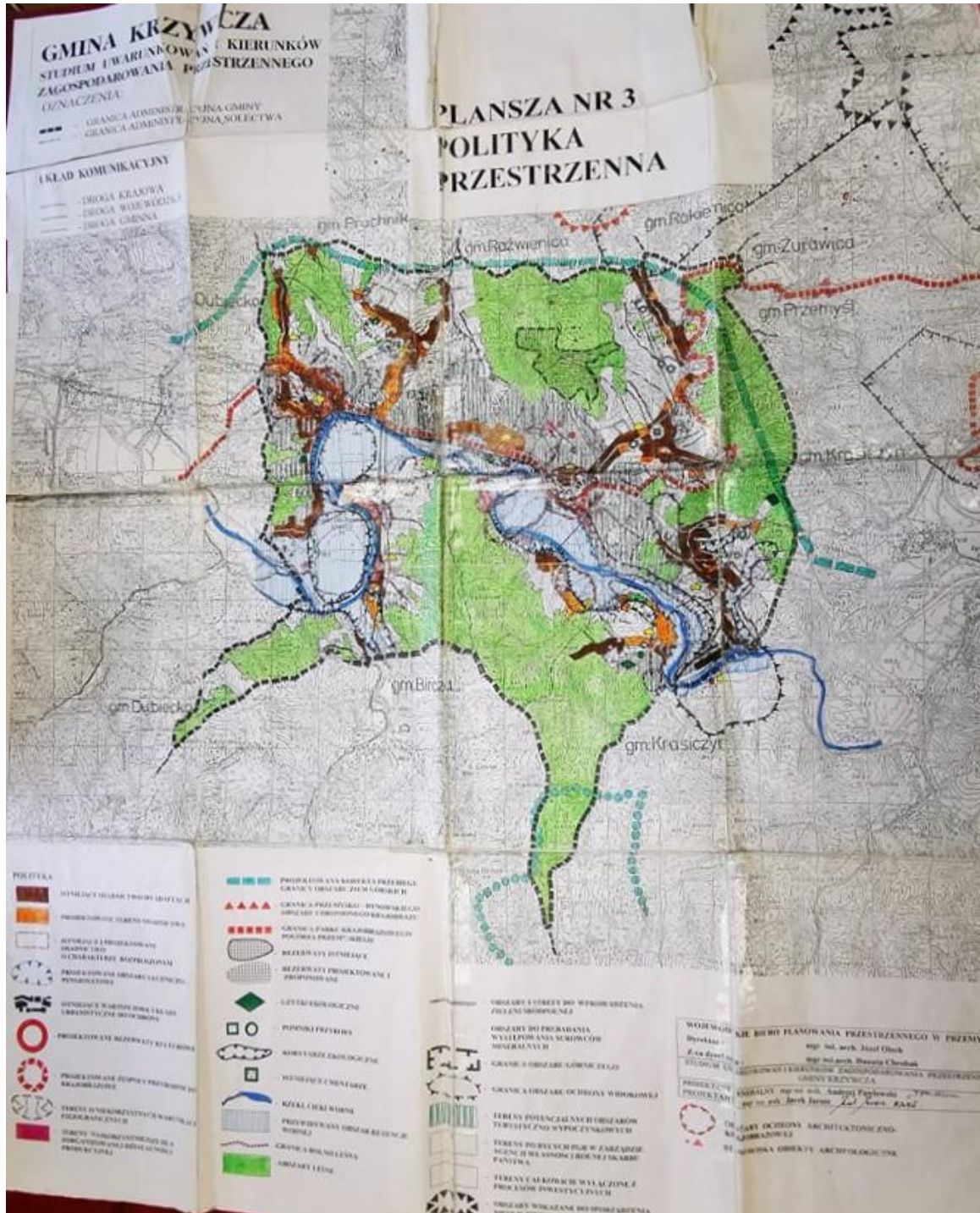

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Mapa 6 Polityka przestrzenna Gminy Krzywczka

Źródło: Urząd Gminy Krzywczka.

9.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Kolejnym z wyznaczników świadczących o zastosowaniu zintegrowanego podejścia w planowaniu rozwoju Gminy Krzywczyna, jest określenie w ramach niniejszego dokumentu strategicznego ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Przedstawione w ramach niniejszego dokumentu ustalenia i rekomendacje, wskazują przewidywane oraz pożądane działania w dziedzinie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Sygnalizują one działania planistyczne niezbędne do realizacji strategii

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 69 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Nazwa obszaru	Charakterystyka	Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
Tereny o funkcjach usługowych, w tym użyteczności publicznej	Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców gminy oraz sąsiednich gmin wiejskich, a także skupiające miejsca pracy. Jest to głównie miejscowość Krzywczyna. W miejscowości tej zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe, w tym tereny obsługi komunikacji o znaczeniu ponadlokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie roli miejscowości Krzywczyna jako lokalnego lidera usług i handlu, • porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej, • zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych, • podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług.	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,<ul style="list-style-type: none"> • mieszanie i dodawanie funkcji, • zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, infrastruktura piesza i rowerowa), • strategiczne planowanie miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach, • rewitalizacja obszarów zdegradowanych w celu zwiększenia terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą, • przestrzenie publiczne uwzględniane, jako ograniczona część ośrodków osadniczych stanowiącą podstawowy element integrujący układy urbanistyczne lub ruralistyczne i decydujące o atrakcyjności obszaru dla zamieszkania, • w planowaniu terenów usługowych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

			<p>założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w celu podkreślenia bogactwa kultury lokalnej oraz wzbogacenia funkcjonalnego rekomenduje się jej eksponowanie w przestrzeni potencjałów kulturowych oraz wykorzystanie dla potrzeb turystyki (m.in. poprzez: zagospodarowanie w formie szlaków turystycznych/tras rowerowych historycznych szlaków handlowych, kulturowych; wykorzystywanie istniejących obiektów dziedzictwa kulturowego, jako wzorników w kształtowaniu lokalnej przestrzeni, a także bazy dla tworzenia instytucji kultury; zabezpieczenie zaplecza infrastrukturalnego dla wsparcia twórczości ludowej, a także ośrodków rzemiosła ludowego oraz tworzenia izb regionalnych; objęcie ochroną wszelkich przejawów działalności kulturowej i kulturotwórczej, przetrwałych tradycji, obrzędów, stroju ludowego oraz wspieranie współczesnych form kontynuacji tradycji lokalnych, ochronę i eksponowanie miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń i walk historycznych), • za fundamentalne w zakresie poprawy funkcjonowania układu podstawowych powiązań elektroenergetycznych; modernizację istniejącej infrastruktury energetycznej oraz budowę nowych elementów, a także poprawę stabilności zaopatrzenia
--	--	--	---

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

			<p>w energię z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w celu zapewnienia dostępności do ośrodków obsługi skupiających funkcje usługowe (ośrodek gminy oraz ośrodki gminne innych JST, jak również ośrodek powiatowy i o znaczeniu subregionalnym – miasto Przemysław) oraz zwiększenia mobilności mieszkańców lokalne polityki przestrzenne powinny uwzględniać przywrócenie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych miejscowości wiejskich z ośrodkami lokalnymi i ponadlokalnym
--	--	--	---

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tereny o funkcjach mieszkaniowych

Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy jednorodzinnej oraz zagrodowej zlokalizowane przede wszystkim wzdłuż istniejących najważniejszych dróg na terenie gminy. Obszary te charakteryzują się tradycyjnymi dla fizjonomii wsi cechami rozplanowania i sposobem sytuowania zabudowy.

- podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej,
- zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy,
- zwieszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego jednorodzinnego
- kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej,
- ochrona krajobrazu kulturowego.

- kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową,
- tworzenie spójnej i jednolitego wizerunku obszarów o funkcjach mieszkalnych,
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji,
- zachowanie szczególnie cennych krajobrazowo jako wolnych od zabudowy,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej m.in. poprzez układ dróg publicznych i ścieżek rowerowych,
- poprawa dostępności infrastruktury usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, obiekty sportowe skwery),
- w planowaniu terenów mieszkaniowych, należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych,
- porządkowanie struktur przestrzennych możliwie z zachowaniem skali i form zabudowy charakterystycznej dla terenów wiejskich,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

			<ul style="list-style-type: none"> • planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
Tereny mające funkcje stref działalności gospodarczej	Obszary pełniące kluczową rolę dla rozwoju gospodarczego gminy, zlokalizowane w większości w miejscowości Krzywczyna	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy • uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej • koncentracja obszarów wzdłuż obecnych i planowanych ciągów komunikacyjnych,	<ul style="list-style-type: none"> • uzbrajanie terenów zabudowy działalności gospodarczej w infrastrukturę techniczną – kanalizację sanitarną i nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej, • zwiększanie połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym • realizacja układu kompozycyjno-komunikacyjnego zapewniającego dostępność oraz dobrą dystrybucję terenów i ich obsługę • wprowadzanie elementów ograniczających negatywny wpływ terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych)<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powierzchni terenów zieleni • uciążliwe lub wysoko specjalistyczne aktywności/przedsięwzięcia gospodarcze należy lokalizować w wyodrębnionych strefach umożliwiających eliminację środowiskowych kolizji funkcjonalnych oraz kształtowanie powiązań pomiędzy sferą produkcyjną a bazą badawczo-rozwojową;

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tereny zieleni, w tym o wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej

Lasy zajmują ok. 48% powierzchni gminy. Na obszarze gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody i krajobrazu: rezerwat przyrody „Brzoza Czarna w Reczpolu”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Rzeka San” PLH180007, 2 użytki ekologiczne oraz 66 pomników przyrody o łącznej liczbie 66 drzew. Tereny zieleni obejmują również zieleń urządzoną, strefy rekreacyjno-wypoczynkowe i obszary o funkcjach turystycznych. Są to obszary mające charakter obszaru dopełniającego systemu przyrodniczego. Pełnią głównie rolę rekreacyjno-społeczną i turystyczną.

- wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa do realizacji działań z zakresu rekreacji i wypoczynku (także sportu i turystyki czynnej) oraz ochrony zdrowia i edukacji (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, itp),
  - ochrona bioróżnorodności biologicznej i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego,
  - zapobieganie degradacji środowiska leśnego dla zapewnienia harmonijnego rozwoju życia mieszkańców gminy,
  - zwiększenie dostępności terenów zieleni,
  - wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego,
  - poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej.
- zapewnienie dużego udziału zieleni w strukturze przestrzennej gminy,
  - zachowanie istniejących i tworzenie dodatkowych kompleksów leśnych oraz towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych,
  - przeznaczenie lasów na cele rekreacyjne uzależnione od utrzymania funkcji ekologicznej (biologicznej, klimatycznej itp.) oraz drożności przestrzeni leśnej,
  - organizacja ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę, umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek,
  - wykorzystanie istniejącego potencjału endogenicznego dla rozwoju obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych,
  - porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni,
  - zwiększenie dostępności komunikacyjnej: pieszej, rowerowej oraz samochodowej,
  - umożliwienie lokalizacji obiektów budowlanych związanych z funkcją obszarów i usługami wspierającymi te funkcje, w tym niezbędnej infrastruktury – przy założeniu minimalizowania negatywnego oddziaływania obiektów na krajobraz,
  - w granicach korytarzy ekologicznych: utrzymanie przestrzeni wolnych od zabudowy, zapewnienie

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

			<p>odpowiednich rozwiązań przestrzennych umożliwiających migrację zwierząt (np. mosty ekologiczne, przepusty, estakady itp.) w przypadku konieczności sytuowania nasypów ziemnych poprzecznie do osi korytarza, w tym kształtowanie naturalnych alternatywnych sposobów łączności ekologicznej (obejść ekologicznych), kształtowanie pasmowe struktury przyrodniczej (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych), uwzględnianie zwiększania ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienie, odbudowa stosunków hydrologicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalne dokumenty planistyczne winny zawierać zapisy dotyczące ograniczenia działań wpływających negatywnie na obszary chronione.
Tereny użytkowane rolniczo	<p>W strukturze gruntów Gminy Krzywczyna dominują użytki rolne, które zajmują ok. 81% powierzchni całej gminy. Obszar ten obejmuje: grunty orne, łąki, pastwiska oraz sady.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie specyfiki i tożsamości gminy wiejskiej, • zachowanie, ochrona przed wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej, • zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego,<ul style="list-style-type: none"> • rozwój rolnictwa ekologicznego.	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych, • kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej, • przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego i realizacja procesu scalania gruntów, • realizacja przedsięwzięć zalesień gruntów najślabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- umożliwienie przekształcenia gruntów rolnych w tereny o innym użytkowaniu, jak: lasy, agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej,
- priorytetowe podejście do indywidualnych /sąsiedzkich systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- w celu ochrony walorów przestrzeni rolniczej rekomenduje się: minimalizowanie negatywnego oddziaływania na krajobraz obiektów kubaturowych poprzez ograniczenie zajmowanej przez nie powierzchni oraz wysokości obiektów, ochrona otwartych widokowych i szerokich panoram przed zwartymi ciągami zabudowy zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów nieleśnych posiadających walory przyrodnicze (np. łąki wewnątrz i na obrzeżach kompleksów leśnych), utrzymanie istniejących warunków gruntowo-wodnych,
  - wyznaczenie obszarów prowadzenia rolnictwa ekologicznego, w ramach którego następuje wyeliminowanie nawozów sztucznych, środków chemicznych i organizmów genetycznie modyfikowanych,
- w celu ochrony terenów rolnych przed degradacją oraz minimalizowania negatywnych skutków ekonomicznych związanych z rozpraszaniem zabudowy, rekomenduje się: ograniczenia w zakresie wyznaczania nowych terenów zabudowy poza terenami istniejącego zainwestowania (dopuszcza się możliwość włączenia w granice tych

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

			terenów, nieruchomości lub ich części położonych pomiędzy zainwestowanymi nieruchomościami, stanowiącymi dopełnienie istniejących struktur zabudowy); zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych (upraw polowych, łąk i pastwisk); niwelowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych poprzez kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową.
Wody	Obszar obejmuje zbiorniki i ciekł wodne w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednią otulinę biologiczną.	<ul style="list-style-type: none"> ochrona istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, poprawa klas czystości wód na obszarze całej gminy, wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego.	<ul style="list-style-type: none"> ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowe (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką), wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w bliskiej odległości od otuliny biologicznej cieków wodnych.

Źródło: Opracowanie własne

9.6 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W ramach niniejszej części wskazano oczekiwane rezultaty związane z wdrożeniem działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych. Ocena stopnia wdrażania zaplanowanych rezultatów będzie następowała przy wykorzystaniu dwóch rodzajów wskaźników:

- Wskaźniki cząstkowe - odpowiadające bezpośrednim i bezzwłocznym efektom wynikającym z realizacji Strategii,
- Wskaźniki oddziaływania - obrazujące konsekwencje Strategii Rozwoju Gminy, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich odbiorców.

Wszystkie wskaźniki będą mierzone cyklicznie. Częstotliwość pomiaru uzależniona jest od kategorii wskaźników. Okresem bazowym, w stosunku do którego porównywane są zmiany wskaźników jest rok, w którym szczegółowej diagnozie poddano sytuację w gminie, tj. rok 2020.

Monitoring będzie prowadzony na dwóch płaszczyznach: strategicznej (dotyczy całej Strategii Rozwoju Gminy) oraz operacyjnej (dotyczy poszczególnych przedsięwzięć).

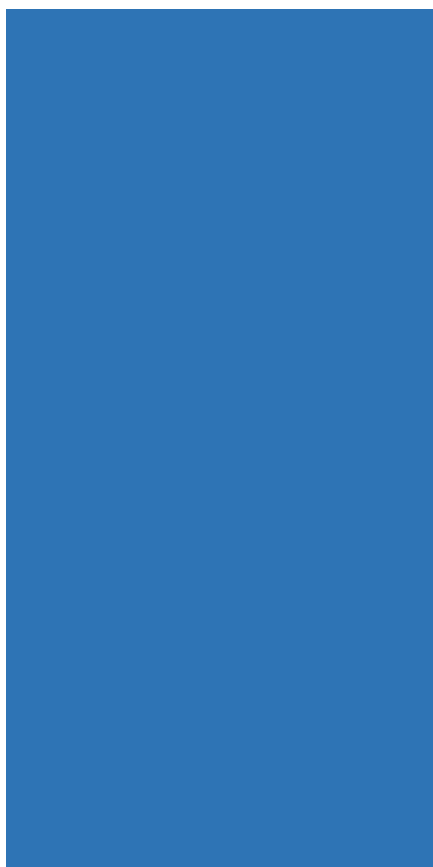
W poniższych tabelach przedstawiono w sposób szczegółowy rezultaty planowanych działań wraz z zestawieniami wskaźników, pozwalającymi ocenić poziom wdrażania celów Strategii.

Tabela 70 Efekty wdrożenia obszaru 1 Nowoczesna gospodarka i edukacja

Obszar 1.	
Nowoczesna gospodarka i edukacja	
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja gminnej bazy oświatowej. • Modernizacja boisk przyszkolnych i sal gimnastycznych, • Upowszechnienie stosowania pracy metodą eksperymentów poprzez doposażenie sal lekcyjnych i laboratoriów w pomoce naukowe i dydaktyczne. • Cyfryzacja procesów edukacji poprzez większe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych • Rozszerzenie oferty edukacyjnej uwzględniającej kształcenie kompetencji kluczowych, rozwój kreatywności i umiejętności pracy zespołowej. • Kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży – współpraca szkół z terenu

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

gminy z lokalnym biznesem, jak również rozwój szkolnych ośrodków kariery.

- Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie, korzystaniem z kształcenia ustawicznego, podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych,
- Organizacja systemu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów gospodarczych oraz dla rolników -zachęcenie inwestorów do tworzenia zakładów pracy na terenie gminy
- Pozyskiwanie oraz przygotowywanie terenów pod inwestycje, w tym ich uzbrojenie,
- Promocja potencjału gospodarczego Gminy Krzywczka wobec firm świadczących usługi turystyczne,
- Wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą oraz stworzenie systemu informacyjno – doradczego,
- Likwidacja barier w obsłudze przedsiębiorców poprzez cyfryzację obsługi klienta w Urzędzie Gminy Krzywczka

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 71 Efekty wdrożenia obszaru 2 Efektywne zarządzanie rozwojem gminy

Obszar 2.	
Efektywne zarządzanie rozwojem gminy	
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie idei e-goverment w administracji samorządowej Gminy Krzywczka (cyfryzacja obsługi klienta), • Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych, • Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania administracją (np. metoda CAF – Wspólna Metoda Samooceny albo inny system zarządzania, jakością,

- Wdrożenie systemu zarządzania satysfakcją klienta zewnętrznego i wewnętrznego – zmiana podejścia w obsłudze klienta,
- Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej),
- Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenach wiejskich gminy m.in. poprzez rozbudowę, modernizację infrastruktury oraz doposażenie obiektów (w tym istniejących placów zabaw, miejsc sportowo-rekreacyjnych, sal/świetlic wiejskich,
- Rewitalizacja zdegradowanych terenów, w tym centrum miejscowości (w tym budowa i urządzenie bulwarów i skwerów), zagospodarowanie parków podworskich, inwestycje w budownictwo mieszkaniowe, by zapobiec migracji młodych mieszkańców do miast
- Zwiększanie i modernizacja gminnego zasobu lokalowego,
- Rozwój systemu doradztwa i wsparcia pośredniego dla przedsiębiorczości opartej na rolnictwie i turystyce wiejskiej i przyrodniczej,
- Wsparcie marketingu wysokiej jakości produktów żywności regionalnej,
- Wspieranie rozwoju działalności pozarolniczej na terenach wiejskich,
- Realizacja zadań w ramach funduszy sołeckich
- Tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii np. farmy fotowoltaiczne, instalacje prosumenckie,
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych, w tym również zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest
- Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych oraz uświadamiających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

redukcji emisji, CO₂ i innych szkodliwych substancji,

- Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną (udroźnienie i rozbudowa rowów melioracyjnych, wykonanie regulacji potoków i cieków wodnych, przeciwdziałanie suszy, urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień oraz parków, Nasadzenia szaty roślinnej. oraz inne działania zapobiegające i łagodzące zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 72 Efekty wdrożenia obszaru 3 Wysoka, jakość życia mieszkańców

Obszar 3.	
Wysoka, jakość życia mieszkańców	
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym:<ul style="list-style-type: none"> - Budowa kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizacja sieci istniejących. - Modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Krzywczyna - Modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie Gminy Krzywczyna. • - Stały monitoring urządzeń wodno – kanalizacyjnych. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym również zastosowanie odnawialnych źródeł energii, • Zwiększenie stosowania Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Krzywczyna, • Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez poprawę dostępu do Internetu szerokopasmowego, likwidację białych plam i zjawiska wykluczenia cyfrowego e-Inclusion, w tym rozwój sieci światłowodowej w każdej miejscowości substancji, • Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego oraz budowa i modernizacja chodników, • Rozbudowa sieci gazowniczej w miejscowościach, w których będzie to możliwe,

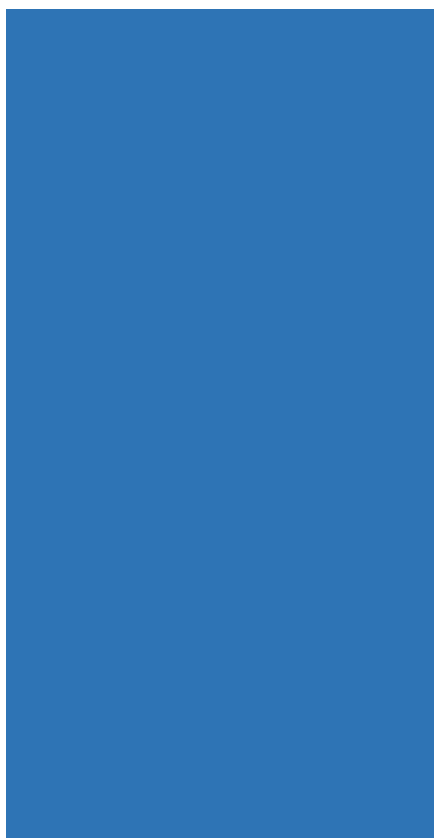

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności budynkach użyteczności publicznych,
- Rozwój i poprawa stanu gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej, w tym modernizacja istniejących dróg i budowa nowych,
- Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez współpracę z innymi zarządcami dróg w szczególności z Zarządem Dróg Wojewódzkich i Powiatowym Zarządem Dróg w Przemysłu oraz z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad,
- Budowa, przebudowa mostów przepustów na obszarze Gminy Krzywczyna,
- Współpraca w zakresie transportu zbiorowego na terenie Gminy Krzywczyna,
- Tworzenie nowych miejsc parkingowych,
- Tworzenie nowych dróg rowerowych jako alternatywnych korytarzy transportowych oraz infrastruktury park & ride,
- Montaż koszy na śmieci, ławek w ogólnodostępnych miejscach tj. parki, alejki itp.
- Monitoring strategicznych miejsc na terenie gminy,
- Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie wyposażenia poszczególnych jednostek w nowoczesny i wydajny sprzęt, jak również budowa nowych oraz modernizacja istniejących remiz strażackich. Ponadto realizacja działań związanych z utrzymaniem, wyszkoleniem i zapewnieniem gotowości bojowej OSP,
- Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo. Program bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drogach przebiegających przez Gminę,
- Zlokalizowanie karetki pogotowia na terenie Gminy Krzywczyna,
- Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy,
- Programy aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej,
- Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Organizowanie i wspieranie różnorodnych form pomocy społecznej, w tym świetlic socjoterapeutycznych, oddziałów dziennych, ośrodków wsparcia czy warsztatów terapii zajęciowej,
- Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych,
- Utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów, w tym również pakiety działań aktywizacyjno-integracyjnych dla osób starszych
- Poszerzenie pakietu istniejących usług medycznych,
- Aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia,
- Doskonalenie stanu technicznego bazy lokalowej i infrastrukturalnej w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej, w tym: budowa nowych placówek medycznych oraz modernizacja istniejących,
- Dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- Stworzenie infrastruktury opieki dla najmłodszych – utworzenie żłobka

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 73 Efekty wdrożenia obszaru 4 Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego

Obszar 4.	
Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego	
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja przestrzeni i obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe Gminy Krzywczka (obiekty zabytkowe), • Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej, • Rozwój aktywnego wypoczynku i zwiększenie potencjału turystycznego gminy m.in. poprzez rozbudowę rekreacyjno-turystycznych ścieżek rowerowych oraz szlaków turystycznych, • Budowa i modernizacja kompleksów turystycznych, • Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej,

- Budowa nowych alejek w parkach, miejscach zalesionych, centrach miejscowości z obszaru Gminy Krzywczka,
- Utworzenie miejsc parkingowych dla kamperów,
- Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym,
- Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (m.in. place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska wielofunkcyjne) oraz właściwe wykorzystanie obiektów już funkcjonujących,
- Modernizacja, remont świetlic wiejskich (w zakresie świadczenia usług kulturalnych),
- Wspieranie i rozwój inicjatyw społeczno-kulturalnych służących integracji mieszkańców gminy
- Poprawa dostępu do informacji o obiektach turystycznych w Gminie Krzywczka poprzez m.in.
  - oznakowanie miejsc turystycznych
  - stosowanie elementów wizualizacji na portalu gminnym.
  - publikacje i akcje promocyjne
- Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji czasu wolnego, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych,
- Intensywne działania promocyjne, w zakresie promocji kulturalnej i tożsamości lokalnej (m.in. sprawna obsługa strony internetowej gminy, likwidacja szpecących banerów na rogatkach gminy i posadowienie nowych, okolicznościowe ryngrafy z nowym herbem gminy dla nowożeńców, złotych jubilatów, pakiet powitalny dla nowonarodzonych mieszkańców gminy z herbem itp.

Źródło: Opracowanie własne

9.7 Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Krzywczka, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Jednym z podstawowych gwarantów efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, tj. rozpoznanie zasobów endogenicznych potencjałów, które można wykorzystać do rozwoju, jak również określenia barier rozwojowych i obszarów, które powinny być wsparte, co ma prowadzić do większego różnicowania i lepszego dopasowania interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, czyli obszary strategicznej interwencji.

Znowelizowana ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wskazuje na konieczność realizacji koncepcji wzmocnienia obszarów o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych i przestrzennych, do których konieczne jest skierowanie wiązki zintegrowanych interwencji publicznych – tzw. obszarów strategicznej interwencji (OSI). Obowiązek wskazywania interwencji w OSI na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym (opcjonalnie) oraz powiązanie obszarów strategicznej interwencji ze wsparciem inwestycyjnym (finansowanym z różnych źródeł) lub regulacyjnym ma jeden cel. Jest nim ukierunkowanie dostępnych instrumentów na rozwiązywanie problemów zwłaszcza na tych obszarach, gdzie kumulacja negatywnych zjawisk jest na tyle duża, że uniemożliwia rozwój.

Obszary strategicznej interwencji (OSI) - to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Zgodnie z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)* na poziomie krajowym wyodrębniono cztery Obszary Strategicznej Interwencji:

- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- Wschodnia Polska,
- Województwo śląskie.

Obszarami zagrożonymi trwałą marginalizacją są obszary wiejskie oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze usytuowane często z dala od dobrze rozwijających się stolic województw. Są one wewnętrznie bardzo zróżnicowane pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej i dotyczących ich problemów. Główne bariery i problemy tych obszarów są jednak najczęściej związane z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi. Często występują ponadto: ubóstwo, braki w wyposażeniu podstawowej infrastruktury, a także niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Wyróżniają je m.in. problemy strukturalne w rolnictwie, wolny proces dezagrarnizacji lokalnych gospodarstw, niski poziom przedsiębiorczości i niski zasób pozarolniczych miejsc pracy. Na tych obszarach identyfikuje się relatywnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, niską mobilność zawodową, a tym samym niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej. Problemem jest również deprivacja infrastruktury publicznej, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Obszary te borykają się z niekorzystną sytuacją demograficzną (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych i lepiej wykształconych osób, wyludnienie), a także ze słabym dostępem do podstawowych usług publicznych i dużym zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej. Istotną kwestią jest wreszcie niewystarczająca zdolność instytucjonalna JST do efektywnego i skutecznego zarządzania procesami rozwojowymi. Istotnym zagrożeniem jest dalsze pogarszanie się i tak słabej pozycji konkurencyjnej tych obszarów oraz zmniejszanie się ich udziału w procesach rozwojowych, co może prowadzić do ich trwałej społecznej i ekonomicznej marginalizacji. Kierowanie interwencji do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją ma służyć wyeliminowaniu lokalnych barier wzrostu i optymalnego wykorzystania istniejących na miejscu, jak i w otoczeniu potencjałów gospodarczych, w tym lokalnie dostępnych zasobów energetycznych. W przeciwnym razie stagnacja prowadzić może do pogłębiania ich problemów rozwojowych i trwałej marginalizacji. Działania w ramach polityki regionalnej, co do zasady będą miały formę zintegrowanych pakietów i będą indywidualnie dostosowane do potrzeb, problemów i możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych danego terytorium. Ich celem będzie zniwelowanie deficytów i przyspieszenie przekształceń strukturalnych, zwiększenie tempa lub zainicjowanie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru w oparciu o wykorzystanie regionalnych i lokalnych potencjałów. Polityka regionalna zostanie ukierunkowana na promocję i wsparcie inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby, na integracji świadczenia usług w skali obszaru powiązanego funkcjonalnie. Wspierana też będzie aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy, w tym poprzez szersze wykorzystanie partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych. Polityka regionalna dodatkowo zostanie ukierunkowana na pobudzenie procesów rozwojowych, m.in. poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej i terenów inwestycyjnych. Prowadzone będą również działania w zakresie rewitalizacji i odnowy wsi w obszarach zdegradowanych. W przypadku działań dotyczących obszarów położonych wzdłuż granicy zewnętrznej UE skoncentrują się one z jednej strony na zmniejszeniu ich peryferyjności - poprzez poprawę dostępności do lokalnych i regionalnych ośrodków rozwoju, a z drugiej - na wykorzystaniu możliwości, jakie oferuje współpraca transgraniczna.

Zgodnie z załącznikiem 1. Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027 do KSRR 2030 Gmina Krzywczka znalazła się na 447 pozycji www. listy. W związku z tym jest ona usytuowana w obszarze OSI: obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

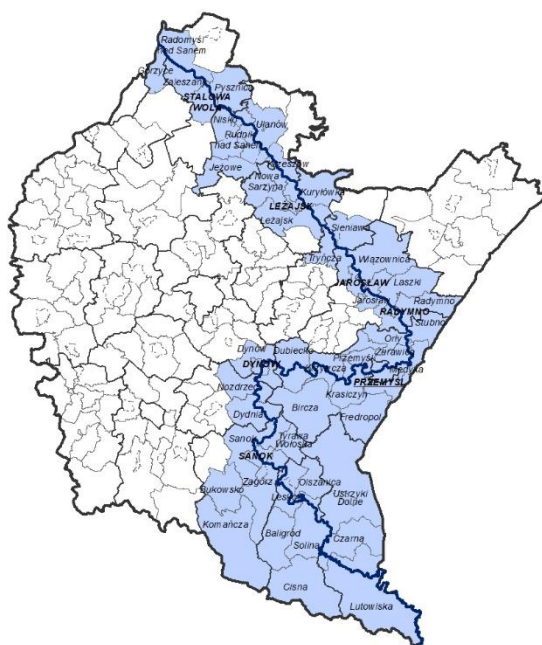
Wschodnia część kraju w największym stopniu skupia obszary zagrożone marginalizacją, a jej województwa - de, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie- znajdują się w grupie regionów o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej. **Gmina Krzywczka należy również do OSI Wschodnia Polska.**

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Gmina Krzywczka znajduje się w obszarze „Błękitnego Sanu”. Program Strategiczny Błękitny San (PSBS) jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym opracowanym w celu wdrażania Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020. Uszczegóławia on zapisy strategii w zakresie jak najlepszego wykorzystania zasobów endogenicznych zlokalizowanych w granicach 48 jednostek samorządu terytorialnego położonych wzdłuż biegu rzeki San od południowo-wschodniego krańca województwa podkarpackiego po jego północno-zachodnie granice.

Poprzez zapewnienie spójności PSRB i PSBS z systemem krajowego i regionalnego programowania i realizacji polityki rozwoju, jego realizacja odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów przewidzianych m.in. w Krajowych Programach Operacyjnych, Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Kontrakcie Terytorialnym.

■ OBSZAR OBJEKTY PROGRAMEM STRATEGICZNYM BŁĘKITNY SAN

Zakładane działania:

- Rozwój gospodarki turystycznej i przemysłu turystycznego, jako warunkujących w sposób istotny procesy rozwojowe na obszarze Bieszczad;
- Podniesienie konkurencyjności produktów turystycznych w oparciu o endemiczne zasoby Bieszczad;

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Wzmocnienie bazy ekonomicznej miast tworzących potencjalny obszar wzrostu w oparciu o tradycję, ale przy wykorzystaniu nowych i innowacyjnych uwarunkowań organizacyjnych;
- Wsparcie działań w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez rozwój wielofunkcyjny obszarów wiejskich w oparciu o przemysł bazujący na lokalnych zasobach tj. turystyczny, drzewny i spożywczy;
- Poprawa poziomu towarowości rolnictwa Bieszczad poprzez rozwój spółdzielczości, rzemiosła i grup producenckich wraz z przetwórstwem rolno-spożywczym opartym na certyfikowanych produktach lokalnych;
- Rozwój przedsiębiorczości w obszarze Bieszczad poprzez rozwój instytucji otoczenia biznesu;
- Rozwój kapitału ludzkiego poprzez poszerzenie, jakości edukacji w celu wzrostu elastyczności zachowań na rynku pracy;
- Poprawa dostępności do wysokiej, jakości usług w obszarze ochrony zdrowia;
- Zwiększenie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym i wzmocnienie instytucji z Trzeciego Sektora prowadzące do wspólnego rozwiązywania problemów i przezwyciężania barier;
- Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej spójności terytorialnej Bieszczad w wymiarze przestrzennym poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej i kolejowej oraz infrastruktury uzupełniającej;
- Poprawa dostępności cyfrowej obszaru Bieszczad poprzez rozbudowę sieci informacyjno-komunikacyjnej;
- Wykorzystanie położenia geograficznego do rozwoju sieci turystycznych przejść granicznych;
- Utrzymanie walorów środowiskowych i krajobrazowych Bieszczad, jako podstawowego zasobu endogenicznego;
- Dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami pod kątem zachowania cennych walorów krajobrazowo-środowiskowych, przy uwarunkowaniach społeczno-osadniczych Bieszczad;
- Wykorzystanie klastrów energetycznych celem wzrostu poziomu bezpieczeństwa energetycznego regionu;
- Rozwój infrastruktury sportowej i turystycznej z wykorzystaniem uwarunkowań do rozwoju sportów zimowych;
- Utworzenie w Bieszczadach nowoczesnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej tj.: Podkarpackie Centrum Sportów w województwie, Ośrodka Przygotowań Olimpijskich Centralnego Ośrodka Sportu.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

Tabela 74 Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021 – 2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cele Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030	Cele Strategii Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021 – 2030
<p>1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p>	<p>KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY</p>	<p>Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja</p> <p>Obszar 3. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego</p> <p>Obszar 4. Wysoka jakość życia mieszkańców</p>
<p>2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel operacyjny nr 1 Edukacja</p>	<p>Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Krzywca</p>
<p>2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel operacyjny nr 2 Regionalna polityka zdrowotna</p>	<p>Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.</p>
<p>1.2 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p>	<p>Cel operacyjny nr 3 Kultura i dziedzictwo kulturowe</p>	<p>Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Krzywca</p>
	<p>Cel operacyjny nr 4 Rynek pracy i ekonomia społeczna</p>	<p>Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Krzywca</p>

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją		
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel operacyjny nr 5 Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny	Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel operacyjny nr 6 Włączenie społeczne	Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.
	Cel operacyjny nr 7 Aktywny styl życia	Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację
1.Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym 2.Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA	Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja Obszar 2. Efektywne zarządzanie rozwojem gminy Obszar 3. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego Obszar 4.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

		Wysoka jakość życia mieszkańców
1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel operacyjny nr 1 Bezpieczeństwo energetyczne i OZE	Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel operacyjny nr 2 Rozwój infrastruktury transportowej	Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel operacyjny nr 3 Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego	Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
	Cel operacyjny nr 4 Rozwój infrastruktury informacyjno – komunikacyjnej w regionie	Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację
2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	Cel operacyjny nr 5 Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystycznej	Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Krzywczka

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

	Cel operacyjny nr 6 Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi	Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy
	Cel operacyjny nr 7 Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych	
	Cel operacyjny nr 8 Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy
1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny obszaru	DOSTĘPNOŚĆ USŁUG	Obszar 3. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego Obszar 4. Wysoka jakość życia mieszkańców
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel operacyjny nr 1 Doprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno – komunikacyjnej	

Strategia Rozwoju Gminy Krzywca na lata 2021-2030

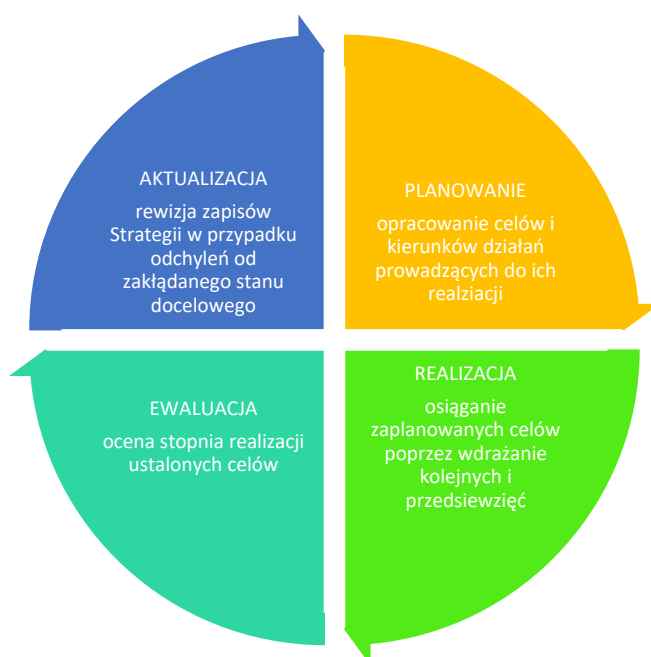
	Cel operacyjny nr 2 Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację społeczności i aktywizacja obszarów zdegradowanych	Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Krzywca
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel operacyjny nr 3 Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.
	Cel operacyjny nr 4 Budowanie i rozwój partnerstwa dla rozwoju województwa	Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

Źródło: Opracowanie własne

10 Część wdrożeniowa

Biorąc pod uwagę długookresowy charakter Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030 z perspektywą należy podkreślić, że wdrażanie jej założeń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. W efekcie realizowanych przedsięwzięć stopniowo będą osiągnane cele i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030 r. zależy w głównej mierze nie od odpowiedzialnego za jej opracowanie Wójta Gminy Krzywczyna, ale od poziomu zaangażowania w realizację działań partnerów społeczno-gospodarczych. Wobec tego, system realizacji Strategii uwzględnia różnorodność instytucjonalną i organizacyjną. Proces wdrożenia Strategii oparty będzie o zasady wielopodmiotowego i wielopoziomowego zarządzania. Sygnalizuje to, że prowadzona będzie w tym zakresie efektywna współpraca z wieloma podmiotami publicznymi, lokalnymi i regionalnymi, reprezentantami sektora prywatnego i społecznego.

Mając na względzie usytuowanie Strategii u podłoża struktury zarządzania strategicznego oraz operacyjnego Gminy Krzywczyna, jako definicję przyjęto wykorzystanie wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk z zakresu zarządzania programami, rozumianymi, jako zespoły projektów powiązanych ze sobą i realizowanych dla osiągnięcia celu strategicznego określonego w ramach programu. Strategia ma charakter operacyjny i jako taka identyfikuje organizacyjne struktury

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

---

wdrażające planowane cele, działania, zadania oraz ustalenia. Na strukturę organizacyjną składają się dwa typy podmiotów:

- Podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące wyznaczone kierunki działań służące urzeczywistnieniu założonych celów,
- Podmioty zarządzające, czyli koordynujące wdrożenie Strategii, jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Jako wyłączne kompetencje Rady Gminy Krzywczka zastrzeżono:

- Podjęcie uchwały o przystąpieniu do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy, określającej szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji w szczególności z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
- Uchwalenie Strategii Rozwoju Gminy;
- Nadzór nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy;
- Opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy.

Jako wyłączne kompetencje Wójta Gminy Krzywczka zastrzeżono:

- Sporządzenie projektu Strategii Rozwoju Gminy
- Realizację zapisów Strategii w części dotyczącej sektora publicznego,
- Zagwarantowanie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania kierunków działań ujętych w Strategii, zgodnie z założonym udziałem Gminy Krzywczka;
- Podejmowanie decyzji o konieczności weryfikacji zapisów Strategii Rozwoju Gminy na podstawie inicjatywy m.in. gminnych jednostek czy partnerów społeczno-gospodarczych
- Stymulowanie i koordynacja działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizacja oraz integrowanie zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji.

Institucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania Strategii można podzielić na trzy główne grupy:

- Sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.
- Sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.
- Realizacja i wdrażanie Strategii opierać się będzie na następujących zasadach:
- **ZASADA RÓWNOWAŻENEGO ROZWOJU** - przewiduje podejmowanie działań i tworzenie warunków dla generowania rozwoju całej jednostki, ale z uwzględnieniem potrzeb i potencjałów charakterystycznych dla różnych jej części; działania te zapewnią respektowanie ustaleń dokumentów w zakresie społeczno-gospodarczym i przestrzennym.
- **ZASADA CELOWOŚCI I EFEKTYWNOŚCI INTERWENCJI** – polega na zapewnieniu spójności działań różnych partnerów z celami Strategii, optymalizacji stosowanych metod i środków dla osiągnięcia założonych celów.
- **ZASADA NADRZĘDNOŚCI** - Strategia Rozwoju Gminy będzie stanowić dokument nadrzędny w stosunku do innych dokumentów na poziomie lokalnym. Determinuje to konieczność zapewnienia spójności wszystkich typów dokumentów opracowanych na szczeblu lokalnym z celami wyznaczonymi w ww. dokumencie.
- **ZASADA PARTNERSTWA I WSPÓŁPRACY**- przewiduje ona nawiązanie ścisłej współpracy instytucji publicznych i innych podmiotów realizujących w sposób bezpośredni lub pośredni działania związane z implementacją Strategii, jak również mieszkańców i ich organizacji oraz przedstawicieli świata biznesu i nauki, tak, aby w pełni angażować endogeniczne zasoby dla dynamicznego rozwoju gminy.
- **ZASADA WIELOSZCZEBLOWEGO ZARZĄDZANIA I ZINTEGROWANYCH PROJEKTÓW** – sensem przedmiotowej zasad jest podejmowanie skoordynowanych działań i inwestycji prorozwojowych realizowanych przez różne podmioty i finansowanych z różnych źródeł w celu zapewnienia ich komplementarności i znacznej wartości dodanej. Realizacja zintegrowanych projektów zapewni znacznie większe korzyści niż prowadzenie punktowych, odseparowanych od siebie działań i inwestycji.

10.1 Struktura zarządzania i wdrożenia strategii rozwoju gminy

W skład struktury zarządzania systemem wdrożenia Strategii wchodzi Rada Gminy Krzywczka (odpowiedzialna za uchwalanie dokumentu i jego głównych kierunków, a także opiniowanie jego zmian i aktualizację) oraz Wójt Gminy Krzywczka (odpowiedzialny za bieżący nadzór nad realizacją Strategii, dbałość o zagwarantowanie środków finansowych na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania zmian dokumentu). Samorząd Gminy Krzywczka będzie zaangażowany w realizację Strategii poprzez następujące obszary aktywności:

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- **OBSZAR BEZPOŚREDNICH KOMPETENCJI** - Samorząd jest odpowiedzialny za programowanie i późniejszą koordynację wdrażania dokumentu strategicznego. Główna jego rola sprowadza się do sprawowania funkcji strategiczno-kontrolnej nad wdrażaniem Strategii. Równolegle Samorząd jest wykonawcą działań przypisanych kompetencyjnie tej jednostce samorządu terytorialnego i wykonuje je w ramach własnych struktur (Urząd Gminy w Krzywczynie i gminne jednostki organizacyjne) bądź we współpracy z jednostkami autonomicznymi wobec samorządu lokalnego.
- **OBSZAR POŚREDNIEGO ODDZIAŁYWANIA** - obejmuje animacje projektów i działań, które finalnie realizowane będą przez partnerów społeczno-gospodarczych. W przypadku przedsięwzięć podejmowanych wspólnie przez Samorząd Gminy Krzywczyna z innymi partnerami społeczno-gospodarczymi Samorząd może zapewnić udział i realizację roli lidera w partnerstwie oraz partycypację finansową.

Zgodnie z właściwością gminy, zarządzanie i koordynacja wdrażania Strategii prowadzona będzie w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy w Krzywczynie w ramach **Zespołu ds. wdrażania Strategii**. W skład przedmiotowego zespołu wchodzić będą pracownicy zajmujący następujące stanowiska: **ds. ochrony środowiska, rolnictwa i funduszy europejskich, ds. infrastruktury technicznej, planowania przestrzennego inwestycji i zamówień publicznych, ds. oświaty i spraw społecznych, ds. geodezji i gospodarki gruntami, ds. obsługi rady gminy i działalności gospodarczej**. Zadania realizowane przez każdą z osób zajmujących ww. stanowiska wykonywane będą w ramach swoich kompetencji.

Do zadań Zespołu ds. wdrażania Strategii będzie należało:

- przygotowanie, koordynowanie oraz wdrażanie przedsięwzięć ujętych w ramach wykazu kierunków działań służących realizacji celów Strategii,
- uaktualnianie i kontynuacja procesu planowania, także w odniesieniu do poszerzenia Strategii o działania uwzględniające inne kategorie;
- dalsze programowanie procesów rozwojowych, wykraczających poza okres realizacji niniejszego dokumentu strategicznego (tj. rok 2034)
- koordynowanie, animowanie i inspirowanie działań społeczności lokalnej służących wdrożeniu zamierzeń Strategii,
- monitorowanie realizacji i ewaluacja procesu wdrażania Strategii;
- przygotowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów wdrażania Strategii,
- harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa,
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań.

Mając na względzie konieczność włączenia w proces wdrażania Strategii niemal całości struktury organizacyjnej Urzędu Gminy w Krzywczynie czy gminnych jednostek organizacyjnych, ww. Zespół będzie miał możliwość wydawania wiążących dyspozycji i rekomendacji kadrze

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

kierowniczej poszczególnych komórek i jednostek w omawianym zakresie. Zespół będzie pełnił nadzór merytoryczny nad innymi podmiotami (w zakresie odpowiadającym powierzonym im do realizacji przedsięwzięciom) w celu zapewnienia uzyskania właściwego poziomu poszczególnych wskaźników oraz zachowania wysokiego stopnia partycypacji społecznej.

Wśród podmiotów zaangażowanych w strukturę zarządzania i wdrażania Strategii znajduje się również Zespół ds. opracowania Strategii, który czuwał na bieżąco i uczestniczył aktywnie w pracach nad opracowywaniem dokumentu.

W proces opracowania, wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna zaangażowane zostały różne grupy podmiotów i instytucji, w tym m.in.:

- Administracja rządowa – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Administracja samorządowa – w tym m.in. sąsiednie gminy i Zarząd Województwa
- Instytucje i podmioty sektora społecznego – w tym m.in. organizacje pozarządowe, organizacje społeczne, fundacje;
- Instytucje i podmioty sektora gospodarczego- w tym m.in. przedsiębiorstwa, ośrodki innowacji, klastry, grupy producentów, instytucje otoczenia biznesu, organizacje i zrzeszenia gospodarcze, izby gospodarcze, organizacje pracodawców.

Istotną rolę we wdrażaniu Strategii będą odgrywali partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym m.in. jednostki sektora publicznego (administracja rządowa, samorządowa) i organizacje sektora społecznego, instytucje i organizacje sektora gospodarczego (adekwatnie do zakresu ich kompetencji) i inne. Przedmiotowa rola sprowadzać się będzie w głównej mierze do realizacji projektów własnych poszczególnych podmiotów, jak również inicjowanie działań na rzecz zmian organizacyjnych czy legislacyjnych tak, by rozwiązania systemowe wspierały realizację ustaleń Strategii. Na szczególną uwagę zasługuje tu również idea partnerstwa, której głównym zamierzeniem jest uzyskanie efektu synergii prowadzonych działań. Dlatego też partnerstwa zawierane w celu realizacji różnego rodzaju zamierzeń będą stanowiły niezwykle istotny mechanizm włączania partnerów społeczno-gospodarczych w proces rozwoju lokalnego.

10.2 System obiegu informacji w ramach zarządzania strategią rozwoju gminy

System obiegu informacji, jaki i środków finansowych związanych z wdrożeniem zaplanowanych kierunków działań będzie realizowany przez Zespół ds. wdrażania Strategii zgodnie z dotychczasowymi zarządzeniami i instrukcjami kancelaryjnymi obowiązującymi w Urzędzie Gminy w Krzywczynie. W oparciu o Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. 2011 nr 14, poz. 67) w Urzędzie Gminy w Krzywczynie wprowadzono stosowne procedury, które rozstrzygają zakres odpowiedzialności i kompetencji poszczególnych jednostek urzędu, regulują zasady przepływu

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

informacji w urzędzie, a także środków finansowych pozostających w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego.

Obieg informacji poza strukturą Urzędu Gminy w Krzywczynie zapewnią stałe spotkania Zespołu ds. opracowania Strategii, na których będą przekazywane informacje nt. postępu wdrażania poszczególnych kierunków działań, w tym informacje o środkach zaangażowanych poza budżetem gminy. Kolejnym z elementów będą coroczne sprawozdania przedkładane Radzie Gminy Krzywczyna przez Zespół ds. wdrażania Strategii.

10.3 System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna

Za monitorowanie Strategii Rozwoju będzie odpowiedzialny Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030 (zwany dalej Zespołem) składający się z przedstawicieli Urzędu Gminy Krzywczyna oraz innych podmiotów społecznych, instytucji i grup formalnych.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju dokonywana będzie, co roku. Centrum Koordynacji dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- Analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Gminy oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- Raport z realizacji Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Gminy Krzywczyna oraz jednostek gminy.

10.4 Analiza wskaźnikowa

Analiza wskaźnikowa bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Zespół w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje w skład, których wchodzi następujące źródła informacji:

- Statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych (termin: koniec lipca każdego roku za rok poprzedni);
- Statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne wydziały i referaty Urzędu Gminy w Krzywczynie oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji dla Zespołu (wg załącznika nr 1 do Strategii Rozwoju);

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

- Statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030 przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Wszystkie wskaźniki określono przy opisie każdego celu operacyjnego.

10.5 Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka

Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krzywczka, przygotowywany przez Zespół, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne referaty i komórki organizacyjne Urzędu Gminy Krzywczka oraz jednostki organizacyjne gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny wydział, referat lub jednostka gminy składa, co roku sprawozdanie do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii Rozwoju.

10.6 Schemat i harmonogram realizacji procesu monitoringu

Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii Rozwoju powierza się Wójtowi Gminy Krzywczka. Każdego roku realizacji Strategia Rozwoju, w terminie do końca marca danego roku, wyznaczony kierownik Zespołu będzie składał Wójtowi Gminy raport z realizacji Strategii Rozwoju oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii Rozwoju za dany okres sprawozdawczy.

Zakres raportu z realizacji Strategii Rozwoju obejmuje:

- Skrótowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków interwencji,
- Skrótowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków interwencji, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
- Wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków interwencji w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.

Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów Strategii Rozwoju obejmuje:

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

- Porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2020) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii Rozwoju,
- Wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii Rozwoju.

Raporty z realizacji kierunków interwencji oraz analizy wskaźnikowe realizacji celów Strategii Rozwoju w badanym okresie będą przedstawiane Radzie Gminy Krzywczyna w terminie do końca II kwartału danego roku oraz podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.

10.7 Zasady aktualizacji

W przypadku zmian w otoczeniu zewnętrznym lub wewnętrznym Gminy Krzywczyna wpływających w istotny sposób na założone cele operacyjne i kierunku działań istnieje możliwość zmiany Strategii Rozwoju. Wójt Gminy Krzywczyna zwołuje wówczas posiedzenie ewaluacyjne i aktualizujące – w październiku lub listopadzie danego roku – dotyczące realizacji Strategii Rozwoju. Podczas posiedzenia dokonywana jest:

- Ocena realizacji celów Strategii Rozwoju na podstawie materiałów przygotowanych przez Zespół (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii Rozwoju),
- Identyfikacja problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
- Opracowanie propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów,
- Ocena zmian w otoczeniu,

Następnie projekt zmienionej Strategii Rozwoju jest poddawany konsultacjom społecznym, a po zakończeniu konsultacji przedstawiony zostaje organowi stanowiącemu.

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030

Załącznik nr 1 Tabela do przekazywania danych statystycznych

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczka na lata 2021-2030			
Tabela do przekazywania danych statystycznych			
Obszar nr			
Nazwa miernika	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2020 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 2 Materiały pomocnicze do sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju.

Kluczowe działania .....

Obszar nr	Cel operacyjny:	Jednostka monitorująca ze strony gminy:	Jednostka realizująca (jeśli dotyczy):

Opis stanu realizacji kierunku interwencji

Opis powstałych trudności realizacyjnych

Opis źródeł finansowania

Źródło: Opracowanie własne

10.8 Partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna została wprowadzona, jako filar działań na różnych etapach (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, w tym finansowanie, monitorowanie i ewaluacja) procesu rozwoju społeczno-gospodarczego odbywającego się na terenie Gminy Krzywczyna. Głównym celem tego rodzaju podejścia jest chęć podniesienia skuteczności i trwałości wyznaczonych kierunków działań oraz zwiększenia gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze gminy. Niezwykle istotne jest wzbudzenie przeświadczenia społeczeństwa o realnej możliwości decydowania o losach wspólnoty samorządowej. Ponadto włączenie szerokiego grona interesariuszy w proces planowania rozwoju realizuje zasadę partnerstwa, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i wdrażania Strategii oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty wdrożenia dokumentów mają dotyczyć. Przedmiotowa zasada bazuje na założeniu, że otoczenie środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konstruktywnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niepożądanych zjawisk, a tym samym podnoszących, jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych. Zarówno proces analizowania i diagnozowania sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy Krzywczyna, jaki i społeczny odbiór zagadnień objętych sytuacją kryzysową, odbywał się metodą partycypacyjną, u podstaw, której leży przekonanie o niezbędności włączania mieszkańców i partnerów społecznych w przebieg planowania procesu rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki organizacyjnej. Od samego początku autorzy niniejszego dokumentu, tj. samorząd gminy, uczestnicy oraz moderatorzy procesu, kładli szczególny nacisk na wagę rozwiązań organizacyjnych (poszukiwanie nowych dróg dojścia) oraz potrzebę zmiany społecznej świadomości w zakresie szukania innych rozwiązań problemów na obszarach kryzysowych, poza tworzeniem na nich kolejnych, nowych inwestycji.

11 Źródła finansowania

Bogaty wachlarz działań realizowanych w celu urzeczywistnienia zamierzeń Strategii przez różnego rodzaju podmioty i instytucje, będzie wymagał zaangażowania środków finansowych pochodzących z różnych źródeł. Niezwykle istotne dla sfinansowania działań przewidzianych w ramach niniejszego dokumentu strategicznego ma katalog środków publicznych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych (w tym szczególną rolę będą odgrywały środki budżetu UE w perspektywie finansowej 2021-2027). Sukces wdrażania zakładanych celów Strategii zależny będzie od zapewnienia odpowiednich źródeł finansowania planowanych zadań/przedsięwzięć/kierunków działań. Jednoznaczne określenie tych źródeł, w kontekście zapewnienia spójności i efektywności realizowanych przedsięwzięć, jest zadaniem złożonym, ponieważ system finansowania zadań publicznych charakteryzuje się wielopoziomowością i hierarchicznością (poziom regionalny, krajowy i europejski), a za jego rozwój i właściwą organizację odpowiedzialnych jest wiele różnych podmiotów z różnych szczebli zarządzania. Występują również różne formy finansowania przedsięwzięć: dotacje, instrumenty finansowe, formuła partnerstwa publiczno-prywatnego.

Skuteczny proces pozyskiwania środków finansowych wymaga wypracowania odpowiedniego systemu organizacji i koordynacji. Przedmiotowy proces powinien przede wszystkim uwzględniać zróżnicowanie wariantów finansowania przedsięwzięć wskazanych w Strategii (źródła i formy). Niezwykle istotną kwestią jest odejście od typowego systemu grantowego oraz wypracowanie zasad korzystania z funduszy zwrotnych. Niebagatelne znaczenie ma również korzystanie z funduszy bezpośrednio zarządzanych przez Komisję Europejską. Podstawy stanowią: dywersyfikacja oraz ciągłość działań, które pozwolą na wypracowanie długoterminowego planu finansowego, a także wdrażanie inwestycji bardziej ryzykownych, często o charakterze innowacyjnym czy eksperymentalnym.

Zakres działań przewidzianych w Strategii jest szeroki i wielowątkowy oraz obejmuje ich realizację przez różnego rodzaju podmioty (z sektora publicznego i prywatnego). Wobec tego niezbędne będzie poszukiwanie różnych źródeł finansowania zaplanowanych działań, w tym m.in. środki w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i innych. Kluczową rolę przypisać należy również krajowym środkom publicznym.

Zasady finansowania przedsięwzięć Strategii:

1. Wykorzystywanie różnych form finansowania – dotacje oraz różnego rodzaju instrumenty finansowe, w tym zwrotne (pożyczki, poręczenia, gwarancje),
2. Dywersyfikacja i łączenie różnych źródeł finansowania przedsięwzięć,
3. Wykorzystywanie ze środków europejskich na różnych poziomach - program regionalny, programy krajowe, programy współpracy międzynarodowej i transgranicznej (Program Współpracy Transgranicznej PL – BA – UA),

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

---

4. Udział w międzynarodowych projektach sieciowych np. programy Interreg, Central Europe,
5. Wykorzystywanie funduszy bezpośrednio zarządzanych przez Komisję Europejską np. LIFE, Horyzont, COSME, itp.

Wśród głównych źródeł finansowania Strategii znajdują się:

- Środki własne Gminy Krzywczyna – budżet jednostki samorządu terytorialnego będzie stanowić jedno z podstawowych źródeł finansowania przedsięwzięć zawartych w Strategii,
- Środki z budżetu Unii Europejskiej w ramach pakietu legislacyjnego polityki spójności na lata 2021-2027 – środki z budżetu UE w ramach pakietu legislacyjnego polityki spójności na lata 2021-2027 przewidziane w ramach krajowych programów operacyjnych, regionalnych programów operacyjnych, środków na rozwój obszarów wiejskich dostępne w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej,
- Środki z budżetu UE dostępne w ramach instrumentów (programów) bezpośrednio zarządzanych przez Komisję Europejską (dotyczą one głównie następujących zagadnień: wsparcie MŚP, kształcenie, w tym kształcenie ustawiczne, współpraca międzyregionalna i transgraniczna, szkolenie, a także energetyka i kwestie klimatyczne),
- Środki budżetu państwa (instrumenty wspierające działania prorozwojowe na poziomie i lokalnym) oraz środki budżetu Województwa Podkarpackiego - środki budżetu państwa lub samorządu województwa dostępne w ramach istniejących oraz nowych instrumentów takich, jak porozumienie terytorialne (art. 14rb ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju),
- Środki pochodzące z krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych,
- Program Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030,
- Mechanizmy finansowe EOG i Norweski Mechanizm finansowy,
- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Środki pochodzące od partnerów publicznych (inne jednostki samorządu terytorialnego) zaangażowanych we wspólną realizację przedsięwzięć (środki przeznaczone na sfinansowanie zadań w całości lub stanowiące wkład własny do projektów wspartych środkami zewnętrznymi),
- Dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych,
- Kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

12 Spis tabel

<i>Tabela 1</i> Ludność, średnia gęstość zaludnienia oraz powierzchnia gmin powiatu przemyskiego .	12
<i>Tabela 2</i> Liczba ludności ogółem oraz z podziałem na płeć w Gminie Krzywczka oraz sołectwach w 2018 roku.....	14
<i>Tabela 3</i> Urodzenia, zgony, zameldowania i wymeldowania na terenie miejscowości gminy Krzywczka	16
<i>Tabela 4</i> Struktura ludności gminy Krzywczka wg ekonomicznych grup wiekowych.....	18
<i>Tabela 5</i> Ilość wpisów działalności gospodarczej dla głównego miejsca wykonywania działalności.	19
<i>Tabela 6</i> Ilość wpisów działalności gospodarczej dla głównego miejsca zamieszkania przedsiębiorcy.....	19
<i>Tabela 7</i> Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Krzywczka w latach 2015-2020.	20
<i>Tabela 8</i> Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według wieku.	21
<i>Tabela 9</i> Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według wykształcenia.	21
<i>Tabela 10</i> Liczba zarejestrowanych działalności po przeważającym kodzie PKD wg rodzaju oraz sekcji PKD.....	22
<i>Tabela 11</i> Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Reczpolu w roku 2020.	28
<i>Tabela 12</i> Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. 11 Karpackiej Dywizji Piechoty w Krzywczy w roku 2020.	29
<i>Tabela 13</i> Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Sybiraków w Bachowie w roku 2020.	30
<i>Tabela 14</i> Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Babicach w roku 2020.....	31
<i>Tabela 15</i> Liczba uczniów w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Ruszelczycach w roku 2020 ...	32
<i>Tabela 16</i> Szczegółowe dane dotyczące korzystania z biblioteki w Gminie Krzywczka.	37
<i>Tabela 17</i> Wsparcie rodzin na terenie Gminy Krzywczka w 2020 roku.	46
<i>Tabela 18</i> Inwentaryzacja dróg gminnych w Gminie Krzywczka.....	49
<i>Tabela 19</i> Rodzaj nawierzchni na drogach gminnych oraz ich długość.	51
<i>Tabela 20</i> Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Krzywczka.	52
<i>Tabela 21</i> Budownictwo mieszkaniowe w Gminie Krzywczka.....	52
<i>Tabela 22</i> Budynki mieszkalne w Gminie Krzywczka.....	53
<i>Tabela 23</i> Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2019 – 2020.....	53
<i>Tabela 24</i> Wybrane dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Gminie Krzywczka.	54
<i>Tabela 25</i> Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy Krzywczka.	55
<i>Tabela 26</i> Plan budżetu Gminy Krzywczka na dzień 01.01.2020 r., po zmianach z dnia 31.12.2020 r. oraz wykonanie budżetu w roku 2020.....	57
<i>Tabela 27</i> Zaległości w podatkach i opłatach lokalnych – stan na dzień 31.12.2020 r.	58
<i>Tabela 28</i> Stan zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek.....	60
<i>Tabela 29</i> Pozyskane środki zewnętrzne	66
<i>Tabela 30</i> Główne problemy w obszarze społecznym	67
<i>Tabela 31</i> Główne problemy w obszarze infrastruktura i środowisko.....	69

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 32 Główne problemy w obszarze gospodarki i promocji gminy.....	70
Tabela 33 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”.....	77
Tabela 34 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Potencjał gospodarczy.....	78
Tabela 35 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Kapitał ludzki.....	79
Tabela 36 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Komunikacja, położenie.....	80
Tabela 37 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny”.....	81
Tabela 38 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”.....	82
Tabela 39 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia.....	83
Tabela 40 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.1.....	87
Tabela 41 Wskaźniki do monitorowania.....	89
Tabela 42 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.2.....	90
Tabela 43 Wskaźniki do monitorowania.....	92
Tabela 44 Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.1.....	93
Tabela 45 Wskaźniki do monitorowania.....	95
Tabela 46 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2.....	96
Tabela 47 Wskaźniki do monitorowania.....	98
Tabela 48 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.3.....	99
Tabela 49 Wskaźniki do monitorowania.....	101
Tabela 50 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.1.....	103
Tabela 51 Wskaźniki do monitorowania.....	105
Tabela 52 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.2.....	106
Tabela 53 Wskaźniki do monitorowania.....	108
Tabela 54 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.3.....	109
Tabela 55 Wskaźniki do monitorowania.....	110
Tabela 56 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.4.....	112
Tabela 57 Wskaźniki do monitorowania.....	114
Tabela 58 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.1.....	115
Tabela 59 Wskaźniki do monitorowania.....	115
Tabela 60 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2.....	116
Tabela 61 Wskaźniki do monitorowania.....	117
Tabela 62 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.3.....	118
Tabela 63 Wskaźniki do monitorowania.....	119
Tabela 64 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.4.....	119
Tabela 65 Wskaźniki do monitorowania.....	120
Tabela 66 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030.....	122
Tabela 67 Atuty Gminy Krzywczyna.....	132
Tabela 68 Wyzwania rozwojowe Gminy Krzywczyna.....	133
Tabela 69 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	140
Tabela 70 Efekty wdrożenia obszaru 1 Nowoczesna gospodarka i edukacja.....	149

Strategia Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021-2030

Tabela 71 Efekty wdrożenia obszaru 2 Efektywne zarządzanie rozwojem gminy.....	150
Tabela 72 Efekty wdrożenia obszaru 3 Wysoka, jakość życia mieszkańców	152
Tabela 73 Efekty wdrożenia obszaru 4 Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego	154
Tabela 74 Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Krzywczyna na lata 2021 – 2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030.....	160

13 Spis map

Mapa 1 Gmina Krzywczyna na tle innych gmin w powiecie przemyskim	10
Mapa 2 Podział administracyjny Gminy Krzywczyna.	13
Mapa 3 Trasa rowerowa Green Velo na terenie Gminy Krzywczyna.....	39
Mapa 4 Zewnętrzna dostępność komunikacyjna Gminy Krzywczyna.	48
Mapa 5 Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy Krzywczyna.....	137
Mapa 6 Polityka przestrzenna Gminy Krzywczyna.....	138

14 Spis Wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995 – 2019 w Gminie Krzywczyna.	15
Wykres 2 Liczba mężczyzn w poszczególnych sołectwach Gminy Krzywczyna.	17
Wykres 3 Liczba kobiet w poszczególnych sołectwach Gminy Krzywczyna.....	17
Wykres 4 Liczba pracujących w Gminie Krzywczyna wg. sektorów ekonomicznych w latach 2006-2018.....	25
Wykres 5 Dzieci oraz dostępne miejsca w przedszkolach w Gminie Krzywczyna w latach 2008 – 2018.....	27
Wykres 6 Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych w Gminie Krzywczyna w latach 2008 – 2018.....	28
Wykres 7 Ćwiczący w klubach sportowych w Gminie Krzywczyna w latach 2008 – 2018.	34
Wykres 8 Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011- 2019 ..	36
Wykres 9 Szacowana ilość przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Krzywczyna	47
Wykres 10 Środowisko geograficzne – ocena sfery funkcjonalnej.	71
Wykres 11 Gospodarka – ocena sfery funkcjonalnej.....	72
Wykres 12 Infrastruktura techniczna – ocena sfery funkcjonalnej.....	72
Wykres 13 Infrastruktura społeczna – ocena sfery funkcjonalnej.	73
Wykres 14 Wybrane problemy społeczne.....	74
Wykres 15 Ocena Gminy Krzywczyna w wybranych kategoriach	74
Wykres 16 Ludność w Gminie Krzywczyna.	75
Wykres 17 Paradygmat rozwoju	128

15. Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Świetlica wiejska w miejscowości Ruszelczyce.....	40
Zdjęcie 2 Rynek w miejscowości Krzywca.	40
Zdjęcie 3 Kładka pieszo – rowerowa w miejscowości Bachów – element Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo	41
Zdjęcie 4 Kościół Rzymskokatolicki konsekrowany pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Skopowie.....	42
Zdjęcie 5 Kościół parafialny w Krzywcy konsekrowany pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	42
Zdjęcie 6 Most w Chyrzynie – element Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.....	43
Zdjęcie 7 Rzeka San w Gminie Krzywca.....	44

16. Spis załączników

Załącznik nr 1 Tabela do przekazywania danych statystycznych.....	173
Załącznik nr 2 Materiały pomocnicze do sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju.	174